

शिवाजीराव एस. जोंधळे इन्स्टिट्यूट ऑफ मनेजमेंट सायन्स अँड रिसर्च
आसनगाव, ठाणे या संस्थेतील व्यवस्थापन अभ्यासक्रमातील विद्यार्थ्यांनी
सादर केलेल्या प्रकल्प अहवालातील उल्लेखांचा अभ्यास (२००९-२०१४)

तात्विक व सामाजिक विद्याशाखेअंतर्गत ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र
विद्यानिष्णात एम. फिल. पदवीसाठी सादर

अभ्यासक
सौ. राखी समीर दरेकर

मार्गदर्शक
डॉ. सौ. शिल्पा स. वाघचौरे
ग्रंथपाल
गोखले एज्युकेशन सोसायटी कॉलेज ऑफ एजुकेशन एन्ड रिसर्च
परेल ,मुंबई.

ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र विभाग
टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ,पुणे
एप्रिल २०१७

संशोधकाचे निवेदन

मी या द्वारे जाहीर करते की, “ शिवाजीराव एस. जोंधळे इन्स्टिट्यूट ऑफ मनेजमेंट सायन्स अँड रिसर्च आसनगाव, ठाणे या संस्थेतील व्यवस्थापन अभ्यासक्रमातील विद्यार्थ्यांनी सदर केलेल्या प्रकल्प अहवालातील उल्लेखांचा अभ्यास ” हा संशोधन अहवाल मी स्वतः तयार केला असून त्यातील सर्व संशोधन कार्य मार्गदर्शक डॉ. सौ. शिल्पा स. वाघचौरे यांच्या मार्गदर्शनाखाली करण्यात आलेले आहे. संशोधन कार्याशी निगडीत इतर कोणत्याही व्यक्ती किंवा इतर स्रोतापासून मिळालेल्या माहितीचा उल्लेख संशोधन अहवालात दिलेला आहे. सदर संशोधन कार्याचे इतर कोणत्याही परीक्षेसाठी सादरीकरण करण्यात आलेले नाही.

स्थळ: कल्याण

दिनांक: १९ एप्रिल २०१७

संशोधकाची सही

सौ. राखी समीर दरेकर

मार्गदर्शकाचे प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, सौ. राखी समीर दरेकर यांनी “ शिवाजीराव एस. जोंधळे इन्स्टिट्यूट ऑफ मनेजमेंट सायन्स अँड रिसर्च आसनगाव, ठाणे या संस्थेतील व्यवस्थापन अभ्यासक्रमातील विद्यार्थ्यांनी सदर केलेल्या प्रकल्प अहवालातील उल्लेखांचा अभ्यास ” हा संशोधन प्रकल्प माझ्या मार्गदर्शनाखाली पूर्ण केला असून टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे या ठिकाणी तो सदर करण्यात आलेला आहे. ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र विषयातील एम. फिल पदवी प्रदान करण्यासाठी सदर संशोधन कार्य अतिशय योग्य असल्याची मी हमी देते. सदर संशोधन कार्याचे इतर कोणत्याही परीक्षेसाठी सादरीकरण करण्यात आलेले नाही.

स्थळ: परेल, मुंबई.

दिनांक: १९ एप्रिल २०१७

मार्गदर्शकाची सही

डॉ. सौ. शिल्पा स. वाघचौरे

ऋणनिर्देश

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे ह्या विद्यापीठाने ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र विद्या निष्णात एम.फील. हा अभ्यासक्रम सुरु करून उच्च शिक्षणाची दारे विद्यार्थ्यांना खुली केली त्यामुळे उच्च शिक्षणाची संधी प्राप्त झाल्याबद्दल मी सर्वप्रथम विद्यापीठ व्यवस्थापनाची अत्यंत ऋणी आहे.

प्रस्तुत संशोधन प्रकल्प सादर करण्यासाठी मी जरी परिश्रम घेतले तरी त्या परिश्रमांना योग्य दिशा देण्याचे काम माझ्या मार्गदर्शिका डॉ. सौ. शिल्पा वाघचौरे यांनी केले आहे. त्यांच्या बहुमोल मार्गदर्शनामुळेच माझे परिश्रम सार्थकी लागले. त्यांनी केलेल्या मार्गदर्शनामुळेच माझ्या संशोधनाला योग्य दिशा व प्रेरणा मिळाली. या करिता मी त्यांची अत्यंत ऋणी आहे.

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ ग्रंथालयातील ग्रंथपाल डॉ. धनिष्ठा खंदारे, सौ. यामिनी पंडित, कु. सुजाता हरगुडे, यांचे बहुमोल मार्गदर्शन मिळाले तसेच वेळोवेळी ग्रंथालयातील इतर सहकारी, सेवक वर्ग यांचे सहकार्य मिळाले या करिता मी त्यांची अत्यंत ऋणी आहे.

प्रकल्प पूर्णत्वास नेण्यासाठी विघ्नःहर्ता ट्रस्टच्या सेक्रेटरी माननीय गीता खरे, महविद्यालयाच्या प्राचार्या माननीय ललिता पिल्लई यांचेही अत्यंत मोलाचे मार्गदर्शन मिळाले. त्याबद्दल मी त्यांची अत्यंत ऋणी आहे.

तसेच सर्वात शेवटचे पण तितकेच महत्वाचेही, प्रकल्प पूर्णत्वास नेण्यासाठी माझ्या कुटुंबीयांनी म्हणजे माझे वडील श्री.मुरलीधर देशमुख, आई सौ. मंदाकिनी देशमुख, पती श्री. समीर दरेकर व मुलगा कु.उत्कर्ष दरेकर तसेच दोघे भाऊ श्री.अविनाश देशमुख, श्री.विक्रम देशमुख ह्यांचे वेळोवेळी खूप सहकार्य मिळाले. त्याबद्दल मी त्यांची अत्यंत ऋणी आहे.

सौ. राखी समीर दरेकर

शिवाजीराव एस. जोंधळे इन्स्टिट्यूट ऑफ मनेजमेंट सायन्स अँड रिसर्च आसनगाव,
ठाणे या संस्थेतील व्यवस्थापन अभ्यासक्रमातील विद्यार्थ्यांनी सादर केलेल्या
प्रकल्प अहवालातील उल्लेखांचा अभ्यास (२००९-२०१४)

तात्विक व सामाजिक विद्याशाखेअंतर्गत
ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र विद्यानिष्णात एम. फिल. पदवीसाठी सादर

अभ्यासक

सौ. राखी समीर दरेकर

मार्गदर्शक

डॉ. सौ. शिल्पा स. वाघचौरे

ग्रंथपाल

गोखले एज्युकेशन सोसायटी कॉलेज ऑफ एजुकेशन एन्ड रिसर्च

परेल ,मुंबई.

ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र विभाग

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ

गुलटेकडी ,पुणे-३७

एप्रिल २०१७

संशोधकाचे निवेदन

मी या द्वारे जाहीर करते की, “ शिवाजीराव एस. जोंधळे इन्स्टिट्यूट ऑफ मनेजमेंट सायन्स अँड रिसर्च आसनगाव, ठाणे या संस्थेतील व्यवस्थापन अभ्यासक्रमातील विद्यार्थ्यांनी सदर केलेल्या प्रकल्प अहवालातील उल्लेखांचा अभ्यास ” हा संशोधन अहवाल मी स्वतः तयार केला असून त्यातील सर्व संशोधन कार्य मार्गदर्शक डॉ. सौ. शिल्पा स. वाघचौरे यांच्या मार्गदर्शनाखाली करण्यात आलेले आहे. संशोधन कार्याशी निगडीत इतर कोणत्याही व्यक्ती किंवा इतर स्रोतापासून मिळालेल्या माहितीचा उल्लेख संशोधन अहवालात दिलेला आहे. सदर संशोधन कार्याचे इतर कोणत्याही परीक्षेसाठी सादरीकरण करण्यात आलेले नाही.

स्थळ:

संशोधकाची सही

दिनांक:

मार्गदर्शकाचे प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, सौ. राखी समीर दरेकर यांनी “ शिवाजीराव एस. जोंधळे इन्स्टिट्यूट ऑफ मनेजमेंट सायन्स अँड रिसर्च आसनगाव, ठाणे या संस्थेतील व्यवस्थापन अभ्यासक्रमातील विद्यार्थ्यांनी सदर केलेल्या प्रकल्प अहवालातील उल्लेखांचा अभ्यास ” हा संशोधन प्रकल्प माझ्या मार्गदर्शनाखाली पूर्ण केला असून टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे या ठिकाणी तो सदर करण्यात आलेला आहे. ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र विषयातील एम. फिल पदवी प्रदान करण्यासाठी सदर संशोधन कार्य अतिशय योग्य असल्याची मी हमी देते. सदर संशोधन कार्याचे इतर कोणत्याही परीक्षेसाठी सादरीकरण करण्यात आलेले नाही.

स्थळ:

मार्गदर्शकाची सही

दिनांक:

ऋणनिर्देश

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे ह्या विद्यापीठाने ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र विद्या निष्णात एम.फील. हा अभ्यासक्रम सुरु करून उच्च शिक्षणाची दारे विद्यार्थ्यांना खुली केली त्यामुळे उच्च शिक्षणाची संधी प्राप्त झाल्याबद्दल मी सर्वप्रथम विद्यापीठ व्यवस्थापनाची अत्यंत ऋणी आहे.

प्रस्तुत संशोधन प्रकल्प सादर करण्यासाठी मी जरी परिश्रम घेतले तरी त्या परिश्रमांना योग्य दिशा देण्याचे काम माझ्या मार्गदर्शिका डॉ. सौ. शिल्पा वाघचौरे यांनी केले आहे. त्यांच्या बहुमोल मार्गदर्शनामुळेच माझे परिश्रम सार्थकी लागले. त्यांनी केलेल्या मार्गदर्शनामुळेच माझ्या संशोधनाला योग्य दिशा व प्रेरणा मिळाली. या करिता मी त्यांची अत्यंत ऋणी आहे.

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ ग्रंथालयातील ग्रंथपाल डॉ. धनिष्ठा खंदारे, सौ. यामिनी पंडित, कु. सुजाता हरगुडे, यांचे बहुमोल मार्गदर्शन मिळाले तसेच वेळोवेळी ग्रंथालयातील इतर सहकारी, सेवक वर्ग यांचे सहकार्य मिळाले या करिता मी त्यांची अत्यंत ऋणी आहे.

प्रकल्प पूर्णत्वास नेण्यासाठी विघ्नःहर्ता ट्रस्टच्या सेक्रेटरी माननीय गीता खरे, महविद्यालयाच्या प्राचार्या माननीय ललिता पिल्लई यांचेही अत्यंत मोलाचे मार्गदर्शन मिळाले. त्याबद्दल मी त्यांची अत्यंत ऋणी आहे.

तसेच सर्वात शेवटचे पण तितकेच महत्वाचेही, प्रकल्प पूर्णत्वास नेण्यासाठी माझ्या कुटुंबीयांनी म्हणजे माझे वडील श्री.मुरलीधर देशमुख, आई सौ. मंदाकिनी देशमुख, पती श्री. समीर दरेकर व मुलगा कु.उत्कर्ष दरेकर तसेच दोघे भाऊ श्री.अविनाश देशमुख, श्री.विक्रम देशमुख ह्यांचे वेळोवेळी खूप सहकार्य मिळाले. त्याबद्दल मी त्यांची अत्यंत ऋणी आहे.

सौ. राखी समीर दरेकर

अनुक्रमणिका

प्रकरण क्रमांक	शीर्षक	पृष्ठ क्रमांक
१	संशोधकाचेनिवेदन	II
२	मार्गदर्शकाचे प्रमाणपत्र	III
३	ऋणनिर्देश	IV
४	अनुक्रमणिका	V
५	तक्त्यांची यादी	VIII
६	आलेखांची यादी	XII
७	वर्तुळालेखाची यादी	XIII
प्रकरण १ ले संशोधन प्रकल्पाची माहिती		
१.१	प्रस्तावना	१
१.२	संशोधनाची उद्दिष्टे	२
१.३	संशोधन स्वरूप व व्याप्ती	२
१.४	संशोधनाच्या मर्यादा	३
१.५	माहिती संकलन पध्दत	३
१.६	गृहीतके	४
१.७	संशोधन पद्धती	६
१.८	संशोधन तंत्र	७
१.९	प्रकरणांची रचना	८
१.१०	सारांश	९

प्रकरण २ रे		
वाचनसाहित्यचा पुर्वाभ्यास		
२.१	प्रस्तावना	११
२.२	वाचन साहित्य पुर्वाभ्यासाचे महत्व आणि गरज	१२
२.३	संदर्भ साहित्याचा अभ्यास	१३
२.४	सारांश	२२
	संदर्भ	२३
प्रकरण ३ रे		
प्रकरण ३ - उल्लेख विश्लेषण म्हणजे काय?		
३.१	प्रस्तावना (ग्रंथमिती)	३३
३.२	ग्रंथमितीचा उद्देश	३३
३.३	ग्रंथमितीचा उपयोग	३४
३.४	ग्रंथमितीचे सिद्धांत	३५
३.५	उल्लेख विश्लेषणाची माहिती व व्याख्या	३८
३.६	उल्लेख विश्लेषणाचे उद्देश	४०
३.७	उल्लेख विश्लेषणाचे कार्य	४१
३.८	सारांश	४२
	संदर्भ	४३
प्रकरण ४ थे		
- अभ्यासल्या जाणाऱ्या विषयांचा थोडक्यात परिचय		
४.१	विपणन म्हणजे काय?	४५
४.२	मानव संसाधन म्हणजे काय?	५४
४.३	वित्तीय व्यवस्थापन म्हणजे काय?	५६
४.४	सारांश	६३
	संदर्भ	६४

प्रकरण ५वे

शिवाजीराव एस जोंधळे इन्स्टिट्यूट ऑफ मनेजमेंट सायन्स .अँड रिसर्च आसनगावठाणे या , मानव संसाधन अधिकार आणि वित्तीय व्यवस्थापन या तीन विषयात सादर ,संस्थेतील विपणन विद्यार्थ्यांच्या प्रकल्पातील उल्लेखांचे विश्लेषण झालेल्या

५.१	शिवाजीराव एसइन्स्टिट्यूट ऑफ जोंधळे . मनेजमेंट सायन्स अँडरिसर्च आसनगाव, ठाणे या संस्थेची थोडक्यात ओळख	६५
५.२	वाचन साहित्याचे विविध प्रकार	७०
५.३	वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील प्रकल्प अहवालात असलेल्या उल्लेखांचे विश्लेषण	८३
५.४	मानव संसाधन विषयातील प्रकल्प अहवालात असलेल्या उल्लेखांचे विश्लेषण	१३८
५.५	विपणन विषयातील प्रकल्प अहवालात असलेल्या उल्लेखांचे विश्लेषण	१७६
५.६	सारांश	२२२
	संदर्भ	२२३

प्रकरण ६ वे

निष्कर्ष व शिफारसी

६.१	निष्कर्ष	२२५
६.२	शिफारसी	२२७
६.३	पुढील संशोधनास दिशा	२२८
	परिशिष्ट	
	वित्तीय व्यवस्थापन विषयात २००९-२०१४ दरम्यान सादर झालेल्या प्रकल्पांची यादी	
	मानव संसाधन विषयात २००९-२०१४ दरम्यान सादर झालेल्या प्रकल्पांची यादी	

	विपणन विषयात २००९-२०१४ या कलावधीत सादर झालेल्या प्रकल्पाची यादी	
	संदर्भ सूची	

तक्त्यांची यादी

तक्ता क्र.	तक्त्याचे शीर्षक	पृष्ठ क्र.
१	संशोधकाने अभ्यासलेल्या एकूण १८८ प्रकल्प अहवालांचे विषयानुसार वर्गीकरण	७३
२	वित्तीय व्यवस्थापन या विषयात सादर झालेल्या प्रकल्पांची माहिती	७५
३	(मानव संसाधन) HRया विषयात सादर झालेल्या प्रकल्पांची माहिती	७६
४	विपणन या विषयात सादर झालेल्या प्रकल्पांची माहिती	७७
५	वाचन साहित्यग्रंथेतर साहित्य इ ची उल्लेखानुसार/ विभागणी (वित्तीय व्यवस्थापन व विपणन ,मानव संसाधन)	७८
६	नियतकालिकांचा वापर (वित्तीय व्यवस्थापन व विपणन ,मानव संसाधन)	७९
७	प्रकाशन स्थळानुसार ग्रंथाची विभागणी (वित्तीय व्यवस्थापन व विपणन ,मानव संसाधन)	८१
८	Authorship Pattern (वित्तीय व्यवस्थापन व विपणन ,मानव संसाधन)	८२
९	वाचन साहित्य ग्रंथेतर साहित्य इ ची उल्लेखानुसार विभागणी/ (व्यवस्थापन वित्तीय)	८३
१०	नियतकालिकांचा वापर (वित्तीय व्यवस्थापन)	८३
११	भौगोलिक प्रभाग नुसार ग्रंथाची प्रकाशन स्थळ विभागणी (वित्तीय व्यवस्थापन)	८४
१२	वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील Authorship Pattern	८५
१३	वित्तीय व्यवस्थापन (Finance) या विषयामधील ग्रंथांची अग्रक्रमयादी	८७
१४	वित्तीय व्यवस्थापन (Finance) या विषयामधील राष्ट्रीय प्रकाशनस्थळांची अग्रक्रम यादी	१०२
१५	वित्तीय व्यवस्थापन (Finance) या विषयामधील	१०३

	आंतरराष्ट्रीय प्रकाशनस्थळांची अग्रक्रम यादी	
१६	वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय प्रकाशन स्थळांची एकत्रित अग्रक्रम यादी	१०४
१७	वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील ग्रंथांची प्रकाशनकालानुसार अग्रक्रम यादी	१०७
१८	वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील लेखकांची अग्रक्रमयादी	११०
१९	वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील Authorship Pattern	११७
२०	वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील राष्ट्रीय नियतकालिकांची अग्रक्रम यादी(National Journals)	११९
२१	वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील आंतरराष्ट्रीय नियतकालिकांची अग्रक्रमयादी	१२४
२२	वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील सांकेतिक स्थळांची अग्रक्रम यादी	१२६
२३	वित्तीय व्यवस्थापन विषयात उल्लेख केलेल्या ग्रंथेतर साहित्याची अग्रक्रम यादी	१३४
२४	वित्तीय व्यवस्थापन विषयात उल्लेख केलेल्या ग्रंथेतर साहित्याची संक्षिप्त स्वरूपातील अग्रक्रमयादी	१३६
२५	मानव संसाधन (HR) विषयातील प्रकल्प अहवालात असलेल्या उल्लेखांचे विश्लेषण थोडक्यात	१३८
२६	मानव संसाधन (HR) विषयातील राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय नियतकालिकांचा एकूण वापराची संख्या	१३८
२७	प्रकाशन स्थळानुसार ग्रंथाची विभागणी (मानव संसाधन)	१३९
२८	मानव संसाधन विषयातील Authorship Pattern थोडक्यात	१३९
२९	मानव संसाधन व्यवस्थापन या विषयामधील ग्रंथांची अग्रक्रमयादी	१४१
३०	मानव संसाधन व्यवस्थापन या विषयामधील ग्रंथांची राष्ट्रीय प्रकाशनस्थळानुसार अग्रक्रमयादी	१५०
३१	मानव संसाधन व्यवस्थापन या विषयामधील ग्रंथांची आंतरराष्ट्रीय प्रकाशनस्थळानुसार अग्रक्रमयादी	१५१
३२	मानव संसाधन विषयातील प्रकाशन स्थळांची राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय एकत्रित अग्रक्रमयादी	१५१

३३	मानव संसाधन विकास या विषयामधील ग्रंथांची प्रकाशनकाळानुसार अग्रक्रमयादी	१५४
३४	मानव संसाधन विकास या विषयामधील लेखकांची अग्रक्रम यादी(Ranking of Authurs)	१५७
३५	मानव संसाधन विषयातील (Authorship Pattern)	१६१
३६	मानव संसाधन विषयातील राष्ट्रीय नियतकालिकांची अग्रक्रम यादी	१६३
३७	मानव संसाधन विषयातील आंतरराष्ट्रीय नियतकालिकांची अग्रक्रमयादी	१६७
३८	मानव संसाधन व्यवस्थापन विषयातील शोधयंत्रे व सांकेतिक स्थळांची अग्रक्रम यादी	१६९
३९	मानव संसाधन व्यवस्थापन विषयातील ग्रंथेतर साहित्याची अग्रक्रमयादी	१७४
४०	मानव संसाधन व्यवस्थापन विषयातील ग्रंथेतर साहित्याची अग्रक्रमयादी सारांशस्वरूपात	१७५
४१	वाचन साहित्यग्रंथेतर साहित्य इ ची उल्लेखानुसार/ विभागणी (विपणन)	१७६
४२	नियतकालिकांचा वापर (विपणन)	१७६
४३	भौगोलिक प्रभाग नुसार ग्रंथ प्रकाशन स्थलांची विभागणी	१७७
४४	Authorship Pattern)(विपणन)	१७७
४५	विपणन व्यवस्थापन या विषयामधील ग्रंथांची अग्रक्रमयादी	१७८
४६	विपणन या विषयामधील ग्रंथांची राष्ट्रीय प्रकाशनस्थळानुसार अग्रक्रमयादी	१९०
४७	विपणन विषयातील आंतरराष्ट्रीयप्रकाशनस्थळांची अग्रक्रम यादी	१९०
४८	विपणन विषयातील राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय प्रकाशनस्थळांची एकत्रित अग्रक्रमयादी	१९१
४९	विपणन या विषयामधील ग्रंथांची प्रकाशनकाळानुसार अग्रक्रमयादी	१९३
५०	विपणन विषयातील लेखकांची अग्रक्रम यादी	१९६
५१	विपणन विषयातील (Authorship Pattern)	२०२

५२	विपणन विषयातील राष्ट्रीय नियतकालिकांची अग्रक्रमयादी	२०४
५३	विपणन विषयातील आंतरराष्ट्रीय नियतकालिकांची अग्रक्रमयादी	२०९
५४	विपणन विषयातील शोधयंत्रे व संकेत स्थळांची अग्रक्रमयादी	२११
५५	विपणन व्यवस्थापन विषयातील ग्रंथेतर साहित्याची अग्रक्रमयादी	२१८
५६	विपणन व्यवस्थापन विषयातील ग्रंथेतर साहित्याची अग्रक्रमयादी (सारांश स्वरूपात)	२२०

आलेखांची यादी

आलेखाचे क्र.	आलेखाचे नाव	पृष्ठ क्र.
१	विपणन संकल्पनेचा विकास	४५
२	समर्थ समाज आणि विघ्नहर्ता ट्रस्ट अंतर्गत स्थापित झालेल्या शाळा आणि कॉलेजेस	६८
३	वाचन साहित्य/ग्रंथेतर साहित्य इ ची उल्लेखानुसार विभागणी (वित्तीय व्यवस्थापन व विपणन ,मानव संसाधन)	७९
४	नियतकालिकांचा वापर (वित्तीय व्यवस्थापन व विपणन ,मानव संसाधन)	८०
५	प्रकाशन स्थळांनुसार ग्रंथाची विभागणी (वित्तीय व्यवस्थापन व विपणन ,मानव संसाधन)	८१
६	(वित्तीय व्यवस्थापन व विपणन ,मानव संसाधन) Authorship Pattern	८२
७	वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील प्रकाशनकालाची अग्रक्रम यादी	१०८
८	वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील (Pattern Authorship)	११७
९	मानव संसाधन विषयातील प्रकाशनकालाची अग्रक्रम यादी	१५४
१०	विपणन विषयातील प्रकाशनकालाची अग्रक्रम यादी	१९४

वर्तुळालेखाची यादी

वर्तुळालेख क्र..	वर्तुळालेखाचे नाव	पृष्ठ क्र.
१	संशोधकाने अभ्यासलेल्या एकूण १८८ प्रकल्प अहवालांचे विषयानुसार वर्गीकरण	७४
२	वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील प्रकाशन स्थळाची अग्रक्रम यादी	१०४
३	वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील Authorship Pattern	११८
४	वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील ग्रंथेतर साहित्याचा अग्रक्रमयादी	१३७
५	मानव संसाधन विषयातील प्रकाशन स्थळाची अग्रक्रम यादी	१५२
६	मानव संसाधन विषयातील Authorship Pattern	१६१
७	मानव संसाधन विषयातील ग्रंथेतर साहित्याची अग्रक्रमयादी	१७५
८	विपणन विषयातील प्रकाशन स्थळाची अग्रक्रम यादी	१९२
९	विपणन विषयातील (Authorship Pattern)	२०२
१०	विपणन विषयातील ग्रंथेतर साहित्याची अग्रक्रमयादी	२२०

तक्त्यांची यादी

तक्ता क्र.	तक्त्याचे शीर्षक	पृष्ठ क्र.
१	संशोधकाने अभ्यासलेल्या एकूण १८८ प्रकल्प अहवालांचे विषयानुसार वर्गीकरण	७३
२	वित्तीय व्यवस्थापन या विषयात सादर झालेल्या प्रकल्पांची माहिती	७५
३	(मानव संसाधन) HRया विषयात सादर झालेल्या प्रकल्पांची माहिती	७६
४	विपणन या विषयात सादर झालेल्या प्रकल्पांची माहिती	७७
५	वाचन साहित्यग्रंथेतर साहित्य इ ची उल्लेखानुसार/ विभागणी (वित्तीय व्यवस्थापन व विपणन ,मानव संसाधन)	७८
६	नियतकालिकांचा वापर (वित्तीय व्यवस्थापन व विपणन ,मानव संसाधन)	७९
७	प्रकाशन स्थळानुसार ग्रंथाची विभागणी (वित्तीय व्यवस्थापन व विपणन ,मानव संसाधन)	८१
८	Authorship Pattern (वित्तीय व्यवस्थापन व विपणन ,मानव संसाधन)	८२
९	वाचन साहित्य ग्रंथेतर साहित्य इ ची उल्लेखानुसार विभागणी/ (वित्तीय व्यवस्थापन)	८३
१०	नियतकालिकांचा वापर (वित्तीय व्यवस्थापन)	८३
११	भौगोलिक प्रभाग नुसार ग्रंथाची प्रकाशन स्थळ विभागणी (वित्तीय व्यवस्थापन)	८४
१२	वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील Authorship Pattern	८५
१३	वित्तीय व्यवस्थापन (Finance) या विषयामधील ग्रंथांची अग्रक्रमयादी	८७
१४	वित्तीय व्यवस्थापन (Finance) या विषयामधील राष्ट्रीय प्रकाशनस्थळांची अग्रक्रम यादी	१०२
१५	वित्तीय व्यवस्थापन (Finance) या विषयामधील आंतरराष्ट्रीय प्रकाशनस्थळांची अग्रक्रम यादी	१०३
१६	वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय प्रकाशन स्थळांची एकत्रित अग्रक्रम यादी	१०४

तक्ता क्र.	तक्त्याचे शीर्षक	पृष्ठ क्र.
१७	वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील ग्रंथांची प्रकाशनकालानुसार अग्रक्रम यादी	१०७
१८	वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील लेखकांची अग्रक्रमयादी	११०
१९	वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील Authorship Pattern	११७
२०	वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील राष्ट्रीय नियतकालिकांची अग्रक्रम यादी(National Journals)	११९
२१	वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील आंतरराष्ट्रीय नियतकालिकांची अग्रक्रमयादी	१२४
२२	वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील सांकेतिक स्थळांची अग्रक्रम यादी	१२६
२३	वित्तीय व्यवस्थापन विषयात उल्लेख केलेल्या ग्रंथेतर साहित्याची अग्रक्रम यादी	१३४
२४	वित्तीय व्यवस्थापन विषयात उल्लेख केलेल्या ग्रंथेतर साहित्याची संक्षिप्त स्वरूपातील अग्रक्रमयादी	१३६
२५	मानव संसाधन (HR) विषयातील प्रकल्प अहवालात असलेल्या उल्लेखांचे विश्लेषण थोडक्यात	१३८
२६	मानव संसाधन (HR) विषयातील राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय नियतकालिकांचा एकूण वापराची संख्या	१३८
२७	प्रकाशन स्थळानुसार ग्रंथाची विभागणी (मानव संसाधन)	१३९
२८	मानव संसाधन विषयातील Authorship Pattern थोडक्यात	१३९
२९	मानव संसाधन व्यवस्थापन या विषयामधील ग्रंथांची अग्रक्रमयादी	१४१
३०	मानव संसाधन व्यवस्थापन या विषयामधील ग्रंथांची राष्ट्रीय प्रकाशनस्थळानुसार अग्रक्रमयादी	१५०
३१	मानव संसाधन व्यवस्थापन या विषयामधील ग्रंथांची आंतरराष्ट्रीय प्रकाशनस्थळानुसार अग्रक्रमयादी	१५१
३२	मानव संसाधन विषयातील प्रकाशन स्थळांची राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय एकत्रित अग्रक्रमयादी	१५१
३३	मानव संसाधन विकास या विषयामधील ग्रंथांची प्रकाशनकाळानुसार अग्रक्रमयादी	१५४

तक्ता क्र.	तक्त्याचे शीर्षक	पृष्ठ क्र.
३४	मानव संसाधन विकास या विषयामधील लेखकांची अग्रक्रम यादी(Ranking of Authurs)	१५७
३५	मानव संसाधन विषयातील (Authorship Pattern)	१६१
३६	मानव संसाधन विषयातील राष्ट्रीय नियतकालिकांची अग्रक्रम यादी	१६३
३७	मानव संसाधन विषयातील आंतरराष्ट्रीय नियतकालिकांची अग्रक्रमयादी	१६७
३८	मानव संसाधन व्यवस्थापन विषयातील शोधयंत्रे व सांकेतिक स्थळांची अग्रक्रम यादी	१६९
३९	मानव संसाधन व्यवस्थापन विषयातील ग्रंथेतर साहित्याची अग्रक्रमयादी	१७४
४०	मानव संसाधन व्यवस्थापन विषयातील ग्रंथेतर साहित्याची अग्रक्रमयादी सारांशस्वरूपात	१७५
४१	वाचन साहित्यग्रंथेतर साहित्य इ ची उल्लेखानुसार/ विभागणी (विपणन)	१७६
४२	नियतकालिकांचा वापर (विपणन)	१७६
४३	भौगोलिक प्रभाग नुसार ग्रंथ प्रकाशन स्थलांची विभागणी	१७७
४४	Authorship Pattern)(विपणन)	१७७
४५	विपणन व्यवस्थापन या विषयामधील ग्रंथांची अग्रक्रमयादी	१७८
४६	विपणन या विषयामधील ग्रंथांची राष्ट्रीय प्रकाशनस्थळानुसार अग्रक्रमयादी	१९०
४७	विपणन विषयातील आंतरराष्ट्रीयप्रकाशनस्थळांची अग्रक्रम यादी	१९०
४८	विपणन विषयातील राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय प्रकाशनस्थळांची एकत्रित अग्रक्रमयादी	१९१
४९	विपणन या विषयामधील ग्रंथांची प्रकाशनकाळानुसार अग्रक्रमयादी	१९३
५०	विपणन विषयातील लेखकांची अग्रक्रम यादी	१९६
५१	विपणन विषयातील (Authorship Pattern)	२०२
५२	विपणन विषयातील राष्ट्रीय नियतकालिकांची अग्रक्रमयादी	२०४
५३	विपणन विषयातील आंतरराष्ट्रीय नियतकालिकांची	२०९

तक्ता क्र.	तक्त्याचे शीर्षक	पृष्ठ क्र.
	अग्रक्रमयादी	
५४	विपणन विषयातील शोधयंत्रे व संकेत स्थळांची अग्रक्रमयादी	२११
५५	विपणन व्यवस्थापन विषयातील ग्रंथेतर साहित्याची अग्रक्रमयादी	२१८
५६	विपणन व्यवस्थापन विषयातील ग्रंथेतर साहित्याची अग्रक्रमयादी (सारांश स्वरूपात)	२२०

आलेखांची यादी

आलेख क्र.	आलेखाचे नाव	पृष्ठ क्र.
१	विपणन संकल्पनेचा विकास	४५
२	समर्थ समाज आणि विघ्नहर्ता ट्रस्ट अंतर्गत स्थापित झालेल्या शाळा आणि कॉलेजेस	६८
३	वाचन साहित्य/ग्रंथेतर साहित्य इ ची उल्लेखानुसार विभागणी (मानव संसाधन, वित्तीय व्यवस्थापन व विपणन)	७९
४	नियतकालिकांचा वापर , (मानव संसाधन, वित्तीय व्यवस्थापन व विपणन)	८०
५	प्रकाशन स्थळांनुसार ग्रंथाची विभागणी (मानव संसाधन, वित्तीय व्यवस्थापन व विपणन)	८१
६	Authorship Pattern (मानव संसाधन, वित्तीय व्यवस्थापन व विपणन)	८२
७	वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील प्रकाशनकालाची अग्रक्रम यादी	१०८
८	वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील Authorship Pattern	११७
९	मानव संसाधन विषयातील प्रकाशनकालाची अग्रक्रम यादी	१५४
१०	विपणन विषयातील प्रकाशनकालाची अग्रक्रम यादी	१९४

वर्तुळालेखाची यादी

वर्तुळालेख क्र..	वर्तुळालेखाचे नाव	पृष्ठ क्र.
१	संशोधकाने अभ्यासलेल्या एकूण १८८ प्रकल्प अहवालांचे विषयानुसार वर्गीकरण	७४
२	वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील प्रकाशन स्थळाची अग्रक्रम यादी	१०४
३	वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील Authorship Pattern)	११८
४	वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील ग्रंथेतर साहित्याचा अग्रक्रमयादी	१३७
५	मानव संसाधन विषयातील प्रकाशन स्थळाची अग्रक्रम यादी	१५२
६	मानव संसाधन विषयातील Authorship Pattern	१६१
७	मानव संसाधन विषयातील ग्रंथेतर साहित्याची अग्रक्रमयादी	१७५
८	विपणन विषयातील प्रकाशन स्थळाची अग्रक्रम यादी	१९२
९	विपणन विषयातील (Authorship Pattern)	२०२
१०	विपणन विषयातील ग्रंथेतर साहित्याची अग्रक्रमयादी	२२०

प्रकरण पहिले

संशोधन प्रकल्पाची प्राथमिक माहिती

१.१ प्रस्तावना

अनेक महाविद्यालयात त्यांच्या प्रत्येक विद्यार्थ्याकडून त्यांच्या शैक्षणिक अभ्यासक्रमाबरोबरच प्रकल्प कार्य देखील करून घेतले जाते. अशा प्रकारच्या प्रकल्प कार्यामध्ये विद्यार्थ्यांना त्यांचा प्रकल्प तयार करताना वापरलेल्या संदर्भ साधनांची यादी देणे आवश्यक असते. विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक प्रगती बरोबरच त्याची सामाजिक गुणवत्ता वाढावी व पुर्वाप्रकाशातील माहितीचा शोध घेऊन त्यांचे महत्व विद्यार्थ्यांस कळावे हा प्रकल्पाचा मुख्य हेतू असतो. अशा प्रकल्प कार्यामुळे तरुण पिढीस शैक्षणिक अनुभवाबरोबरच त्यांच्या ज्ञानात पण भर पडते. एखाद्या गोष्टीचा इतिहास कळाल्यामुळे त्यांना त्या विषयात रुची निर्माण होते.

शिवाजीराव एस जोधळे इनस्टीट्यूट ऑफ मॅनेजमेंट सायन्स अँड रिसर्च आसनगाव, ठाणे या संस्थेमध्ये व्यवस्थापन शास्त्र म्हणजेच मॅनेजमेंट सायन्स मधील अभ्यासक्रम चालविले जातात. अभ्यासक्रमाचा एक भाग म्हणून प्रत्येक विद्यार्थ्याला व्यवस्थापन शास्त्राशी निगडीत एखादा विषय घेऊन प्रकल्प करावा लागतो.

१.२ संशोधनाची उद्दिष्टे:

संशोधनाची उद्दिष्टे हि अध्ययनाच्या स्वरूपावर आधारित असतात. ज्या विशिष्ट विषयावर संशोधन करण्याचा संशोधकाने निर्णय घेतला असेल त्याचे प्रमुख उद्देश काय आहे? संबंधित संशोधनाची गरज का निर्माण झाली? यांची संशोधकाने नोंद करणे आवश्यक असते.

प्रस्तुत संशोधनाची उद्दिष्टे पुढील प्रमाणे:

- १) विपणन व्यवस्थापन, मानव संसाधन, तसेच आर्थिक व्यवस्थापन या विषयाच्या प्रकल्पात विद्यार्थ्यांनी वापरलेल्या साहित्यापैकी प्रमुख प्रलेख/ साहित्यांचे प्रकार निश्चित करणे
- २) प्रकल्पात उल्लेखलेल्या नियतकालिकांच्या अथवा इतर संदर्भांच्या वापराच्या प्रमाणाच्या किंवा वारंवारीतेच्या आधारे नियतकालिकांची अथवा इतर संदर्भांची क्रमवारी ठरवणे.
- ३) विद्यार्थ्यांनी प्रकल्पात वापरलेल्या एकूण साहित्याची विभागणी, वर्गवारी निश्चित करणे व त्यांचा अग्रक्रम ठरविणे.
- ४) प्रकल्पात वापरलेल्या साहित्यांची प्रकाशन काळानुसार गटवारी करणे.

१.३ संशोधन स्वरूप व व्याप्ती

संशोधनाची उद्दिष्टे साध्य करण्यासाठी संशोधकांची व्याप्ती व मर्यादा निश्चित करणे अत्यंत आवश्यक असते. संशोधनाला निश्चित व्याप्ती व मर्यादा ठरवली नसल्यास संशोधनासाठी आवश्यक असणारी लक्ष्ये संकलित करणे कठीण होऊन बसते. अभ्यासासाठी निवडलेला समुदाय अथवा वर्ग भौगोलिक क्षेत्रातील अभ्यासासाठी निवडलेल्या घटकांच्या कोणत्या पैलूचे अध्ययन करण्यात येणार आहे. त्याची व्याप्ती व मर्यादा ठरविणे आवश्यक असते.

प्रस्तुत संशोधनाचा विषय हा शिवाजीराव एस जोंधळे इनस्टीट्यूट ऑफ मॅनेजमेंट सायन्स अँड रिसर्च आसनगाव, ठाणे मधील विपणन व्यवस्थापन, मानव संसाधन, तसेच आर्थिक व्यवस्थापन इ विषयात विद्यार्थ्यांनी सादर केलेल्या प्रकल्पातील उल्लेखांचा अभ्यास करणे हा आहे. विद्यार्थ्यांनी सादर केलेल्या १८८ प्रकल्प अहवालात उल्लेखित केलेल्या विविध माहिती साधनांचा अभ्यास करून माहितीचे संकलन करण्यात येणार आहे.

१.४ संशोधनाच्या मर्यादा:

१) प्रस्तुत संशोधनासाठी शिवाजीराव एस जोंधळे इनस्टीट्यूट ऑफ मॅनेजमेंट सायन्स अँड रिसर्च आसनगाव, ठाणे मधील विपणन व्यवस्थापन, मानव संसाधन, तसेच आर्थिक व्यवस्थापन इ विषयात विद्यार्थ्यांनी सादर केलेल्या एकूण १८८ प्रकल्प कार्याचा अभ्यास करून या प्रकल्प कार्यातून माहितीचे संकलन करण्यात येणार आहे.

२) प्रस्तुत संशोधनासाठी विपणन व्यवस्थापन, मानव संसाधन, तसेच आर्थिक व्यवस्थापन इ विषयात विद्यार्थ्यांनी २००९- २०१४ या सालापर्यंत सादर केलेल्या प्रकल्प अहवालांची निवड केली आहे.

१.५ माहिती संकलन पध्दत:

प्रस्तुत प्रकल्प कार्यासाठी शिवाजीराव एस जोंधळे इनस्टीट्यूट ऑफ मॅनेजमेंट सायन्स अँड रिसर्च आसनगाव, ठाणे मधील विपणन व्यवस्थापन, मानव संसाधन, तसेच आर्थिक व्यवस्थापन इ विषयात विद्यार्थ्यांनी सादर केलेल्या एकूण १८८ प्रकल्प कार्याचा अभ्यास करून या प्रकल्प कार्यातून माहितीचे संकलन करण्यात येणार आहे. या १८८ प्रकल्पामधील मुखपृष्ठ (Title Page), संदर्भ पृष्ठ (Bibliography Page) यांची एक लिस्ट केली असून

त्यांच्या प्रतीलीपिच्या साह्याने सूची मध्ये उल्लेख केलेल्या माहिती साधनांचा सुचीय माहितीचे संकलन करण्यात येणार आहे.

१.६ गृहीतके

१) प्रकल्प कार्य करताना विद्यार्थी इंटरनेट वर आधारित अशा माहिती साधनांचा उपयोग करतात जसे की, नियतकालिके, ब्लॉग्स, संकेत स्थळे इ.

२) प्रकल्पासाठी माहिती गोळा करीत असताना विद्यार्थी इतर देशातील देखील नियतकालिके, research paper, इ. चा देखील उपयोग करताना दिसतात.

३) प्रकल्प पूर्णत्वास नेण्यासाठी विद्यार्थी जास्तीत जास्त ई रिसोर्सेस चा वापर जास्त करताना दिसतात.

ज्याचा शोध घेत आहेत त्या बाबतचे विधान म्हणजे “गृहीतकृत्ये” होय. गृहीतके असा प्रस्ताव किंवा प्रस्तावांचा समूह आहे ज्याचे परीक्षण अद्याप व्हावयाचे आहे. म्हणजेच अप्रमाणित प्रस्ताव किंवा प्रस्तावांचा समूह हे ‘गृहीतक’ आहे. यात मांडलेले निष्कर्ष हे अस्थायी व काल्पनिक असतात आणि त्यांची प्रामाणिकता संशोधक अनुभवाने व वास्तविक तथ्यांच्या आधारे सिद्ध करण्याचे प्रयत्न करतो.

□

व्याख्या :

१) गुड आणि हॅट

“परिकल्पना हि अशी मान्यता आहे, जी सत्य सिद्ध करण्यासाठी तिचे प्रयोगात्मक परीक्षण केले जाऊ शकते.” (A proposition which can be put to a test to determinate validity and is useful for further research- Good and Hatt.)

२) बोगार्डस

“परीक्षित केल्या जाणाऱ्या प्रस्तावाला परिकल्पना असे म्हणतात”. (A hypothesis is a proposition to be tested- E.S. Bogardus)

३) लुंडबर्ग

“ज्याची सत्यता अद्यापही पडताळावयाची आहे अशा तात्पुरत्या व तकलादू सामान्यीकरणास किंवा निष्कर्षास परिकल्पना असे म्हणतात”.

(A hypothesis is a tentative generalisation the validity of which remains to be tested. In its most elementary stages the hypothesis may be any hunch, guess, imaginative idea or intuition whatsoever which becomes the basis of action or investigation- Lundberg)

वरील व्याख्यांवरून असे लक्षात येते कि उपयुक्त, प्रमाण व श्रेष्ठ प्रतीच्या संशोधनासाठी गृहीतके शिकणे आवश्यक आहे अन्यथा संशोधन विकेंद्रित, विस्कळीत होईल.

१.७ संशोधन पद्धती:

जॉर्ज मौली (मार्च १९७८) संशोधनाची प्रक्रिया व उद्देश या दोन बाबी विषद केल्या आहेत.

“नियोजनपूर्वक आणि पद्धतशीरपणे माहिती संकलित करून त्या माहितीच्या विश्लेषणाद्वारे अर्थनिर्वचन करणे म्हणजे संशोधन.”

मौली पुढे असेही म्हणतात की, माहितीचे विश्लेषण आणि विशिष्ट समस्येचे निवारण करण्यासाठी अर्थनिर्वचनाद्वारे उपाय शोधण्याची प्रक्रिया म्हणजे संशोधन होय.

कुठल्याही प्रकारच्या विषयाचे संशोधन करण्यासाठी काही विशिष्ट अशा पद्धतीचा अवलंब केला जातो. त्यापैकी संशोधनाच्या काही पद्धती पुढीलप्रमाणे होय :-

१)वर्णनात्मक संशोधन पद्धती

२)ऐतिहासिक संशोधन पद्धती

३)प्रायोगिक संशोधन पद्धती

४)भविष्यकालीन संशोधन पद्धती

५)तुलनात्मक संशोधन पद्धती

वरील संशोधनात वेगवेगळ्या पद्धतीचा अवलंब केला जात असला तरी संशोधनात स्वरूप व समस्या विधान लक्षात घेता सदर संशोधनासाठी वर्णनात्मक संशोधन पद्धतीचा वापर केला गेला आहे. वर्णनात्मक पद्धती मध्ये मुलभूत स्वरूपाची माहिती जमा केली जाते तसेच प्रश्नावली व इतर साधनांनी जमा केली जाते. आणि त्या माहितीच्या योग्य पद्धतीने उपयोग केला जातो.

१.८ संशोधन तंत्र

संशोधनासाठी माहिती संकलन केल्यानंतर त्या आधारे माहितीचे प्रमाणता, आत्मनीष्टता, माहितीचे पूर्णत्व ,वर्गीकरण आणि तुलना विचारात घेतली जाते व त्या आधारे निष्कर्ष काढले जातात .

संशोधनासाठी पुढील तंत्रे व साधने वापरली जातात:-

अ) प्रार्थमिक माहिती साधने / तंत्रे

१.प्रश्नावली तंत्र

२ .मुलाखत तंत्र

ब) दुय्यम माहिती साधने / तंत्रे

१.विविध संशोधकानी लिहिलेली पुस्तके

२.नियतकालिके

३.वृत्तपत्रीय लेख

४.शासकीय योजना, अंदाजपत्रके व परिपत्रके

संशोधन माहिती संकलित करण्यासाठी निरीक्षणतंत्राचा ,साधनाचा वापर केला जाईल.

१.९ प्रकरणांची रचना

प्रकरण १ : प्रास्ताविक

या प्रकरणामध्ये संशोधन प्रकल्पाचा हेतू, संशोधांची व्याप्ती, माहिती संकलनाची पद्धत, संशोधनाचे गृहीतके, संशोधनाची उद्दिष्टे इ. नमूद केलेले आहे.

प्रकरण २ : साहित्य शोध

या प्रकरणात संबंधित विषयावर उपलब्ध असणारे विविध लेख, ग्रंथ, संशोधन यांचा आढावा घेण्यात येणार आहे.

प्रकरण ३ : उल्लेख विश्लेषण म्हणजे काय?

या प्रकरणामध्ये उल्लेख विश्लेषणाबद्दल विस्तृत माहिती नमूद केली आहे.

प्रकरण ४: अभ्यासल्या जाणाऱ्या विषयांचा थोडक्यात परिचय (विपणन, वित्तीय व्यवस्थापन व मानव संसाधन)

या प्रकरणात विपणन, मानव संसाधन, आर्थिक व्यवस्थापन म्हणजे काय? त्यांच्या व्याख्या व या विषयांची थोडी पार्श्वभूमी इ. नमूद केलेले असेल.

प्रकरण ५ : संकलित माहितीचे विश्लेषण

या प्रकरणात संकलीत केल्या जाणाऱ्या माहितीचे विश्लेषण व त्या आधारे निष्कर्ष काढण्याच्या दृष्टीने माहितीची मांडणी करण्यात येईल.

प्रकरण ६:निष्कर्ष ,शिफारशी ,व पुढील संशोधन

हे प्रकरण विश्लेषित माहितीचे निष्कर्ष काढण्यासाठी संशोधन प्रक्रियेद्वारा माहितीचे संकलन केले जात असताना आढळून येणाऱ्या त्रुटि दूर करून अधिक उपयुक्त अशा काही सूचना करण्यासाठी आयोजिले आहे. याच प्रकरणात पुढील संशोधन करण्यासंदर्भात शिफारशी केल्या जातील.निष्कर्ष शिफारशी इ.

१.१० सारांश

वरील प्रकरण १ प्रस्तावना यामध्ये संशोधकाने विषयाशी थोडी ओळख करून दिली आहे. उल्लेख विश्लेषण म्हणजे काय? सदर शोध निबंध पूर्ण करण्यासाठी वापरण्यात येणारी संशोधन तंत्रे, संशोधन विषय निवडीमागचा हेतू, संशोधनाची उद्दीष्ट्ये, संशोधनाची गृहीतके, व पुढील संशोधनाचा आराखडा अशी सखोल माहिती या प्रकरणातून आपणास कळेल.

प्रकरण २ : साहित्य शोध

२.१ प्रस्तावना

२.२ वाचन साहित्य पुर्वाभ्यासाचे महत्व

२.३ संदर्भ साहित्याचा अभ्यास

२.४ सारांश

प्रकरण दुसरे

वाचन साहित्यचा पुर्वाभ्यास

२.१ प्रस्तावना:

विल्यम्स जे. (२०११) यांच्या मते साहित्य पुनरावलोकन एखाद्या विशिष्ट विषयावरील लेखी आणि पद्धतशीर सारांश आहे. साहित्य पुनरावलोकन एखाद्या संशोधन अभ्यासाचा संदर्भ आणि पार्श्वभूमी याचा सारांश. संबंधित माहिती गोळा करताना ज्या समस्या निर्माण होतात त्या ओळखण्यासाठी व त्यांचे निराकरण करण्यासाठी मदत होते. संशोधक संशोधन करत असताना त्या संशोधनाची अनावधानाने पुनरावृत्ती होणार नाही हे फार महत्वाचे आहे. तसेच या आधीच एखाद्या संशोधकाने संबंधित विषयावरील पूर्वी केलेल्या चुका टाळण्यासाठी साहित्य पुनरावलोकनाची मदत होते. साहित्य पुनरावलोकनाची अभ्यासाचा विषय आणि सैद्धांतिक रचना सहज समजून घेण्यास मदत होते. साहित्य पुनरावलोकन हे संशोधनाच्या प्रश्नाला न्याय देण्यासाठी आणि वाचकांना नवीन्यपूर्ण संशोधन साहित्य प्रदान करण्यात मदत करते. वर सांगितल्याप्रमाणे पूर्वाभ्यास हा संशोधनासाठी निवडलेल्या विषयाचा एक पद्धतशीरपणे मांडलेला सारांश आहे. या पुर्वाभ्यासामुळे संशोधन समस्या ओळखण्यासाठी मदत होते.

२.२ वाचन साहित्य पुर्वाभ्यासाचे महत्व आणि गरज:

वाचन साहित्याच्या पुर्वाभ्यासाचे संशोधनात अतिशय महत्व आहे. एक सक्षम पुनरावलोकन आयोजित संशोधन कार्याची गुणवत्ता आणि उपयुक्तता दर्शविते. पुर्वाभ्यासामध्ये नेमक्या अशा संदर्भांचे महत्व अनन्य साधारण असते.

पुर्वाभ्यासाची मांडणी करताना पुढील काही गोष्टींकडे विशेष लक्ष देणे गरजेचे असते:

- १) पुर्वाभ्यासामध्ये अभ्यास करण्यात आलेल्या लेखांचे अथवा ते लेख ज्या माध्यमातून घेतले आहेत त्यांची सविस्तर माहिती देणे अपेक्षित आहे.
- २) काही वेळा साहित्य पुनरावलोकन मध्ये संशोधक खूप काही किंवा असंबद्ध संदर्भ देतात. काही प्रकरणांमध्ये संशोधक पुरेशा प्रमाणात संदर्भ देऊ शकत नाही. हे टाळण्यासाठी आपण संशोधन विषयाशी निगडित काही नोट्स काढून ठेऊ शकतो. यामुळे आपण असंबद्ध संदर्भ किंवा खूप महत्वाचे नसलेले (फापट पसारा) टाळू शकतो.
- ३) पुरेसा वेळ देऊन पुर्वाभ्यासाची मांडणी करावी कारण संशोधन करताना संदर्भ म्हणून तुम्ही नमूद केलेल्या साहित्याचा अभ्यास होऊ शकतो.

२.३ संदर्भ साहित्याचा अभ्यास :

सादर प्रकल्पाचा अभ्यास करताना अभ्यासकाने या संशोधनाचा पूर्वाभ्यास शोधण्याचा प्रयत्न केला आहे. त्यामध्ये आढळलेले संदर्भ पुढील प्रमाणे:

उल्लेख विश्लेषण या विषयावर सादर झालेले संशोधन प्रकल्प:

१) 'Library Trends' Vol ३० (१) Summer १९८१ या नियातकालीकामध्ये त्यांनी Bibliometric, Bradford's law, Lotkas law, Zipf's law यांवर सखोल लिखाण केले आहे.

२) अनिकेत नाईक यांनी त्यांच्या ब्लॉग "मराठी बी. एम.एम" या मध्ये (१५ ऑगस्ट २०१३) विपणन म्हणजे काय? त्याचे स्वरूप, उत्क्रांती, उत्क्रांतीच्या पायऱ्या, विपणनाची व्याप्ती, फायदे, तोटे इ बद्दल सविस्तर चर्चा केली आहे.

३) Citation analysis of PhD thesis submitted to Punjabrao Krishi Vidyapeeth during १९९०-१९९४ (२०१३)

सादर शोधनिबंधामध्ये १९९० ते १९९४ या दरम्यान सादर झालेल्या पी.एच.डी च्या शोधनिबंधाचे Deshmukh, Prashant यांनी उल्लेख विश्लेषण केले आहे.

४) Citation patterns of documents in linguistics researches a statistical analysis of the literature (२०१४)

या शोधनिबंधामध्ये Varma, Avdhes Kumar यांनी authorship चे विश्लेषण केले आहे.

जसे कि, एक लेखक, दोन लेखक, तीन लेखक, चार किंवा त्यापेक्षा जास्त लेखक इ.

५) A citation analysis of doctoral dissertations in library and information science accepted by the universities in Western India (२०१४)

६) सादर शोधनिबंधामध्ये Phugnar, Prashant यांनी पश्चिम भारतातील विद्यापीठामध्ये सादर झालेल्या ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्रातील शोधनिबंधाचे उल्लेख विश्लेषण केले गेले आहे.

७) A bibliometric analysis of citations of doctor dissertations in economics: a comparative study of universities of Madhya Pradesh (२०१४)

सादर शोधनिबंधामध्ये Bopapurkar, Prashant यांनी अर्थशास्त्र या विषयात सादर झालेल्या शोधनिबंधाचा तुलनात्मक अभ्यास संशोधकाने केला आहे.

८) नचिकेत वेचलेकर यांचा 'केस स्टडी' म्हणून लोकसत्ता या पेपर मध्ये २७ एप्रिल, २०१५ रोजी लेख प्रकाशित झाला होता. या मध्ये त्यांनी व्यवस्थापनेच्या अभ्यास क्रमात प्रवेश घेतल्यावर विषयांमध्ये जाणवणारा फरक, अध्यापन पद्धती मध्ये पडणारा फरक, तसेच एखादी केस स्टडी करताना कोणत्या गोष्टींकडे लक्ष द्यावे? केस स्टडी ची सुरुवात कशी करावी? इ बद्दल सविस्तर चर्चा केली आहे.

९) Citation analysis of the PhD theses in social sciences accepted by Gauhati University during १९७० to १९८० (२०१५)

सदर शोधनिबंधामध्ये Thoidingjam, Purnimadevi यांनी सोशल सायन्स या विषयात सादर झालेल्या पी एच डी च्या शोधनिबंधाचे विविध कसोट्या लाऊन प्राप्त केलेल्या माहितीचे विश्लेषण यात केलेले दिसून येते.

१०) Citation analysis of management doctoral dissertations submitted to the universities of Haryana Punjab and Himachal Pradesh (२०१५)

सदर शोधनिबंधामध्ये Rani, Asha यांनी हरयाणा, पंजाब व हिमाचल प्रदेश मिळून एकूण ७ विद्यापीठांमधील शोधनिबंधांचा अभ्यास केला आहे व माहितीचे विश्लेषण केले आहे.

११) Citation analysis of phd thesis in pure sciences awarded by North Maharashtra Jalgaon (२०१५)

सातपुते चंद्रकांत यांनी त्यांच्या शोधप्रबंध North Maharashtra University, Jalgaon येथे सादर केला आहे. यात संशोधकाने pure sciences मध्ये सादर झालेल्या पी. एच. डी च्या शोधनिबंधामधील सूची मध्ये उल्लेख केलेल्या वाचन साहित्याचे विविध कसोट्यांद्वारे विश्लेषण केले आहे.

१२) Citation analysis of Doctoral thesis: A study of Doctoral thesis submitted to universities of Karnataka (२०१६)

सदर शोधनिबंध संशोधक Somashekara, Y.L. यांनी पी. एच. डी या पदवी साठी University of Mysore, Karnataka (July २०१५) येथे सादर केला आहे. या शोधनिबंधामध्ये संशोधकाने, Authorship pattern, Chronological Authorship

Pattern, Subject wise distribution, Ranking of journals etc. कसोट्या लाऊन माहितीचे विश्लेषण केले आहे.

१३) Citation analysis of current science journal (२०१६)

या शोधनिबंधामध्ये Dongare, Sudesh यांनी सायन्स विषयाशी निगडित अशी जर्नल्स घेऊन त्यातील माहितीचे विश्लेषण केले आहे.

१४) Citation analysis of social sciences doctoral thesis submitted to Dr.

Babasaheb Ambedkar Marathwada university Aurangabad (२०१६)

सदर शोधनिबंधामध्ये संशोधक Varshi, Bhagaji Dashrath यांनी डॉ बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ औरंगाबाद येथे सादर झालेल्या सोशल सायन्स या विषयातील शोध निबंधांचा अभ्यास केला असून माहितीचे पुढील कसोट्यांद्वारे विश्लेषण केले आहे, १) yearwise, २) Gender Wise, ३) Per Thesis Wise Citation in Economics इ.

१५) Research approach and Citation Behaviour in English Literature (२०१६)

सदर शोधनिबंधामध्ये संशोधक Rajani, R. यांनी English Literature या विषयामध्ये सादर झालेल्या शोधनिबंधामधील संदर्भ सूचीचे विश्लेषण केले आहे.

१६) Mapping of scholarly literature in Tourism a bibliographic analysis

(२०१६)

या शोधनिबंधामध्ये संशोधक Niruba Sethukumari यांनी स्कॉलरली पब्लिकेशन्स द्वारे टुरीझम या विषयावर प्रकाशित होणार्या प्रकाशनांचे बिब्लिओमेट्रिक तंत्राद्वारे विश्लेषण केले आहे.

१७) Citation analysis of doctoral dissertations in library and information

science accepted by the universities in Karnataka (२०१६)

सादर शोधनिबंधामध्ये संशोधक Kannappanavar, B.U यांनी ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र या विषयावर आधारीत कर्नाटक विद्यापीठामध्ये सादर केलेल्या शोधनिबंधांचे उल्लेख विश्लेषण केले आहे.

१८) Citation analysis of PhD Thesis in Economics (२०१६)

सादर शोधनिबंधामध्ये संशोधक Padmaja, K.V यांनी अर्थशास्त्र या विषयात सादर झालेल्या शोधनिबंधामधील संदर्भ सूचीचा अभ्यास केला असून त्या माहितीचे विश्लेषण केले आहे.

१९) Scientometric study of Antimicrobial agents and chemotherapy journal (२०१६)

सादर शोधनिबंध डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा युनिव्हर्सिटी, औरंगाबाद येथे सादर झाला आहे. या शोधनिबंधामध्ये संशोधक Udawant, Vinod Balaji यांनी

Aantimicrobial agents and chemotherapy journal या जर्नल चा Scientometric अभ्यास केला आहे. विविध कसोट्या लाऊन प्राप्त केलेल्या माहितीचे विश्लेषण यात केलेले दिसून येते.

२०) A comparative study of citation analysis among Five online journals in library and information science a scientometric study (२०१६)

सदर शोधनिबंध डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा युनिव्हर्सिटी, औरंगाबाद येथे सादर झाला असून या शोधनिबंधामध्ये संशोधक Khillare, Vijay Hanmantrao यांनी “१) Program: electronic library and information systems, २) Interlending and Document supply, ३) Journal of the Medical Library Association, ४) Information Society, ५) Portal: Libraries and the Academy” या ५ जर्नल्स चा तुलनात्मक अभ्यास केला आहे.

२१) Citations of PhD thesis in Physics at the university of Kerala and the Indian Institute of Science Bangalore: An Informatics Analysis (२०१६)

सदर शोधनिबंधामध्ये संशोधकाने Sudhier, K.G यांनी १९९९ ते २००३ या सालांमध्ये सादर झालेल्या शोधनिबंधांचा व त्यातील उल्लेखांचे विश्लेषण केले आहे.

२२) Brown, L.D and Gardner, J.C यांनी आपल्या Using Citation Analysis to Assess the Impact of Journals and Articles on Contemporary Accounting Research (CAR)

या प्रकाशित झालेल्या लेखामध्ये उल्लेख विश्लेषणाचा वापर नक्की कुठे होतो व कशासाठी होतो हे स्पष्ट केले आहे.

२३) डॉ. श्री. वि. कडवेकर यांनी त्यांच्या नुकत्याच प्रकाशित झालेल, "विपणन व्यवस्थापन" हे पुस्तक UGC च्या नवीन मार्गदर्शक तत्वानुसार, महाराष्ट्रातील विविध विद्यापीठांचे B.Com, BBA, M.Com इ . अभ्यासक्रम आधार मानून तयार करण्यात आले आहे. मार्केटिंग, ऍडव्हर्टाईसिंग, इ क्षेत्रातील विशेष पदविका अभ्यासक्रमासाठी या पुस्तकाचा उपयोग होऊ शकतो.

२४) सुखादाने (तुरिले), छाया आणि इतर. यांचे 'विपणन व्यवस्थापन व तंत्रे' हे पुस्तक प्रकाशित झाले आहे. या पुस्तकात लेखिके बरोबर अजून २ लेखकही सहभागी आहे. विपणन म्हणजे काय? व्याख्या, विपणनाची तंत्रे, विपणन व्यावस्थापनेची कार्ये, विपणन संकल्पना इ विषयी सविस्तर माहिती नमूद केली आहे.

२५) सांगळे बाबासाहेब आणि इतर. यांचे 'विपणन व्यवस्थापन' हे पुस्तक नुकतेच प्रकाशित झाले आहे. यात सांगळे बाबासाहेब यांच्या बरोबर अजून २ लेखकांचे योगदान आहे. हे पुस्तक S.Y. B.Com साठी असून यात, विपणन व्यवस्थापन, विपणनाची उत्पत्ती, विपणनाची नैतिक मुल्ये, ग्राहकवाद इ विषयी माहिती नमूद केली आहे.

- २६) डॉ. श्रीनिवास जोशी आणि इतर. यांद्वारे लिखित 'मानवी संसाधन व्यवस्थापन' या प्रकाशित झालेल्या पुस्तकात लेखकाने, मानवी संसाधन व्यवस्थापनाची अनिवार्यता, कर्मचारी व्यवस्थापकाची भूमिका, शैक्षणिक बदल, कर्मचाऱ्याची भरती, निवड, व परिचय प्रक्रिया इ विषयी माहिती दिली आहे.
- २७) डॉ. पराग नरखेडे आणि इतर. यांच्या प्रकाशित झालेल्या 'Human Resource Management' या पुस्तकात त्यांनी, मानव संसाधन म्हणजे काय? भरतीची प्रक्रिया, बढतीची प्रक्रिया, आधुनिक तंत्रे इ विषयी माहिती नमूद केली आहे.
- २८) धनंजय सुतार यांच्या 'ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र' या पुस्तकात देखील लेखकाने, मानव संसाधनाच्या व्याख्या, मनुष्यबळ नियोजन, कार्य वर्णन, कर्मचारी निवड आणि भरती इ विषयी माहिती दिली आहे.
- २९) डॉ. श्री. वि. कडवेकर यांनी त्यांच्या नुकत्याच प्रकाशित झालेल 'आहे.आंतरराष्ट्रीय विपणन' या पुस्तकात आंतरराष्ट्रीय विपणन म्हणजे काय? त्याचा इतिहास, जागतिक बाजारपेठेची रचना व त्याची परिस्थिती, आंतरराष्ट्रीय व्यापार, आंतरराष्ट्रीय विपणन संशोधन इ विषयी माहिती दिली.

- ३०) अनिल लांबा यांनी लिहिलेल्या, 'बॅलन्स शीट व फायनान्स समजावून घेताना' या पुस्तकात त्यांनी, नफा म्हणजे नक्की काय? मालाचा साठ व नफा म्हणजे काय? उत्तम व्यवस्थापनाचे नियम इ. विषयी सखोल माहिती दिलेली आहे.
- ३१) शैला व विश्वजित बिरासदार यांद्वारे लिखित 'भारतीय अर्थव्यवस्था' हे पुस्तक, भारतीय अर्थव्यवस्थेचे स्वरूप, नैसर्गिक संसाधने, आर्थिक विकास, मानव संसाधन विकास, वाहतुकीचे प्रकार, शेती आणि भारतीय अर्थव्यवस्था, औद्योगिक क्षेत्र, अर्थव्यवस्थेतील सहकारी क्षेत्र इ विषयावर निर्धारित आहे.
- ३२) डॉ. अविनाश शाळीग्राम यांनी त्यांच्या 'अंतर्गत नियंत्रण व्यवस्थापन' या पुस्तकात, कोणत्याही आर्थिक संस्थेमध्ये अंतर्गत नियंत्रण व्यवस्थापन कसे महत्वाचे असते? बँका/ पतसंस्थांच्या अंतर्गत नियंत्रणाचे तत्व/ पद्धती व त्याच्या व्यवस्था या बद्दल संपूर्ण मार्गदर्शन केले आहे.

२.४ सारांश

वाचन साहित्याचा पूर्वाभ्यास हा संशोधनामधील अतिशय महत्वाचा घटक आहे. आपल्या विशिष्ट अभ्यासात संशोधकांनी पूर्वी कोणते ग्रंथ लिहिले आहेत त्यांचा आढवा घेऊन आपणास एक नवीन दृष्टीने त्यावर यतार्थ प्रकाश टाकावा लागतो. मागील चिंतन पुढील अभ्यासासाठी पोषक ठरते. सदर संशोधनात संशोधकाने एकूण ३१ वाचन साहित्याचा अभ्यास केला आहे.

संदर्भ:

१)Bopapurkar, Prashant kumar. (2014, November 24). *A bibliometric analysis of citations of doctor dissertations in economics: a comparative study of universities of Madhya Pradesh*. Retrieved from

<http://hdl.handle.net/10603/28725>

२)Brown, L.D and Gardner, J.C. (1985). Using Citation Analysis to Assess the Impact of Journals and Articles on Contemporary Accounting Research.(CAR). *Journal of Accounting*

Research,23(1),84.doi:10.2307/2490908

३)Das, Lal and Bhaskaran, V. (2008). *Research methods for Social Work*. New Delhi.

४)Delaney, J.T.and Huselid, M.A. (1996). The Impact of Human Resource Management Practices on Perceptions Of Organizational Performance. *Academy of Management Journal*, 39(4), 949–969.

Doi:10.2307/25718

ϣ)Denisi,A.(1994).From The Editor.Academy of Management

Journal,37(6),1425-1426. Doi:10.5465/amj.1994.9501100996

ϥ)Deshmukh, Prashant P. (2013, September 13). *Citation analysis of*

Ph.D.Thesis submitted to Punjabrao Krishi Vidyapeeth during 1990-

1994. Retrieved from

<http://shodhganga.inflibnet.ac.in/handle/10603/11178>

ϧ)Dongare, Sudesh Nasiket. (2016, March 31). *Citation analysis of*

current science journal. Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada

University. Retrieved from <http://hdl.handle.net/10603/84339>

Ϩ)Lawrence, D. and Gardner, John C. Using Citation analysis to access

the Impact of Journals and Articles on Contemporary Accounting

Research (CAR). Journal of Accounting Research. (2010), 23(1), 84–

109. Retrived from

https://www.jstor.org/stable/2490908?seq=1#page_scan_tab_contents

9)Kannappanavar, B U. (1981). *Citation analysis of doctoral*

dissertations in library and information Science accepted by the

universities in Karnataka Karnataka University. Dharwad. Retrieved

from <http://hdl.handle.net/10603/94510>

10)Khillare, Vijay Hanmantrao. (2015, December 26). *A comparative*

study of citation analysis among five online journals in library and

Information science a scientometric study. Dr. Babasaheb Ambedkar

Marathwada University. Retrieved from

<http://hdl.handle.net/10603/84331>

११) Drott, C. (1981). Bradford's Law: Theory, Empiricism and the Gaps Between. *Library Trends* Summer. 41–52. Retrieved from https://www.ideals.illinois.edu/bitstream/handle/2142/7185/librarytrendsv30i1f_opt.pdf

१२) Mrs. K. V. Padmaja. (n.d.). *Citation Analysis Of Ph D Thesis In Economics*. Sri Venkateswara University. Retrieved from <http://hdl.handle.net/10603/106849>

१३) Niruba sethukumari, S. (2015, July). *Mapping of scholarly literature in Tourism a bibliometric analysis*. Manonmaniam Sundaranar University. Retrieved from <http://hdl.handle.net/10603/90674>

१४) Phugnar, Prashant. (2014, May 24). *A citation analysis of doctoral dissertation in library and information science accepted by the universities in Western India*. Tilak Maharashtra Vidyapeeth. Retrieved

from <http://hdl.handle.net/10603/18612>

୧୫)Rajani R. (2005, November 16). *Research Approach and Citation*

Behaviour in English Literature. University of Kerala. Retrieved from

<http://hdl.handle.net/10603/70748>

୧୬)Rani, Asha. (2015, April 8). *Citation analysis of management*

doctoral dissertations submitted to the universities of Haryana punjab

and himachal pradesh. Kurukshetra University. Retrieved from

<http://hdl.handle.net/10603/38829>

୧୭)Somashekara, Y. L. (2015). *Citation analysis of Doctoral Theses a*

study of Doctoral Theses submitted to Universities of Karnataka.

University of Mysore. Retrieved from <http://hdl.handle.net/10603/108443>

୧୮)Sudhier K G. (2006, May 20). *Citations of Ph D theses in Physics at*

the University of Kerala and the Indian Institute of Science Bangalore An

Informatics Analysis. University of Kerala. Retrieved from

<http://hdl.handle.net/10603/97587>

୧୯)Thoidingjam, Purnimadevi. (2015, May 14). *Citation analysis of the*

Ph D theses in social sciences accepted by Gauhati University during

1970 1980. Manipur University. Retrieved from

<http://hdl.handle.net/10603/41491>

୨୦)Udawan, Vinod Balaji. (2013, June 4). *Scientometric study of*

antimicrobial agents and chemotherapy journal. Dr. Babasaheb

Ambedkar Marathwada University. Retrieved from

<http://hdl.handle.net/10603/84311>

୨୧)Varma, Avdhesh Kumar. (2014, December 22). *Citation patterns of*

documents in linguistics researches a statistical analysis of the literature.

Retrieved from <http://hdl.handle.net/10603/31354>

२२)Varshi, Bhagaji Dashrath. (2013, January 17). *Citation analysis of social sciences doctoral thesis submitted to Dr Babasaheb Ambedkar*

marathwada university Aurangabad. Dr. Babasaheb Ambedkar

Marathwada University. Retrieved from

<http://hdl.handle.net/10603/84310>

२३) कडवेकर, श्री. वि. (2007). विपणन व्यवस्थापन. डायमंड पब्लिकेशन्स.

<http://www.bookganga.com/R/20TB4>

२४)डॉ. जोशी, श्रीनिवास आणि इतर. (n.d.). मानवी संसाधन व्यवस्थापन. पुणे: प्रशांत

पब्लिकेशन्स. Retrieved from

<http://www.bookganga.com/Preview/BookPreview.aspx?BookId=542014>

4532138139830&PreviewType=books

२५)डॉ. नरखेडे, पराग आणि इतर. (n.d.). *Human Resource Management. V.*

Mart. Publications.

२६)डॉ. शाळीग्राम, अविनाश. (n.d.). अंतर्गत नियंत्रण व्यस्थापन. नचिकेत पब्लिकेशन्स.

Retrieved from

<http://www.bookganga.com/eBooks/Books/details/55081357637560047>

59?BookName=Antargat-Niyantaran-Vyavasthapan

२७)नाईक, अनिकेत. (१५ ऑगस्ट २०१३). मराठी बी. एम.एम. Retrieved from

<http://aniketnaik12.blogspot.in/2013/08/blog-post.html>

२८)प्रा. डॉ. कुंभार, राजेंद्र. (२०१५). ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र संशोधन.युनिव्हर्सल

प्रकाशन,पुणे.

२९)प्रा. डॉ. सौ. बिराजदार, शैला आणि प्रा. बिराजदार, विश्वजित. (n.d.). भारतीय

अर्थव्यवस्था. अथर्व पब्लिकेशन्स. Retrieved from

<http://www.bookganga.com/Preview/BookPreview.aspx?BookId=533357>

5337956776789&PreviewType=books

३०) लांबा, अनिल. (n.d.). बॅलन्स शीट व फायनान्स समजावून घेताना. रोहन प्रकाशन.

Retrieved from

<http://www.bookganga.com/Preview/BookPreview.aspx?BookId=499572>

[4466367200286&PreviewType=books](http://www.bookganga.com/Preview/BookPreview.aspx?BookId=4995724466367200286&PreviewType=books)

३१) वेचलेकर, नचिकेत. (२७ एप्रिल, २०१५). केस स्टडी. लोकसत्ता. Retrieved from

<http://www.loksatta.com/career-vrutantta-news/mba-case-study->

[1096417/lite/](http://www.loksatta.com/career-vrutantta-news/mba-case-study-1096417/lite/)

३२) सांगळे बाबासाहेब आणि इतर. (n.d.). विपणन व्यवस्थापन. पुणे: सक्सेस

पब्लिकेशन्स. Retrieved from

<http://www.bookganga.com/Preview/BookPreview.aspx?BookId=513487>

[4274553623735&PreviewType=books](http://www.bookganga.com/Preview/BookPreview.aspx?BookId=5134874274553623735&PreviewType=books)

३३) सातपुते चंद्रकांत. (२०१६). *Citation analysis of phd thesis in pure*

sciences awarded by North Maharashtra Jalgaon. North Maharashtra

University Jalgaon. Retrieved from

<http://shodhganga.inflibnet.ac.in/handle/10603/70705>

३४) सुखादाने (तुरिले), छाया. (n.d.). विपणन व्यवस्थापन व तंत्रे. पुणे: प्रशांत

पब्लिकेशन्स. Retrieved from

<http://www.bookganga.com/Preview/BookPreview.aspx?BookId=516499>

[7364635811844&PreviewType=books](http://www.bookganga.com/Preview/BookPreview.aspx?BookId=5164997364635811844&PreviewType=books)

३५) सुतार, धनंजय. (n.d.). ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र. ए. बी. एस. पब्लिकेशन्स.

३६) Dogan, M. and Hasanoglu, G. (2016). Content analysis of memory and memory-related research studies on children with hearing loss.

Education Research and Reviews, 11(16), 1542–1559. Retrieved from <http://www.academicjournals.org/ERR>

प्रकरण ३ रे

उल्लेख विश्लेषण म्हणजे काय?

३.१ ग्रंथमिती (Bibliometrix)

३.२ ग्रंथमितीचा उद्देश

३.३ ग्रंथमितीचा उपयोग

३.४ ग्रंथमितीचे सिद्धांत

३.५ उल्लेख विश्लेषणाची व्याख्या

३.६ उल्लेख विश्लेषणाचे उद्देश

३.७ उल्लेख विश्लेषणाचे कार्य

३.८ सारांश

उल्लेख विश्लेषण म्हणजे काय?

३.१ प्रस्तावना

इ. स. १९६९ मध्ये अॅलन प्रिचर्ड यांनी 'जर्नल ऑफ डॉक्युमेंटेशन' मधील आपल्या संशोधन लेखात त्या वेळी रूढ असलेल्या 'स्टॅटिस्टिकल बिब्लिओग्राफी' या संज्ञेच्या जागी ग्रंथमिती अर्थात "बिब्लिओमॅट्रिक्स" हा शब्द योजला.

इ.स. १९१७ मध्ये एम. जे. कोल (M.J. Cole) आणि एन. बी. एलेस (N.B. Eales) यांनी बिब्लिओमॅट्रिक्स या विषयावर पहिला संशोधन लेख (पेपर) प्रकाशित केला होता.

बिब्लिओमॅट्रिक्समध्ये साहित्यात होणारी वाढ, लेखकांची सर्जनशीलता आणि त्यांच्या विचारांचा इतर लेखकांवर पडणारा प्रभाव, दोन ज्ञान शाखांमधील परस्परसंबंध, ग्रंथसंग्रहाच्या विकासाचा साचा आणि समूहाची उपयुक्तता या गोष्टींचा अभ्यास होतो.

व्याख्या:

अॅलन प्रिचर्ड:

“ग्रंथ आणि इतर संप्रेषणाच्या साधनाचे गणितीय आणि सांख्यिकीय पद्धतीने मोजमापन करण्यासाठी वापरले जाणारे विश्लेषणाचे तंत्र म्हणजे 'बिब्लिओमॅट्रिक्स' होय.”

१) मि. राईझिंग:

“ग्रंथ आणि नियतकालिका संबंधित सांख्यिकीय तत्वांचे एकत्रीकरण आणि विवेचन समन्वयन करणारे बिब्लिओमॅट्रिक्स हे तंत्र आहे. हे ऐतिहासिक चळवळीला दर्शवितात आणि राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय संशोधनात ग्रंथ आणि नियतकालिकाचा उपयोग निश्चित करतात.”

३.२ ग्रंथमितीचा उद्देश

ग्रंथमितीचा उद्देश पुढील प्रमाणे:

- १) विशिष्ट विषयातील साहित्य वाढीच्या दराचे परीक्षण करणे
- २) अत्याधिक वेळा उपयोग केलेल्या प्रलेखांना निश्चित करणे
- ३) प्रकाशनाच्या भौगोलिक विभाजनाचे परीक्षण करणे
- ४) एका विशिष्ट विषयाच्या अंतर्गत तो विषय किती विस्तारित झाला आहे त्याचा अभ्यास करणे
- ५) साहित्याचे भाषेनुसार विभाजन करणे
- ६) लेखकांच्या उत्पादन क्षमतेचे विश्लेषण करणे.
- ७) उल्लेखसूचीचे विश्लेषण करणे
- ८) एखाद्या विशिष्ट क्षेत्रामध्ये विशिष्ट देशाच्या साहित्य योगदानाचे परीक्षण करणे इ.

३.३ ग्रंथमितीचा उपयोग

- १) साहित्याची उत्पादन गणना (Productivity Count) करणे
- २) साहित्याचा तौलनिक अभ्यास करणे
- ३) विविध विषय क्षेत्रातील गुणात्मक आणि संख्यात्मक संशोधनाचा अभ्यास करणे.
- ४) प्रकाशनाचे प्रकार आणि संख्या मोजणे
- ५) साहित्याच्या विखुरण्याच्या स्वरूपाचे परीक्षण करणे. (Pattern of Scattring of Literature)

- ६) साहित्याच्या प्रभावशाली परिणामाचा अभ्यास करणे. (Impact of Literature)
- ७) योग्य ग्रंथ रद्दबातल धोरण ठरविण्याकरिता ग्रंथमितीचा उपयोग केला जातो.
- ८) द्वितीयक प्रलेखांचे व्यापक स्वरूप ओळखण्याकरिता ग्रंथमितीचा उपयोग केला जातो.
- ९) निवडक माहिती प्रसारण सेवेचा प्रभाव ओळखण्याकरिता ग्रंथमिती महत्वाची भूमिका बजावते.

३.४ ग्रंथमितीचे सिद्धांत (Laws of Bibliometrics)

बिब्लिओमॅट्रिक्सशी संबंधित महत्वाचे सिद्धांत खालीलप्रमाणे आहेत:

१) ब्रॅडफर्डचा सिद्धांत

२) लोट्काचा सिद्धांत

३) झीफचा सिद्धांत

३.४.१ ब्रॅडफर्डचा सिद्धांत:

बिब्लिओमॅट्रिक्स या तंत्राचा वापर ब्रॅडफर्ड यांनी आपल्या 'डॉक्युमेंटेशन' या ग्रंथात केला व त्या आधारे त्यांनी विषयविस्तार सिद्धांत (Bradford's Law of Scattering of Scientific Papers) मांडला. हा बहुचर्चित सिद्धांत मूर्त इंग्रजी भाषेमध्येच उदधृत करणे इष्ट होईल. तो खालीलप्रमाणे- "If scientific journals are arranged in order of decreasing productivity of articles on a given subject, they may be divided into a nucleus of periodicals more particularly devoted to the subject and several group or Zones containing the same number of articles as the nucleus, when numbers of periodicals in the nucleus and succeeding zones will be as 1: n: n²"

या ठिकाणी न्युक्लस (Nucleus) म्हणजे मूळ किंवा सुरुवातीचा विभाग ज्यामध्ये जास्तीत जास्त लेख कमीत कमी नियतकालिकांमध्ये प्रकाशित होतात. या विषयातील नियतकालिकांना 'Core Journals' म्हणतात. थोडक्यात, हि नियतकालिके त्या विशिष्ट विषयातील साहित्याचा गाभा आहेत आणि म्हणून ग्रंथालयातील त्यांची उपलब्धता अनिवार्य ठरते.

सॉल्टन यांच्या मते ब्रॅडफर्ड यांच्या सिद्धांतांचा उपयोग खालील गोष्टींच्या शोधासाठी केला जातो:

- १) कोणत्याही विषय सूचीची परिपूर्णता
- २) उपलब्ध झालेल्या आर्थिक सहाय्याच्या योग्य विनियोगासाठी बिलिओग्राफी मधील विस्तार रेखेच्या एका भागाची निवड (त्या भागात मोडणाऱ्या नियतकालिकांचे उपार्जन)
- ३) नियतकालिकांच्या संग्रहाचे 'नेहमी लागणारी', 'कधी कधी लागणारी' आणि 'क्वचित लागणारी' अशा तीन भागात विभाजन
- ४) काही नियतकालिके संग्रहातून बाजूला काढल्यास (Retirement) उपभोक्ते ज्या माहितीपासून वंचित होतील त्याचे प्रमाण

३.४.२ लोट्काचा सिद्धांत:

आल्फ्रेड लोट्का यांनी आपला 'इन्व्हर्स स्क्वेअर' हा सिद्धांत १९२६ मध्ये रसायनशास्त्रातील लेखनाचा आणि लेखकांच्या लेखन करण्याच्या रीतीचा अभ्यास करून मांडला. या सिद्धान्ताब्ये त्यांनी लेखकांच्या सर्जनशिलतेचे प्रमाण शोधले.

मूळ सिद्धांत इंग्रजीत असून तो पुढील प्रमाणे:

"The number of authors making contribution, is about $1/n^2$ of those making one contribution, and the proportion of all contributors who make a single contribution is about 60 percent, or a $(n) = k/n^2$ where k is a number of authors producing 'n' papers and 'K' constant."

$$x^n \times 1/y$$

$$x^{ny} = C$$

लोट्काच्या सिद्धांताचे समीकरण

Y – प्रत्येकी x लेख (Contribute) करणाऱ्या लेखकांची वारंवारता

C – स्थिरांक (Constant)

लोट्काच्या सिद्धांतानुसार जर एकाच लेख लिहिणाऱ्या लेखकांची संख्या कळली तर $1/n^2$ या घटकाच्या (Factor) साहाय्याने दोन, तीन, किंवा अधिक लेख लिहिणाऱ्या लेखकांची संख्या कळू शकेल.

३.४.३ झिफचा सिद्धांत:

झिफ यांचा 'कमीत कमी परिश्रम' (Laws of Least Effort) या सिद्धांताप्रमाणे कोणत्याही लेखात सर्वात छोटे शब्द सर्वात जास्त वेळा वापरले जातात किंवा जर एखाद्या लेखातील शब्द ते जितक्या वेळा (Frequency) त्या लेखात आले त्यानुसार उतरत्या क्रमाने लावले तर शब्दांची वारंवारता (Frequency) आणि क्रमांक (Rank) यांचा गुणाकार सतत एकाच असतो.

➤ झिफच्या सिद्धांताचा उपयोग:

- १) या सिद्धांताचा उपयोग पर्यायी शब्दकोश तयार करताना होतो
- २) या सिद्धांताचा उपयोग निर्देशन भाषा (Indexing Language) तयार करताना संज्ञा नियंत्रणासाठी (Vocabulary Control) केला जातो

३) अनेक भाषांमधील प्रचलित शब्दांच्या उपयोगाचे वर्णन केले जाते

४) शब्दाद्वारे ग्रंथालयीन क्षेत्रास स्पष्ट केले जाते

३.५ उल्लेख विश्लेषणाची माहिती व व्याख्या

ज्ञानाचे संप्रेषण संदर्भाविरहित होत नाही आणि म्हणून प्रत्येक लेखक आपल्या लेखनात आवश्यक तेथे आशयाशी संबंधित असा संदर्भ (Context) तयार करित असतो. संशोधनात उपयोजिलेल्या पद्धती आणि तंत्रे यांच्या समर्थनार्थ आणि प्रयोगामध्ये अवलंबिलेली सूत्रे आणि वापरलेली यंत्रे तसेच उपकरणे यांच्या प्रित्यर्थ प्रत्येक लेखक त्याच्या आधीच्या लेखकाचा आधार घेत असतो. ज्या प्रमाणे कोणताही लेखक त्यांच्या आधीच्या लेखकांचा आधार घेत असतो त्याप्रमाणे आधीच्या लेखकांची मते खोडून काढण्यासाठी तो त्यांचा उल्लेख आपल्या लेखनात करित असतो. लेखातील अशा सर्वच उल्लेखांची लेखाच्या शेवटी संदर्भ सूची असते. हे जे सर्व उल्लेख असतात त्यांनाच इंग्रजीमध्ये सायटेशन (Citation) म्हणतात. ज्या लेखकाचा आणि लेखांचा उल्लेख होतो त्यांना अनुक्रमे Cited Author आणि Cited Document असे म्हणतात. याच्या उलट जो लेखक आधी प्रकाशित झालेल्या लेखाचा उल्लेख करतो त्याला Citing Author म्हणण्यात येते. तर ज्या लेखात उल्लेख केलेला असतो त्याला Citing Document असे म्हंटले जाते. उल्लेख करणारा लेखक आणि उल्लेखित लेखक किंवा ज्या प्रलेखात उल्लेख करण्यात आला तो प्रलेख आणि उल्लेखित प्रलेख यांच्यातील संबंधाचा अभ्यास म्हणजे 'उल्लेखसूची विश्लेषण' होय.

शास्त्रीय लेख, संशोधन संस्था, लेखक इ. चा उल्लेख लेखात केलेले असतात.

सदर उल्लेखांचा अभ्यास म्हणजे उल्लेख विश्लेषण होय. प्रकाशित झालेल्या लेखांमध्ये उल्लेखित लेख, लेखक व शास्त्रीय संशोधन करण्याच्या संस्थांचा जो समावेश असतो त्याचे मूल्यमापन

करणे हा उल्लेख विश्लेषण तंत्राचा मुख्य उद्देश आहे. शास्त्रीय, सामाजिक संप्रेषणाचा प्रवास कसा होतो, याचा अभ्यास देखील उल्लेख विश्लेषण तंत्राने करता येतो.

३.५.१ उल्लेख विश्लेषणाची व्याख्या:

“उल्लेख करणारा लेखक आणि उल्लेखित लेखक किंवा ज्या प्रलेखात उल्लेख करण्यात आला तो प्रलेख आणि उल्लेखित प्रलेख यांच्यातील संबंधाचा अभ्यास म्हणजे उल्लेख विश्लेषण (Citation Analysis) होय”.

३.५.२ उल्लेखांचा इतिहास:

उल्लेख करणे हि पूर्वीपासून चालत आलेली पद्धत किंवा परंपरा आहे. ज्या लेखकाने एखाद्या लेखकाच्या मुळ प्रलेखाचा वापर केला आहे त्याचा उल्लेख तो लेखक आपल्या लेखात करतो.

व्हाईट (१९८५), व मिकानिस आणि सिमस (१९८९) यांनी उल्लेखाच्या ऐतिहासिक विकासाचा आढावा घेतला आहे. या संकल्पनेच्या मुळाचा शोध घेण्याची कल्पना हि प्रबोधन काळात म्हणजेच (१४ व्या ते १६ व्या शतकामध्ये) छपाई तंत्राच्या शोधानंतर विकसित झाली.

२० व्या शतकामध्ये ग्रंथकोशांच्या संदर्भामध्ये आणि उल्लेखामध्ये भरपूर प्रमाणात बदल घडून आलेले आहेत. म्हणूनच आज उल्लेख हा विद्वत्तेचा एक महत्वाचा भाग आहे.

३.६ उल्लेख विश्लेषणाचे उद्देशः

- १) लेख सुचीय जोडी शोधणे
- २) मूळ लेख, प्रलेख, नियतकालिके यांचा शोध घेणे
- ३) विना उल्लेख लेखांचा (मूळ लेखाचा) शोध घेणे
- ४) कालबाह्यता तपासणे
- ५) उल्लेख सूचीतील उल्लेखांचे विश्लेषण करणे
- ६) उल्लेखांचे चक्र तपासून पाहणे
- ७) संपूर्ण श्रेय मूळ लेखकाला देणे
- ८) उल्लेखांचे जाळे निर्माण करणे
- ९) जुन्या प्रलेखांचे खरे उपयुक्त आयुष्य समजून घेणे
- १०) सह उल्लेख तपासून पाहणे
- ११) मूळ प्रलेख ज्या लेखांचा आहे त्याला आदर दर्शविणे. इ

३.७ उल्लेख विश्लेषणाचे कार्य:

अभ्यासकांच्या समाजात उल्लेख हे बौद्धिकेचे लक्षण समजले जाते. या उल्लेखांकडे आणि त्यांचा अभ्यासाकडे ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र तज्ञांचे लक्ष वेधले गेले.

- १) संशोधन पद्धती व इतर साधनांचा शोध घेणे
- २) मूळ प्रलेख ज्या लेखकांचा आहे त्याला आदर दर्शविणे
- ३) पूर्वलिखित लिखाणांची माहिती घेणे
- ४) आधीच्या लेखकांच्या कामातील चुका सुधारणे
- ५) लेखातील चुका शोधणे
- ६) नवीन येणाऱ्या कामाची माहिती घेणे
- ७) मूळ प्रलेख ज्या लेखकांचा आहे त्याचा शोध घेणे
- ८) पूर्वी प्रकाशित लेखांची समीक्षा करणे
- ९) मूळ प्रकाशनांचा शोध घेणे. इ

३.८ सारांश

या प्रकरणामध्ये संशोधकाने ग्रंथमिती म्हणजे काय? तिचा उपयोग, तिचे सिद्धांत. त्याचप्रमाणे उल्लेख विश्लेषण म्हणजे काय? त्याचा उपयोग, त्याची कार्ये, हेतू इ ची माहिती दिली आहे. उल्लेख विश्लेषणाचा वापर कशाकरिता करतात इ विषयी माहिती दिली आहे.

संदर्भ.

१) प्रा. डॉ. कुंभार, राजेंद्र. (२०१५). ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र संशोधन. युनिव्हर्सल

प्रकाशन, पुणे.

२) सुतार, धनंजय. (n.d.). ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र. ए. बी. एस. पब्लिकेशन्स. (n.d.).

प्रकरण ४ - अभ्यासल्या जाणाऱ्या विषयांचा थोडक्यात परिचय

(विपणन, वित्तीय व्यवस्थापन व मानव संसाधन)

४.१ विपणन म्हणजे काय?

४.२ मानव संसाधन म्हणजे काय?

४.३ वित्तीय व्यवस्थापन म्हणजे काय?

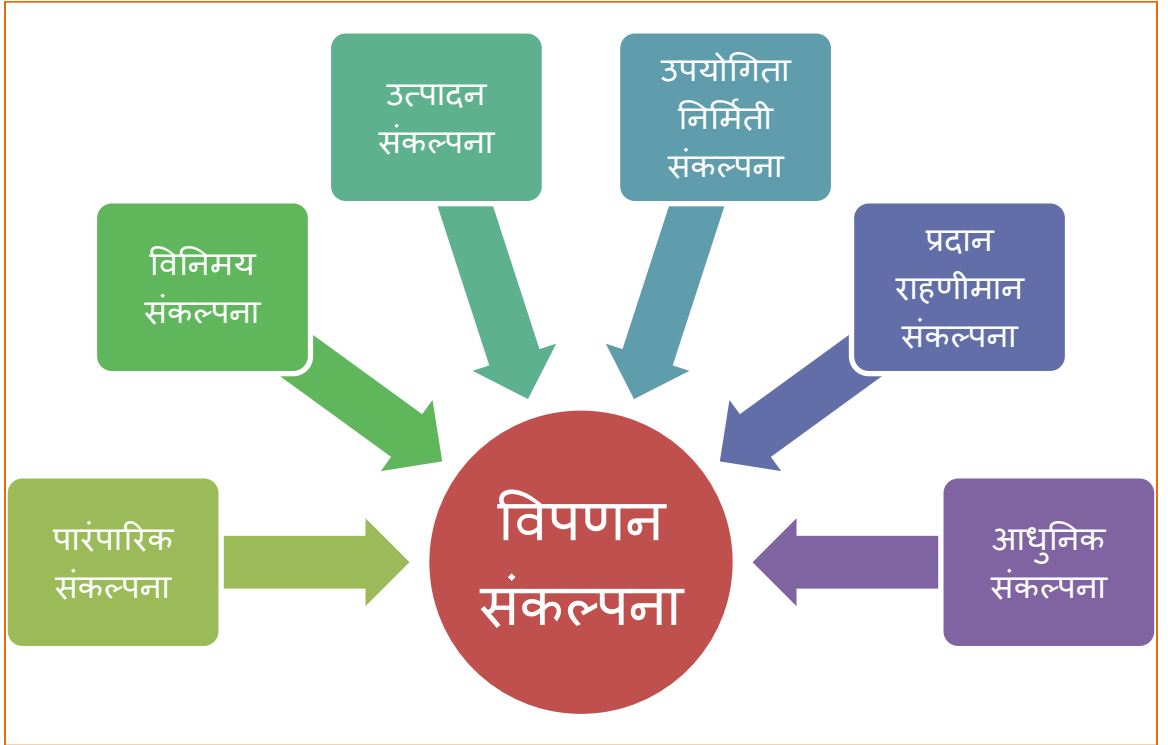
४.४ सारांश

प्रकरण ४ थे: अभ्यासल्या जाणाऱ्या विषयांचा थोडक्यात परिचय (विपणन, वित्तीय व्यवस्थापन व मानव संसाधन)

४.१ विपणन म्हणजे काय?

विपणन संकल्पनेचा विकास कसा झाला हे पुढील आलेखा वरून आपल्या लक्षात येईल:

आलेख क्र. १ विपणन संकल्पनेचा विकास

१) पारंपारिक संकल्पना (Traditional Concept)

या संकल्पनेत वस्तू व सेवांना अधिक महत्व होते. विपणनाचा उद्देश केवळ जास्तीत जास्त नफा मिळविणे हा होता. हि संकल्पना “नफा प्रधान होती”. हि संकल्पना आता कालबाह्य ठरली आहे.

२) विनिमय संकल्पना (Exchange Concept)

उत्पादकाने पैशाच्या मोबदल्यात ग्राहकांना वस्तू व सेवा पुरविणे असा या संकल्पनेचा अर्थ अभिप्रेत आहे. हि संकल्पना उत्पादनाभिमुख असून यात वस्तू व सेवांच्या विनिमयाला महत्व दिले गेले आहे. वस्तूंचे उत्पादन झाल्यानंतरच हि विपणन क्रिया सुरु होते व वस्तूंची विक्री झाल्यानंतर संपते.

३) उत्पादन संकल्पना (Production Concept)

या संकल्पनेत उत्पादन हाच विपणनाच गाभा आहे, असे गृहीत धरले आहे. आपण मोठ्या प्रमाणावर व सतत उत्पादन केल्यास त्या उत्पादनांचे विपणन आपोआप होईल व आपण केलेले सर्व उत्पादन ग्राहक स्वीकारतील, असे या संकल्पनेत गृहीत धरण्यात आले आहे. हि ‘उत्पादनप्रधान’ संकल्पना आहे.

४) उपयोगिता निर्मिती संकल्पना (Creation of Utility Concept)

विपणनामुळे वस्तूंचे स्थळ, काळ व मालकी उपयोगिता निर्माण होते.

असे या संकल्पनेत गृहीत धरण्यात आले आहे. पारंपारिक संकल्पनेची विस्तारित आकृती म्हणजे हि संकल्पना होय. उपयोगितेची निर्मिती हे या संकल्पनेचे मूळ सूत्र आहे.

५) प्रदान राहणीमान संकल्पना (Delivery of Standard of Living Concept)

पौल मजूर या विचारवंताने विपणनाची "राहणीमान प्रदान करणे" हि संकल्पना मांडली आहे. विपणन कार्यामुळे समाजाच्या राहणीमानाचा दर्जा उंचावत असतो असे या संकल्पनेत गृहीत धरण्यात आले आहे.

६) विपणनाची आधुनिक संकल्पना (Modern Concept of Marketing)

विपणनाच्या पारंपारिक संकल्पनेत वस्तूवर भर होता, ती संकल्पना उत्पादनाभिमुख होती, जास्तीत जास्त नफा मिळविणे हा विक्रेत्यांचा प्रमुख हेतू होता. जुन्या संकल्पनेनुसार विक्री म्हणजे विपणन, असा विपणनाचा अर्थ होता. मात्र, व्यवसायाचे बदलते स्वरूप, स्पर्धेचे बदलते स्वरूप, उत्पादन तंत्रात झालेले बदल, बदललेली व्यावसायिक परिस्थिती, यामुळे विपणनाची आधुनिक संकल्पना हि पारंपारिक संकल्पनेपेक्षा फारच वेगळी आहे. आधुनिक संकल्पनेमध्ये ग्राहकांच्या गरजा जाणून घेणे, त्यांच्या आवडी निवडी व अपेक्षा समजून घेणे. त्यांच्या इच्छांचा विचार करून उत्पादनाचा दर्जा ठरविणे, योग्य किमती आकारणे, वस्तूच्या उपभोगापासून ग्राहकांना पूर्ण समाधान प्राप्त होईल याची दक्षता घेणे, विक्रेयोत्तर सेवा प्रदान करणे या सर्व बाबींकडे लक्ष दिले जाते. विपणनाची हि आधुनिक संकल्पना 'ग्राहकाभिमुख' किंवा 'ग्राहक केंद्रित' आहे असे म्हणता येईल.

विपणन (मार्केटिंग) म्हणजे खरेदी आणि विक्री या प्रक्रियेतून केला जाणारा वस्तूचा व्यापार होय. विपणन ही एक सतत चालणारी प्रक्रिया आहे. उत्पादनक्षेत्रातील उत्पादकांकडून तयार करण्यात आलेली कोणतीही एखादी वस्तू असो, वा सेवा क्षेत्रामार्फत पुरवली जाणारी सेवा ही थेट ग्राहकांपर्यंत पोहोचविण्यासाठी अंमलात आणल्या जात असलेल्या आवश्यक त्या सर्व व्यावसायिक उपक्रमांचा समावेश विपणनात होतो. (उत्पादकाकडून ग्राहक एखादी वस्तू घेत

असेल, तर ही क्रिया म्हणजे खरेदी-विक्री होय. पण, ग्राहकाला ती वस्तू घेण्यासाठी आवश्यक पर्यावरण तयार करणे म्हणजे विपणन (मार्केटिंग) होय.

विपणनामुळे बाजारपेठ (मार्केट) प्रवाही बनते. ग्राहकांची उपयोगिता वाढवून त्यांना समाधान मिळवून देणे, वस्तूमूल्य कमी करणे, किमंतीचे स्थैर्य राखणे यासाठी विपणन हा घटक महत्वाची भूमिका बजावतो. उत्पादकाकडून उत्पादित केलेली एखादी वस्तू किंवा पुरवली जाणारी सेवा ही ग्राहकांपर्यंत पोहोचल्यानंतर आणि ग्राहकाच्या समाधानानंतरच व्यवसायाचे उद्दिष्टचक्र पूर्ण होते. त्यामुळे या उद्दिष्टपूर्तीसाठी विपणन हा कोणत्याही व्यवसायाचा कणा आहे. मूळ उत्पादक आणि अंतिम उपभोक्ता असलेला ग्राहक यांच्या दरम्यान असलेल्या सर्व घटकांना जोडणारा विपणन हा दुवा आहे.

४.१.१ विपणन या शब्दाची व्युत्पत्ती कशी झाली?

इंग्रजीतील मार्केटिंग या शब्दासाठी मराठीत विपणन हा शब्द वापरला जातो. लेटिन शब्द Mercatus पासून फ्रेंचमध्ये Markeit, इटालीयनमध्ये Mercato आणि जर्मनीत Market असे शब्द तयार झालेले दिसून येतात. 'वि' हा धातू 'पणन' या शब्दात जोडून वि+पणन असा शब्द बनला आहे. 'पणन' म्हणजे मालाची विक्री करणे होय. थोडक्यात, मालाची विक्री करण्याचे शास्त्र म्हणजे विपणन असा अर्थ होऊ शकतो.

विपणन ही एक व्यापक संज्ञा आहे. बाजार (Market) आणि विपणन (Marketing) यातही फरक आहे.

व्याख्या:

विपणन या शब्दाच्या व्याख्या तज्ञांनी विविध प्रकारे केल्या आहेत. त्यापैकी काही महत्वाच्या व्याख्या पुढील प्रमाणे:

१) विपणन हि ग्राहकाच्या मागणीचा पाठपुरावा करणारी प्रक्रिया आहे. बाजारात वस्तूंना व सेवांना मागणी असते. तीच्या आधारे स्वतःसाठी नफा आणि उपभोगत्यांसाठी गरजांची पूर्तता विपणनातून साध्य होते.

- ई. एफ. एल. ब्रेच

२) विपणन हि प्रक्रिया आहे की ज्यामधून समाजाला अधिक उच्च प्रकारचे राहणीमान उपलब्ध केले जाते.

- पौल मसूर

३) विपणन हि प्रक्रिया प्रत्येक व्यवसायाची सुरुवात आणि शेवट असतो.

- फिलीप कोटलर

४) वस्तू आणि सेवा यांचे एका व्यक्तीकडून किंवा संस्थेकडून दुसऱ्या व्यक्तीकडे किंवा संस्थेकडे होणारे हस्तांतरण, वस्तूच्या मालकीचे हस्तांतरण शक्य करणाऱ्या सर्व कृती म्हणजे विपणन होय.

- अमेरिकन मार्केटिंग असोसिएशन

मार्केटिंग या संकल्पनेतून विविध कार्ये, एकत्रित स्वरूपाची सूचित केली जातात. ज्या कार्याची दिशा मागणीला प्रोत्साहन देण्याची असते आणि निर्माण झालेली मागणीची पूर्तता करण्याचा प्रयत्नही त्या प्रक्रियेत असतो.

४.१.२ विपणनाचे स्वरूप किंवा उत्क्रांती:

औद्योगिक क्षेत्रात, वाणिज्य क्षेत्रात जसे जसे वस्तू वितरणाच्या क्षेत्रात हळू हळू बदल होत गेले आहेत, अशा बदलांना उत्क्रांती असे म्हणतात.

भारतात विपणन क्षेत्रात जी उत्क्रांती होत गेली त्याच्या प्रमुख पायऱ्या पुढील प्रमाणे:

- १) स्वावलंबी अवस्था (Self Sufficient Stage)
- २) विनिमयाभिमुख अवस्था (Exchange Oriented Stage)
- ३) उत्पादनाभिमुख अवस्था (Product Oriented Stage)
- ४) विक्रीभिमुख विपणन अवस्था (Sales Oriented Stage)
- ५) ग्राहकाभिमुख अवस्था (Consumer Oriented Stage)
- ६) समाजाभिमुख विपणन अवस्था (Social Oriented Stage)

४.१.३. विपणन या संज्ञेत समाविष्ट होणारे घटक

- १) विपणन हि व्यावसायिक कार्य आहे
- २) विपणनात विनिमय प्रक्रिया अंतर्भूत आहे
- ३) विपणन हे मानवी गरजा व आवश्यकतांच्या समाधानासाठी आहे
- ४) उत्पादनानंतर उत्पादित वस्तू वा सेवांचा उपभोक्त्यापर्यंत होणारा प्रवास विपणनात आहे
- ५) विपणन हि आर्थिक प्रक्रिया आहे
- ६) विपणनात वस्तूच्या मालकी हक्कांचे हस्तांतरण अंतर्भूत आहे

७) विपणनामुळे समाजाचे जीवनमान उंचावते

८) विपणन हि एक व्यावसायिक प्रक्रिया आहे

९) विपणनात वस्तू किंवा सेवांच्या भौतिक वितरणाच्या व्यवस्था अंतर्भूत आहे

विपणन प्रक्रिया ही कोणतेही उत्पादन तयार करण्यापूर्वीपासून सुरू होते आणि शेवटी ती ग्राहकांच्या समाधानापर्यंत येऊन पोहोचते. त्यामुळे विपणन प्रक्रियेत वस्तू किंवा सेवेबाबत ग्राहकाचे समाधान, बाजारपेठेत सिद्धता, व्यवसायाचा विस्तार, उत्पादनात नाविन्यता याबाबत जागरूक असलेल्या विपणन व्यवस्थापनाला फार महत्त्व आहे.

४.१.४ विपणनाची उद्दिष्ट

१) जास्तीत जास्त उपभोक्त्यांपर्यंत (ग्राहक) पाहोचणे

२) व्यवसाय आणि भांडवलाची वृद्धी करणे हे विपणनाचे मुख्य उद्दिष्ट होय.

४.१.५ विपणनाचे महत्त्व

१) नफा वाढतो

प्रगत विपणनामुळे व्यवसाय संस्थेचा वस्तू व सेवा ग्राहकांपर्यंत पोहोचतात. विपणन व्यवस्थेमुळे व्यवसाय संस्था महत्तम नफ्याचे आपले उद्दिष्ट गाठू शकते. एका बाजूने विपणनामुळे विक्री किमतीत घट करता येते तर दुसऱ्या बाजूने जाहिरात व विक्रयवृद्धीच्या सहाय्याने विक्रीचे प्रमाण वाढवून एकूण नफ्यात वाढ साधता येते.

२) संदेशवहनाचे कार्य

विपणनामुळे ग्राहकांना नव्या उत्पादनांची, तंत्राद्यानाची माहिती मिळते. उत्पादकाला ग्राहकांच्या बदलत्या आवडी निवडीची माहिती मिळते. मध्यस्तांना ग्राहक व उत्पादक दोन्ही बाजूंकडून माहिती मिळते.

३) संदेशवहनाचे कार्य

विपणनामुळे ग्राहकांची संख्या वाढते. मध्यसत्यांशी व्यापार वाढतो. त्यामुळे व्यवसाय संस्थेची संघटनात्मक बांधणी भक्कम होते. नफ्यात वाढ होते, उत्पादन वाढते, कामगारांना पगार वाढ करता येते तर भागधारकांना चांगला लाभांश देता येतो. त्यामुळे व्यवसायास स्थैर्य प्राप्त होते.

४) नियोजन व निर्णय प्रक्रियेस साहाय्य

व्यवसाय संस्थेच्या संदर्भातील नियोजन व निर्णय प्रक्रियेस विपणन साहाय्यकारी ठरते. सध्याच्या काळात विक्रीच्या अंदाजावरून किती उत्पादन करायचे हे ठरविता येते.

४.१.६ विपणनाचे फायदे

१) विपणनामुळे मूळ उत्पादक व अंतिम उपभोक्ता यांची साखळी जोडली जाते. त्यामुळे विनिमय प्रक्रिया सुलभ होऊन तिला चालना मिळते.

२) विपणनामुळे संग्रहण कार्य होते. संग्रहणामुळे हंगामी उत्पादन असणाऱ्या वस्तू सुद्धा वर्ष भर ग्राहकांना उपलब्ध होऊ शकतात.

३) विपणनामुळे अर्थ व्यवस्थेत चैतन्य प्राप्त होते. अर्थ चक्रास गतिमान ठेवण्याचे कार्य विपणनामुळे सुरळीत होते.

४) उत्पादनामुळे रूप स्वरूपात (Form Utility) उपयुक्तता मूल्य निर्माण होते. विपणनामुळे स्थळ, काळ, व मालकी किंवा ताबा या संदर्भातील उपयुक्तता मूल्याची निर्मिती होते.

५) विपणनामुळे वस्तू व सेवांचे भौतिक वितरण व मालकी हस्तांतरण सुलभ होते.

४.१.७ विपणनाचे बदलते स्वरूप

बदलत्या आणि वाढत्या बाजारपेठेमुळे विपणनाचे कार्य केवळ वस्तूंची विक्री करणे इतक्यापुरते मर्यादित राहिले नाही. तर, विक्रीबरोबरच पुरविल्या जात असलेल्या सेवेबद्दल ग्राहक समाधानी आहे का?, ग्राहकाच्या अपेक्षा, आवडी-निवडी काय आहेत त्या जाणून घेणे, त्यानुसार वस्तू वा सेवेचा दर्जा राखणे, ग्राहकांना जागरूक करणे, नव्या ग्राहकाचा, बाजारपेठेचा शोध घेणे. आदी बाबींचाही समावेश विपणनात होत असल्याने विपणनाची व्याप्ती दिवसेंदिवस वाढत आहे. अर्थात याचे अंतिम उद्दिष्ट व्यवसायाची वृद्धी आणि जास्तीत जास्त नफा मिळवणे हेच असते.

४.२ मानव संसाधन म्हणजे काय? Human Resource Management.

मराठी विश्वकोश खंड १७ यात मानव संसाधन व्यवस्थापना विषयी पुढील प्रमाणे माहिती दिली आहे: (ह्यूमन रिसोर्स मॅनेजमेंट).

उद्योगधंद्यात कर्मचाऱ्यांची नियुक्ती करण्यासाठी आणि त्यांना प्रशिक्षण देऊन त्यांचा विकास घडवून आणण्यासाठी ही यंत्रणा असते. संघटनेतील मानवी घटकांचे किंवा श्रमाचे महत्त्व तुलनेने जास्त असते. कर्मचाऱ्यांच्या काम करण्याच्या इच्छेवर व क्षमतेवर विविध बाबींचा परिणाम होत असल्यामुळे कर्मचाऱ्यांकडून काम करवून घेण्याचा प्रश्न अधिक महत्त्वाचा ठरतो. श्रमाची उत्पादकता महत्तम पातळीवर टिकवून ठेवण्यासाठी व्यवस्थापनाला विशेष प्रयत्न करावे लागतात. केवळ आर्थिक प्रेरणांची तरतूद केली, म्हणजे उत्पादकता वाढते, हा समज चुकीचा ठरलेला आहे. व्यवस्थापन व कर्मचारी यांच्यात सहकाऱ्याचे व सलोख्याचे संबंध असतील; तरच औद्योगिक शांतता प्रस्थापित होऊन संघटना नियोजित उद्दिष्टापर्यंत पोचू शकते. कर्मचाऱ्यांची निवड, प्रशिक्षण, वेतन, बदल्या, बढती, कार्य व गुणमूल्यांकन आणि व्यवस्थापनातील त्यांचा सहभाग यांसंबंधीचे धोरण कर्मचारिव्यवस्थापनाला ठरवावे लागते.

४.२.१. व्याख्या

१) “मानवी संसाधनांचे (कर्मचारी) व्यवस्थापन हा व्यवस्थापनाचा असा भाग आहे की जो प्रामुख्याने संघटनेतील मानवी घटकांचा विचार करतो”

२) “संघटनेच्या उद्दिष्टपूर्तीसाठी कर्मचारी वर्ग मिळवणे, त्यांचा विकास घडवून आणणे, त्यांना वेतन देणे व त्यांच्यामध्ये एकतेची भावना निर्माण करणे या दृष्टीने नियोजन, संघटन, निर्देशन, व नियंत्रण म्हणजे मानवी संसाधन व्यवस्थापन होय”.

मानवी संसाधनाचे व्यवस्थापन हि संघटना आणि व्यक्ती यांना एकमेकांची उद्दिष्टे साध्य करण्यासाठी एकत्र आणण्याची प्रक्रिया आहे.

४.२.२ मानव संसाधन व्यवस्थापनाची वैशिष्ट्ये:

१) मानव संसाधनाचे व्यवस्थापन हि व्यापक संकल्पना असून संघटनेतील व्यवस्थापनाच्या सर्व पातळ्यांवर ती वापरली जाते.

२) लिखित प्रक्रिया आणि नियम तसेच नोंदीऐवजी कृतीवर भर देणे म्हणजेच कृतीशील स्वरूपात मानवी संसाधनांचे व्यवस्थापन आधारित आहे.

३) कर्मचार्यांना त्यांचे संघटनेकरिता सर्वोत्कृष्ट योगदान देण्याकरिता प्रेरित करण्यास आणि त्यांच्या क्षमता वाढविण्यास मदत करते.

४) संघटनेच्या उद्दीष्टांची पूर्तता करण्याकरिता लायक व प्रशिक्षित कर्मचार्यांची उपलब्धता करून दिली जाते.

५) कर्मचार्यांची सुप्त कार्यशक्ती पूर्णपणे प्रशिक्षणाच्या माध्यमातून विकसित करून त्यांची कौशल्ये सुधारली जातात व त्यांच्या सेवांचा परिपूर्ण वापर संघटनेकरिता केला जातो.

६) संघटनेतील सर्व पातळ्यांवर कार्यरत असलेल्या कर्मचार्यांमध्ये सलोख्याचे संबंध प्रस्थापित करण्याचा प्रयत्न केला जातो.

७) मानवी संबंध आणि त्यांचे संघटनेच्या कार्यातील महत्त्व याविषयी कायम दक्ष आणि जाणीव ठेऊन राहण्याचे कार्य मानवी संसाधन व्यवस्थापनाद्वारे पार पडले जाते.

४.२.३ मानवी संसाधन व्यवस्थापनाची उद्दिष्टे:

- १) संघटनेची धोरणे व उद्दिष्टे प्राप्त करण्यासाठी मदत करणे
- २) कर्मचाऱ्यांची कौशल्ये आणि पात्रता कार्यक्षम पणे वापरात आणणे
- ३) प्रशिक्षित आणि कार्यप्रेरित कर्मचारी वर्ग संघटनेस पुरविणे
- ४) कर्मचाऱ्यांचे कार्य समाधान आणि स्वयं कार्यप्रेरणा पूर्ण वाढीस लावणे
- ५) कामकाजाचा दर्जा विकसित करणे आणि तो अबाधित ठेवणे
- ६) सर्व कर्मचाऱ्यांना मानव संसाधनविषयक धोरणे द्यात करून देणे.
- ७) सामाजिक गरजांकरिता नैतिकदृष्ट्या आणि सामाजिकदृष्ट्या सदैव तत्पर राहणे

बहुविध कार्ये पार पाडण्यासाठी योग्य व कार्यक्षम कर्मचारी वर्गाची निवड करणे, त्यांना योग्य रीतीने शिक्षण व प्रशिक्षण देऊन त्यांची कार्यक्षमता वाढविणे, त्यांचे वेतन, बढती, निवृत्ती, कल्याण इ. बाबींचा विचार करून संघटनेची ध्येय धोरणे, योजना, उद्दिष्टे व निर्णयांची अंमलबजावणी करणे यांचा समावेश “मानवी संसाधन व्यवस्थापन” यामध्ये होतो.

४.३. वित्तीय व्यवस्थापन म्हणजे काय

मराठी विश्वकोश खंड १७ यात वित्त व्यवस्थापना विषयी पुढील प्रमाणे माहिती दिली आहे:

प्रत्येक व्यवसायाचे यश हे त्या व्यवसायाची वित्तीय वा आर्थिक बाजू किती भक्कम आहे, यावर बऱ्याच प्रमाणात अवलंबून असते. व्यवस्थापनाने अर्थपुरवठ्याचे योग्य ते नियोजन, संघटन व नियंत्रण करणे गरजेचे असते. प्रत्येक कार्यासाठी किती भांडवल लागेल, ह्याचा अंदाज घेऊन त्यानुसार केलेले भांडवलाचे एकत्रीकरण आणि विनियोजन म्हणजे ‘वित्तव्यवस्थापन’ होय.

भांडवली खर्चाचा अंदाज घेणे, ते भांडवल संकलित करणे, त्याचा विविध कार्यांसाठी विनियोग करणे आणि ते भांडवल योग्य रीत्या कार्यान्वित झालेले आहे किंवा नाही हे पाहणे, ह्या सर्व क्रियांचा समावेश वित्तीय व्यवस्थापनात होतो. उद्योगधंदा सुरू करण्यासाठी, तसेच त्याचा विकास-विस्तार करण्यासाठी भांडवलाची आवश्यकता असते. वित्तीय योजना आखताना एकूण भांडवलाचा अंदाज घेऊन भांडवल भागविक्रीरूपाने, कर्जरोख्यांद्वारे किंवा दीर्घ मुदतीच्या इतर कर्जाद्वारे उभारण्याचे निश्चित करावे लागते. वित्तीय नियोजन करताना जादा किंवा कमी भांडवलीकरण होणार नाही, याची दक्षता घेणे गरजेचे असते. कंपनीची आर्थिक स्थिरता, सुदृढता व विकासक्षमता ही भांडवलीकरणप्रमाणेच भांडवलाची रचना योग्य रीतीने निश्चित करण्यावरही अवलंबून असते. वित्तव्यवस्थापनात भांडवलाची उभारणी व गुंतवणूक या दोन प्रमुख बाजू असतात.

व्यवस्थापनाच्या दुसऱ्या वर्षामध्ये स्पेशलायझेशनचे जे अनेक पर्याय उपलब्ध असतात त्यामध्ये वित्तीय व्यवस्थापन (फायनान्शिअल मॅनेजमेंट) हा एक महत्त्वाचा पर्याय आहे. या स्पेशलायझेशनमध्ये अनेक वेगवेगळ्या विषयांचा समावेश होतो.

४.३.१ व्याख्या:

१) कोणताही उद्योग-व्यवसाय सुरू करताना वित्तीय व्यवस्थापन चोख ठेवणं अत्यंत गरजेचं असतं. वित्त व्यवस्थापनाची साधी-सोपी व्याख्या म्हणजे, व्यवसायातील आपल्या प्रत्येक व्यवहारामुळे आपल्या व्यवसायावर होणारा आर्थिक परिणाम समजून घेण्याची प्रत्येक व्यक्तीची क्षमता म्हणजे वित्त व्यवस्थापन!

४.३.२. वित्त व्यवस्थापनात (Financial Management) पुढील ४ भाग महत्वाचे आहेत:

- १) आर्थिक शिस्त (Finalcial Discipline)
- २) आर्थिक विश्लेषण (Financial Analysis)
- ३) आर्थिक नियोजन (Financial Planning)
- ४) आर्थिक विवेक (Financial Prudence)

१) आर्थिक शिस्त (Finalcial Discipline)

एखादा उद्योग अडचणीत येण्यामागे सर्वात मुख्य कारण हे आर्थिक शिस्त नसणे / पाळली न जाणे हे आहे. पैशाची आवक –जावक न सांभाळल्याने गरजेच्या वेळेस पैसा उपलब्ध होत नाही, अशावेळी गरज भागवण्यासाठी कुणाकडून तरी तात्पुरते उसने घेणे किंवा खूप व्याजाने मार्केट मधून पैसे घेणे आणि एकदाचा नाईलाज झाला कि देणेकऱ्यांची देणी थकविणे अशी कसरत सुरु होते आणि मग उद्योग/उद्योजक त्या जाळ्यात अधिकच गुरफटला जातो. कामे वेळेत पूर्ण होत नाहीत, त्यामुळे पुढे काम मिळत नाही, मार्केट मधील प्रतिमा बिघडत जाते, उधार पैसे मिळणे बंद होते अश्या एक न अनेक अडचणीत उद्योजक सापडत जातो. दुर्दैवाने अश्या गोष्टींची

जाणीव फार उशिरा होते आणि त्यातून बाहेर पडण्याचे मार्ग कमी, दुष्कर किंवा अशक्य होत जातात आणि बँकेचे हप्ते, कर, कर्मचाऱ्यांची देणी थकत जातात. उद्योगाची आजारीपणाकडे वाटचाल होते.

जर उद्योजकाने काही गोष्टी समजून घेतल्या, आणि त्याकडे लक्ष दिले तर ही स्थिती येणार नाही किंवा आल्यास ती लवकर कळेल आणि योग्य उपाय-योजना करता येतील. या मध्ये सुरुवातीस खालील गोष्टींचा समावेश होतो;

- केलेल्या कामाचे invoice वेळच्या वेळी पाठविले जाणे. त्यांचा पाठपुरावा करून योग्य कालावधीत त्याचे पैसे मिळविणे
- सर्व transactions च्या entries, tally किंवा system मध्ये किंवा वही-खात्यात वेळच्या वेळेत करणे
- सर्व suppliers आणि इतर देणी वेळच्या वेळेत करणे
- सर्व प्रकारचे taxes वेळच्या वेळेत भरणे
- या सर्व गोष्टींचा महिन्याच्या शेवटी किंवा पुढच्या महिन्याच्या सुरुवातीस आढावा घेणे

२) आर्थिक विश्लेषण (Financial Analysis):

हा टप्पा ठराविक कालावधीतून आर्थिक बाबींचा आढावा घेणे. यातून आपला व्यवसाय व्यवस्थित सुरु आहे ना, योग्य प्रमाणात वाढ होतय ना आणि सर्वात मुख्य म्हणजे नफा होतोय का नाही याचा आढावा घेता येतो आणि कार्यपद्धतीत सुधारणा घडवून आणता येतात. यात खालील काही सोप्या गोष्टींचा समावेश होतो;

- दर महिना पैशांची आवक-जावक याचा आढावा घेऊन त्यातील अंतर जाणून घेऊन त्यानुसार खेळते भांडवलाचा आढावा
- प्रत्येक प्रोजेक्ट किंवा ग्राहकासाठी केलेला / झालेला खर्च आणि त्याच्याकडून मिळणारे उत्पन्न याचा फरक काढून योग्य ते मार्जिन मिळते आहे का याचा आढावा. ते नसल्यास काय करावे लागेल याची उपाययोजना ई.
- येणी आणि देणी यांच्या कालावधीतील फरक कमी करता येण्याच्या दृष्टीकोनातून काही सुसंगत ग्राहक किंवा पुरवठादार (suppliers) यांचा शोध घेऊन दीर्घ कालीन उपाय करता येणे शक्य आहे.
- एकंदरीत खर्चाचा आढावा आणि अनुत्पादक गोष्टींसाठी अत्यंत आवश्यक तेवढाच खर्च होतोय न याचा आढावा
- उत्पन्न वाढविण्यासाठी आणि खर्च कमी करण्यासाठी उपाययोजना
- आपल्या सेवेची किंवा उत्पादनाची योग्य किंमत मिळत आहे का नाही यानुसार त्याची आखणी करणे
- आपण आणलेल्या भांडवलावर किती परतावा मिळतोय (return on investment) याचा आढावा
- एकूण कर्मचारी संख्येच्या तुलनेत प्रत्येक कर्मचारी कडून मिळणारे उत्पन्न, खर्च आणि नफा याचा आढावा (उत्पन्न भागिले कर्मचारी संख्या आणि नफा भागिले कर्मचारी संख्या) घेऊन त्याची तुलना आपल्या सारख्या इतर उद्योगाबरोबर करता येईल ज्याद्वारे आपल्या कार्यपद्धतीतील सुधारणा करण्याची गरज कळू शकेल (वरील प्रमाण विश्लेषण (Ratio Analysis) बद्दल सोपी माहिती गुगल वर आपल्या भाषेत उपलब्ध आहे)

३) आर्थिक नियोजन (Financial Planning):

खरं तर आर्थिक नियोजन हा सगळ्यात पहिला विषय आहे, परंतु आजच्या स्थितीचा प्राधान्यक्रमाने विचार करायचा झाला तर शिस्त आली आणि विश्लेषण झाले तर योग्य नियोजन करता येईल या दृष्टीने हा विषय नंतर घेतला आहे. प्रत्येक व्यावसायिक / उद्योजकाने त्याच्या उद्योगासाठी वार्षिक बजेट करणे अत्यंत आवश्यक आहे. बरेच जण ते करतात परंतु मागच्या वर्षीच्या बजेट मध्ये १०-१२% वाढवून या वर्षीचा अंदाज बांधणे म्हणजे बजेट नव्हे हे ते अजिबात लक्षात घेत नाहीत. बजेट करताना खालील गोष्टींचा विचार करणे आवश्यक आहे;

- नवीन वर्षात आपण काय नवीन गोष्टी करावयाच्या आहेत- सुधारणा, नवीन भरती, नवीन मशीन खरेदी ई. साठी पैसे कुठल्या महिन्यापासून लागतील याची नोंद आणि त्यानुसार त्याची तरतूद
- मागील वर्षातील जे खर्च या वर्षी लागू नाहीत ते काढून टाकणे, कुठले खर्च कमी करता येतील त्याचा आढावा घेऊन त्याप्रमाणे लक्ष्य निर्धारित करून त्यासाठी तेवढीच(मागील वर्षीपेक्षा कमी) तरतूद करणे
- मागील वर्षातील कुठले ग्राहक, कुठले उत्पन्न या वर्षी मिळणार नाही आणि कुठले नवीन ग्राहक आणि उत्पन्न मिळेल याचा आढावा घेऊन त्यानुसार उत्पन्नाचे लक्ष्य निर्धारित करणे
- सर्वसाधारण उद्योजक Brand development, मार्केटिंग, ट्रेनिंग, कार्यपद्धतीत सुधारणा आणि संशोधन यासाठी तरतूद करित नाहीत, त्या करणे.
- उत्पन्न आणि खर्च याच्या वेगवेगळ्या श्रेणी /खाती आणि उप खाती करून त्यानुसार त्याची मांडणी करणे ज्यामुळे येत्या वर्षात त्या-त्या प्रत्येक गोष्टींचा ठराविक

- कालावधीत आढावा घेता येऊ शकेल.
- त्याचबरोबर नवीन भांडवल किंवा कर्जाची गरज आणि उभारणी याचा आढावा

४) आर्थिक विवेक (Financial Prudence)

शेवटचा परंतु उद्योग वाढीच्या दृष्टीने महत्वाचा भाग म्हणजे आर्थिक विवेक. यामध्ये :

- अल्पकालीन आणि दीर्घकालीन उत्पन्नमार्ग (sources) आणि खर्च किंवा वापर (usage) कुठले याचा आढावा घेऊन खेळत्या भांडवलाचा पैसा जागा, मशिनरी अश्या दीर्घकालीन गोष्टींमध्ये न वापरणे त्याचबरोबर टर्म लोन चा खेळत्या भांडवलासाठी वापर न करणे हे कटाक्षाने पाळले पाहिजे
- कुठली गोष्ट investment आहे आणि कुठला खर्च आहे याचे स्पष्ट आकलन असल्यास मार्केटिंग किंवा लोकांचे कौशल्य, व्यक्तिमत्व विकास आणि ज्ञान वृद्धीसाठी केलेल्या गोष्टी खर्च न वाटता ते investment आहे हे लक्षात घेऊन गरजेनुसार त्यावर पैसे योजिले जातील.
- अडचणीच्या काळासाठी काहीतरी खेळते भांडवल, थोडाफार गुंतवणुकीसाठी पैसा बाजूला काढून ठेवणे या सर्व गोष्टी सुगीच्या काळात सातत्याने करत गेलो तर उद्योग सुरु ठेवणे आणि वाढीसाठी गुंतवणूक करित राहणे कठीण जाणार नाही.
- आणि सरते शेवटी उद्योजकाने स्वतः हा विषय समजून घेण्यासाठी वेळेची आणि पैशाची तरतूद करून दीर्घकालीन उपाय करणे हा सुद्धा विवेकाचाच भाग असणार आहे.

४.४ सारांश:

संशोधकाने प्रस्तुत संशोधनात उल्लेखांचे विश्लेषण करण्यासाठी विपणन, मानव संसाधन, वित्तीय व्यवस्थापन या तीन विषयांची निवड केली आहे. या प्रकरणामध्ये या तीन विषयांची पार्श्वभूमी, माहिती नमूद केलेली आहे.

संदर्भ:

१) NA. (n.d.). वित्तीय व्यवस्थापन म्हणजे काय. In मराठी विश्वकोष खंड १७

(Vol. १७). Retrieved from ·

<https://marathivishwakosh.maharashtra.gov.in/khandas/khand17/index.php/>

[23-2015-01-15-05-42-45/10142-2012-07-27-06-16-00?showall=&start=2](https://marathivishwakosh.maharashtra.gov.in/khandas/khand17/index.php/23-2015-01-15-05-42-45/10142-2012-07-27-06-16-00?showall=&start=2)

२) लांबा, अनिल. & डॉ. ताटके वीरेंद्र. (९ नोव्हेंबर २०१४). बॅलन्स शीट व फायनान्स समजावून

घेताना. रोहन प्रकाशन. Retrieved from

<http://www.bookganga.com/Preview/BookPreview.aspx?BookId=49957244>

[66367200286&PreviewType=books](http://www.bookganga.com/Preview/BookPreview.aspx?BookId=4995724466367200286&PreviewType=books)

३) वेचलकर नचिकेत. (17 ऑगस्ट २०१५). वित्तीय व्यवस्थापन आणि मनुष्यबळ विकास.

लोकसत्ता.

४) सुतार धनंजय. (n.d.). ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र.

५) सोनावणे सरिता. (n.d.). विपणन. Retrieved from

http://marathibmm.blogspot.in/2012/02/blog-post_03.html

प्रकरण ५

शिवाजीराव एस. जोंधळे इन्स्टिट्यूट ऑफ मनेजमेंट सायन्स अँड रिसर्च आसनगाव, ठाणे या संस्थेतील विपणन, मानव संसाधन अधिकार आणि वित्तीय व्यवस्थापन या तीन विषयात सादर झालेल्या विद्यार्थ्यांच्या प्रकल्पातील उल्लेखांचे विश्लेषण

५.१. शिवाजीराव एस. जोंधळे इन्स्टिट्यूट ऑफ मनेजमेंट सायन्स अँड रिसर्च आसनगाव, ठाणे या संस्थेची थोडक्यात ओळख

५.२ वाचन साहित्याचे विविध प्रकार (Kind Of Document)

५.३ वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील प्रकल्प अहवालात असलेल्या उल्लेखांचे विश्लेषण

५.४ मानव संसाधन विषयातील प्रकल्प अहवालात असलेल्या उल्लेखांचे विश्लेषण

५.५ विपणन विषयातील प्रकल्प अहवालात असलेल्या उल्लेखांचे विश्लेषण

५.६ सारांश

५.१ . शिवाजीराव एस. जोंधळे इन्स्टिट्यूट ऑफ मनेजमेंट सायन्स अँड रिसर्च

आसनगाव, ठाणे या संस्थेची थोडक्यात ओळख

जोंधळे कुटुंबाने एक शिक्षणाच्या नगरीचे स्वप्न पहिले आणि १९६० साली 'समर्थ समाज' संस्थेची तसेच संस्थेच्या स. हे. जोंधळे विद्यालयाची स्थापना केली. १९६० हे संस्थेचे जन्म वर्ष आणि संस्थेच्या शिवाजीनामक पुत्राच्या संकल्पनेतून पुढे आसनगावात "शिवाजीराव जोंधळे नॉलेजसिटी" उभी राहिली. त्या शिवाजीरावांचे ही हे जन्मवर्ष .२५ वर्ष पूर्ण होऊन संस्था एका महात्वाकांशी टप्प्यावर पाउल ठेवत असतानाच सखाराम शेठ गेले आणि त्यांनी स्थापन केलेल्या समर्थ समाजाची धुरा शिवाजीरावांच्या खांद्यावर येऊन पडली.

एक डिप्लोमा कॉलेज डोंबिवलीत असायला हवे असे शिवाजीरावांना नेहमी वाटत होते. स. है. जोंधळे पॉलीटेक्निक कॉलेज त्यातूनच सुरु झाले. ते वर्ष होते १९८४. केमिकल, कॉम्प्युटर आणि इलेक्ट्रॉनिकची सोय असलेल्या या कॉलेजने १९९४-१९९५ साली विक्रम नोंदविला, कॉलेज चे २१ विद्यार्थी एकाच वर्षी गुणवत्ता यादीत आले. त्याच वर्षी संस्थेने डिग्री इंजिनिअरिंग कॉलेज डोंबिवलीत सुरु केले. १९९३ साली शिवाजीरावांनी डोंबिवली जवळ सोनारपाडा या ग्रामीण भागात अभियांत्रिकी पदवी महाविद्यालय सुरु केले. १९९५ साली शिवाजीरावांनी अंबरनाथ मध्ये तंत्रनिकेतन कॉलेज सुरु केले. मराठी- इंग्रजी माध्यमाची शाळा सुरु केली.

२००६ साली म्हणजेच सखारामशेठ जोंधळे यांच्या विसाव्या स्मृती वर्षी शिवाजीरावांनी "विघ्नहर्ता" ट्रस्ट हि नवीन संस्था स्थापन केली. ठाणे जिल्ह्याच्या शहापूर या आदिवासी तालुक्यातल्या आसनगाव परिसरात शिवाजीरावांनी सुमारे ४७ एकरांच्या भूखंडावर एका ज्ञान संकुलाच्या निर्मितीचे स्वप्न पाहिले. इंजिनिअरिंग, फार्मसी, पॉलीटेक्निक,

एम. बी. ए, आर्ट आणि कॉमर्स, लॉ कॉलेज, बी.ई, एम.ई अशा अभ्यासक्रमाची सोय या परिसराला उपलब्ध करून देताना नजीकच्या भविष्याबाबत या ठिकाणी वैद्यकीय महाविद्यालय सुरु करण्याचा हि विचार शिवाजीरावांनी केला .आसनगावाचे हे ज्ञान संकुल निसर्गाच्या कुशीत वसलेले आहे. शिवाजीराव जोधळे नॉलेजसिटी म्हणून ते या परिसराला परिचित आहे. त्यात संस्थेच्या सेक्रेटरी गीता खरे यांची जोधळे यांना मिळालेली साथ या संस्थेला प्रगती पथावर नेण्याकरिता उपयोगी ठरली.

संस्थेचे अध्यक्ष माननीय डॉ. शिवाजीराव जोधळे यांना ६डिसेंबर २०१५ या दिवशी अमेरिकेच्या लास वेगास येथील 'न्यू एज युनिवर्सिटी' ने 'मानद डॉक्टर' पदवी देऊन गौरव केला आहे. कोलकत्ता येथे झालेला पदवीदान समारंभात त्यांचा गौरव करण्यात आला. सुवर्ण पदक, जीवन गौरव पुरस्कार देऊन त्यांना सन्मानित करण्यात आले.

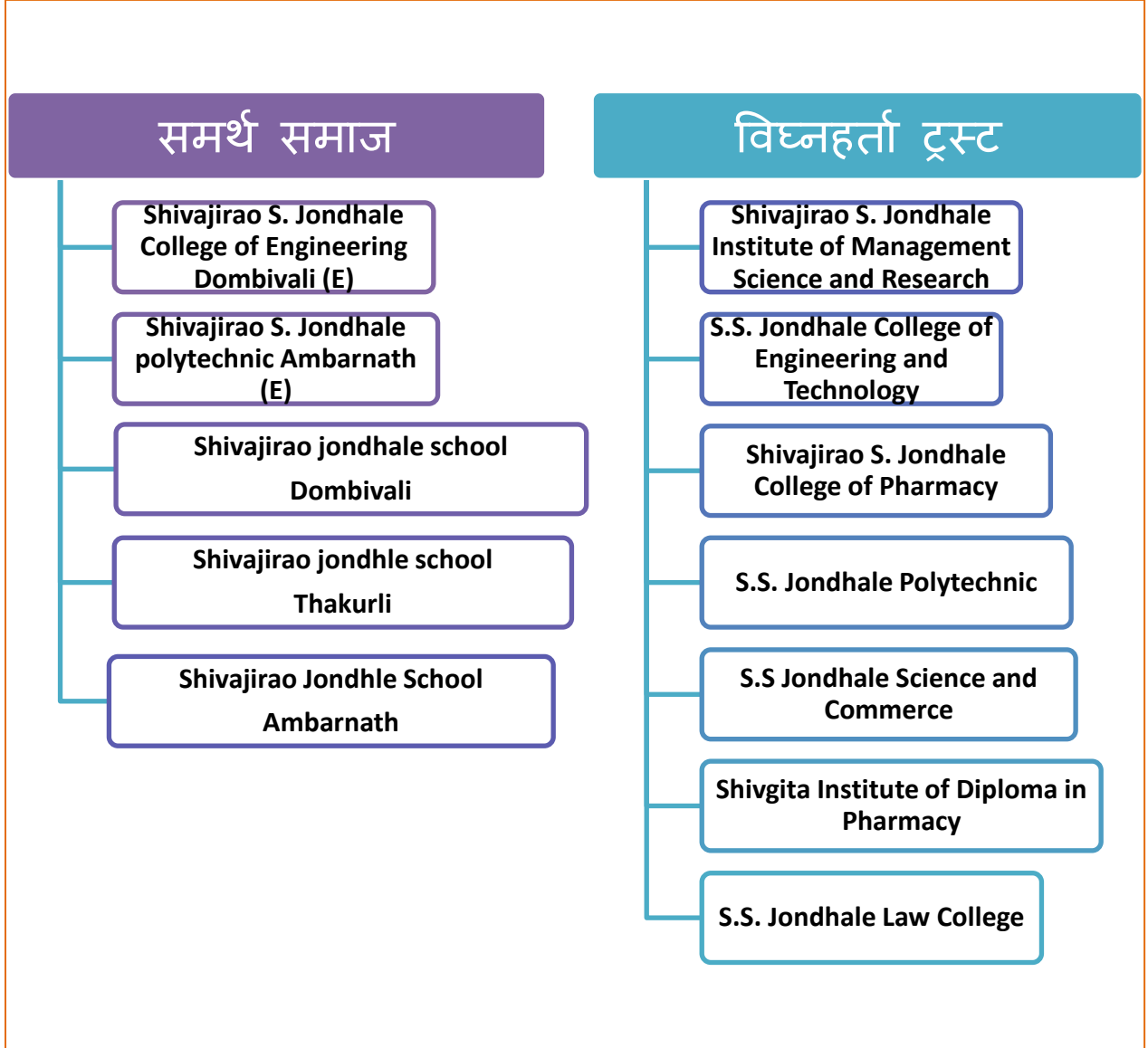
नाशिकच्या शिवपुत्र छत्रपती संभाजीराजे बहुउद्देशीय संस्थेच्या वतीने दिला जाणारा "राज्यास्तरिय शिवपुत्र संभाजीराजे महाराष्ट्र गौरव पुरस्कार" संस्थेचे अध्यक्ष शिवाजीराव जोधळे यांना २०१५ साली देण्यात आला.

तसेच संस्थेच्या सेक्रेटरी मननीय गीता खरे यांनाही २१ फेब्रुवारी २०१६ या दिवशी शिवपुत्र छत्रपती संभाजीराजे बहुउद्देशीय संस्थेच्या वतीने दिला जाणारा "राज्यास्तरिय राष्ट्रमाता जिजाऊ जीवन गौरव पुरस्कार "प्रदान करण्यात आला.

त्यातच महाराष्ट्र राज्य बोर्ड ऑफ टेक्निकल एज्युकेशनच्या कोअर कमिटीने आसनगावच्या शिवाजीराव जोधळे तंत्रानिकेतनला अतिउत्तम दर्जा देऊन गौरविले असल्याने सोन्यालाही सुंगध प्राप्त झाला आहे.

५.१.१ समर्थ समाज, विघ्नहर्ता ट्रस्टच्या अंतर्गत वेगवेगळी कॉलेजेस, शाळा स्थापित झालेल्या आहेत. पुढील आलेखावरून ते आपल्या लक्षात येईल:

आलेख क्र. २ : समर्थ समाज आणि विघ्नहर्ता ट्रस्ट अंतर्गत स्थापित झालेल्या शाळा आणि कॉलेजेस:

Shivajirao S. Jondhale Institute of Management Science and Research हे २००९ साली सुरु झाले. त्यामध्ये २००९ साली HR, Marketing आणि Finance, IT शाखा उपलब्ध झाल्या. नंतर २०११ साली operation हि शाखा उपलब्ध करण्यात आली.

S.S. Jondhale Management College हे २००९ मध्ये सुरु झाले. २००९ साली HR, Marketing आणि Finance, IT या शाखा उपलब्ध होत्या नंतर २०११ मध्ये oprations, हि शाखा उपलब्ध झाली.

➤ **S.S. Jondhale Management College चा ग्रंथालय विभाग:**

ग्रंथालय हे ग्रंथ, नियतकालिके, मासिके, दृक वाचक इ विविध साधनांनी संपन्न आहे. ग्रंथालय हे संगणकीकृत असून त्यासाठी या ग्रंथालयात संगणक प्रणालीचा वापर केला आहे.

ग्रंथालयात स्लीम-२१ software आहे. OPAC ची सुविधा पण विद्यार्थ्यांसाठी उपलब्ध करून देण्यात आली आहे. ग्रंथालयाने विद्यार्थ्यांसाठी DELNET या डेटाबेस ची मेम्बरशिप घेतलेली आहे.

➤ **ग्रंथालयाचे एकूण ग्रंथसंग्रह पुढील प्रमाणे:**

ग्रंथ- ५००० पेक्षा जास्त

CD's- ५३०

DELNET चा डेटाबेस

५.२ वाचन साहित्याचे विविध प्रकार (Kind Of Documents)

प्रत्येक साहित्य प्रकाराला जसे संशोधन पद्धती मध्ये महत्व असते तसेच, विपणन, मानव संसाधन, व वित्त व्यवस्थापन या मध्ये देखील या प्रकारांना फार महत्व असते. अशा विविध साहित्य प्रकारची नोंद करून त्या विविध वाचन साहित्यांचे विश्लेषण केले जाते. विविध वाचन साहित्य म्हणजेच, ग्रंथ,नियतकालिके, संशोधनाची माहिती देणारे अहवाल, सभा किंवा परिषदांची इतिवृत्त, पेटंटस, प्रमाणके, व्यापारी वांग्मय, लेखाचे सार इ. विविध स्वरूपात माहितीचे सादरीकरण होत असते. ज्या साहित्यामधून मूळ, नवीन माहिती पहिल्यांदा प्रकाशित होते त्यांना प्रार्थमिक प्रलेख असे म्हणतात. ती माहिती तज्ञ, संशोधक किंवा लेखक यांचे मूळ विचार दर्शविणारी असते. म्हणून ती कायम स्वरूपी व शाश्वत माहिती असते.

मूळ माहितीसाठी नियतकालिके, उत्पादनांबद्दल किंवा नव्या शोधांबद्दल दिली जाणारी पेटंटस, प्रमाणके इ माहिती साधनांना प्राथमिक प्रलेख असे म्हणतात. असे काही प्रलेखांचे प्रकार पुढील प्रमाणे:

- १) नियतकालिके
- २) संशोधन प्रतित्वृत्ते
- ३) परिषदांची कामकाजवृत्ते
- ४) वैद्यनिक शोधांची प्रतित्वृत्ते
- ५) शासकीय प्रकाशने
- ६) पेटंटस
- ७) प्रमाणके
- ८) व्यापारी वांग्मय

९) प्रबंध व शोधनिबंध

१०) लेख, टिपणे, व टाचणे इ

अ) ग्रंथ:

ग्रंथांच्या स्वरूपातून एखाद्या उपयोजकास विषयाच्या सविस्तर अभ्यास करता येतो. ग्रंथ या संकल्पनेत विविध स्वरूपातील प्रलेखांचा समावेश होतो. थोडक्यात विषयाच्या स्पष्टीकरणाचे पारंपारिक व दृढ स्वरूप म्हणजे ग्रंथ/ पुस्तके होय. त्यामध्ये जास्त व्यापक पण कमी सखोल अशा विषयाचे स्पष्टीकरण असते. विद्यार्थी वर्गाला सतत लागणारा असा हा उपयुक्त प्रलेख प्रकार आहे.

ब) नियतकालिके (Journals):

नियतकालिकांच्या माध्यमातून आद्ययावत माहिती प्राप्त करता येते. नियतकालिकांद्वारे ठराविक विषयांमध्ये कोणते लेख प्रसिद्ध झालेले आहेत याची माहिती प्राप्त होते. नियतकालिके काही ठराविक नियमित काळाने प्रकाशित होत असतात म्हणून त्यांना नियतकालिके असे म्हणतात.

क) वर्तमानपत्रे:

वर्तमानपत्रांच्या सहायाने दैनंदिन जीवनातील आद्ययावत माहिती, विविध घडामोडी, विविध विषयावरील ठिकठिकाणी असलेल्या कार्याशाळाबद्दल माहिती मिळते. वर्तमान पत्रांच्या सहायाने मनोरंजन, राजकीय, सामाजिक, आर्थिक इ. विविध क्षेत्रातील चालू घडामोडींबद्दल माहिती प्राप्त करता येते.

ड) सांकेतिक स्थळे:

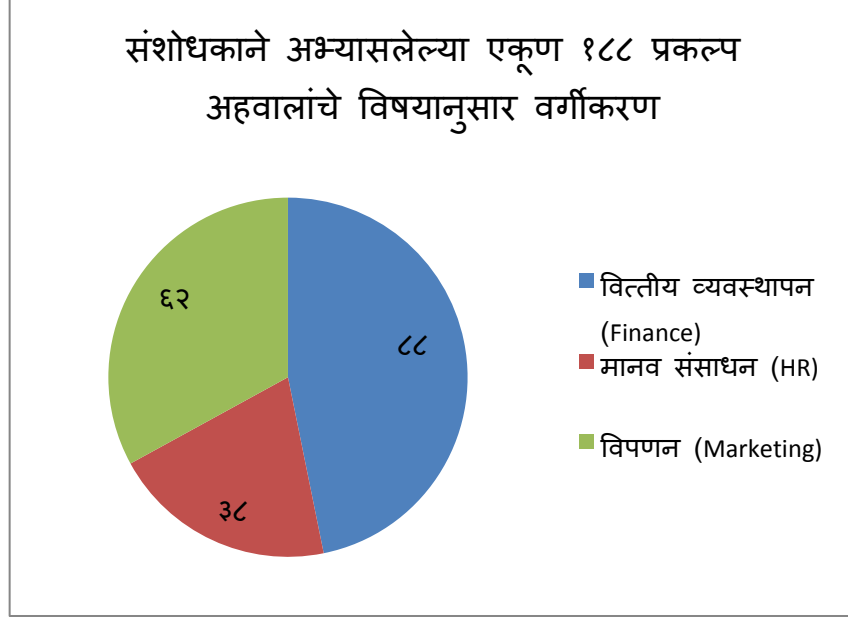
आजच्या माहिती युगामध्ये अद्ययावत माहितीच्या प्राप्तीसाठी पारंपारिक साधनांबरोबरच अत्याधुनिक साधनांचा देखील खूप वापर होताना दिसतो. सांकेतिक स्थळांच्या (WWW) सहाय्याने अद्ययावत माहिती काही वेळेत प्राप्त करता येते. WWW चे पूर्ण स्वरूप World Wide Web असे आहे. विपणन, मानव संसाधन व वित्तीय व्यवस्थापनामध्ये या सांकेतिक स्थळांना फार महत्व आहे. या सांकेतिक स्थळांच्या सहाय्याने विपणन, मानव संसाधन व वित्तीय व्यवस्थापन या विषयांमधील अद्ययावत माहिती थोड्या वेळात प्राप्त करून घेता येते.

५.२.१ सदर प्रकल्पासाठी अभ्यासलेल्या शिवाजीराव एस. जोंधळे इन्स्टिट्यूट ऑफ मनेजमेंट सायन्स अँड रिसर्च आसनगाव, ठाणे या संस्थेमधील विद्यार्थ्यांच्या प्रकल्प अहवालाविषयी माहिती:

सदर प्रकल्पासाठी संशोधकाने शिवाजीराव एस. जोंधळे इन्स्टिट्यूट ऑफ मनेजमेंट सायन्स अँड रिसर्च आसनगाव, ठाणे या संस्थेमधील वित्तीय व्यवस्थापन (Finance), मानव संसाधन (HR) आणि विपणन (Marketing) या तीन विषयात २००९-२०१४ या दरम्यान सादर झालेल्या प्रकल्पांची अभ्यासासाठी निवड केलेली आहे. संशोधकाने एकूण १८८ प्रकल्प अहवालांचा अभ्यास केला आहे.

तक्ता क्र. १: संशोधकाने अभ्यासलेल्या एकूण १८८ प्रकल्प अहवालांचे विषयानुसार वर्गीकरण

प्रकल्प अहवाल	संख्या
वित्तीय व्यवस्थापन	८८
मानव संसाधन	३८
विपणन	६२
एकूण	१८८

वर्तुळालेख क्र. १

तक्ता क्र. १ व वर्तुळालेख क्र.१ नुसार संशोधकाने वित्तीय व्यवस्थापन (Finance), मानव संसाधन (HR) आणि विपणन (Marketing) या तीन विषयात २००९-२०१४ या दरम्यान सादर झालेल्या प्रकल्पांची अभ्यासासाठी निवड केलेली आहे. संशोधकाने एकूण १८८ प्रकल्प अहवालांचा अभ्यास केला आहे.

- या मध्ये वित्तीय व्यवस्थापनचे सर्वात जास्त ४४ प्रकल्प सादर झालेले आहेत.
- या मध्ये मानव संसाधन चे सर्वात कमी एकूण ३६ प्रकल्प सादर झालेले आहेत.
- या मध्ये विपणनचे एकूण ६२ प्रकल्प सादर झालेले आहेत.
- या मध्ये वित्तीय व्यवस्थापन, मानव संसाधन आणि विपणन मिळून एकूण १८८ प्रकल्प सादर झालेले आहेत.

संशोधकाने अभ्यासलेल्या प्रकल्पांची विषयानुसार संक्षिप्त माहिती पुढील प्रमाणे:

❖ वित्तीय व्यवस्थापन या विषयात सादर झालेल्या प्रकल्पांची माहिती:

तक्ता क्र. २ :

वित्तीय	एकूण
२००९	२१
२०१०	२६
२०११	७
२०१२	१४
२०१३	७
२०१४	१३
एकूण	८८

संशोधकाने वित्तीय व्यवस्थापन (Finance) या विषयातील २००९-२०१४ या दरम्यान सादर झालेल्या एकूण ८८ प्रकल्पांचा अभ्यास केलेला आहे.

- या मध्ये २००९ साली २१ प्रकल्प सादर झालेले आहेत.
- सर्वात जास्त म्हणजेच २६ प्रकल्प २०१० साली सादर झालेले आहेत.
- २०११ आणि २०१३ साली फक्त ७ प्रकल्प सादर झालेले आहेत.
- २०१२ साली १४ प्रकल्प सादर झालेले आहेत.
- २०१४ साली १३ प्रकल्प अहवाल सादर झालेले आहेत.

❖ मानव संसाधन (HR) या विषयात सादर झालेल्या प्रकल्पांची माहिती:

तक्ता क्र. ३:

मानव संसाधन	एकूण
२००९	११
२०१०	८
२०११	५
२०१२	३
२०१३	३
२०१४	८
एकूण	३८

संशोधकाने मानव संसाधन या विषयात २००९-२०१४ या दरम्यान सादर झालेल्या ३८ प्रकल्पांचा अभ्यास केलेला आहे.

- २००९ साली सर्वात जास्त म्हणजेच ११ प्रकल्प सादर झालेले आहेत.
- २०१० साली ८ प्रकल्प अहवाल सादर झालेले आहेत.
- २०११ साली सादर होणार्या अहवालांची संख्या कमी झालेली आपणास दिसून येत आहे. हि संख्या ५ इतकी होती.
- २०१२ आणि २०१३ साली हि संख्या अजूनच कमी झालेली दिसत आहेत हि संख्या दोनीही वर्षी ३ इतकीच होती.
- २०१४ साली प्रकल्प अहवालांमध्ये वाढ झालेली दिसून येत आहे हि संख्या ८ झालेली दिसत आहे.

❖ विपणन (Marketing) या विषयात सादर झालेल्या प्रकल्पांची माहिती:

तक्ता क्र. ४:

विपणन	एकूण
२००९	१८
२०१०	२०
२०११	५
२०१२	११
२०१३	४
२०१४	४
एकूण	६२

विपणन या विषयात २००९-२०१४ साली ६२ प्रकल्प अहवाल सादर झालेले आहेत.

- २००९ साली १८ प्रकल्प सादर झालेले आहेत.
- २०१० साली यात वाढ झालेली असून हि संख्या २० वर पोहोचलेली आहे.
- २०११ साली या संख्ये मध्ये घट झालेली दिसत आहे हि संख्या ५ झालेली दिसत आहे.
- २०१२ साली परत सादर झालेल्या प्रकल्पांमध्ये वाढ झालेली दिसत आहे हि संख्या ५ वरून ११ वर पोहोचलेली दिसत आहे.
- २०१३ व २०१४ साली प्रत्येकी ४ प्रकल्प अहवाल सादर झालेले आहेत.

५.२.२ वाचन साहित्य/ग्रंथेतर साहित्य इ ची उल्लेखानुसार विभागणी (मानव संसाधन, वित्तीय व्यवस्थापन व विपणन)

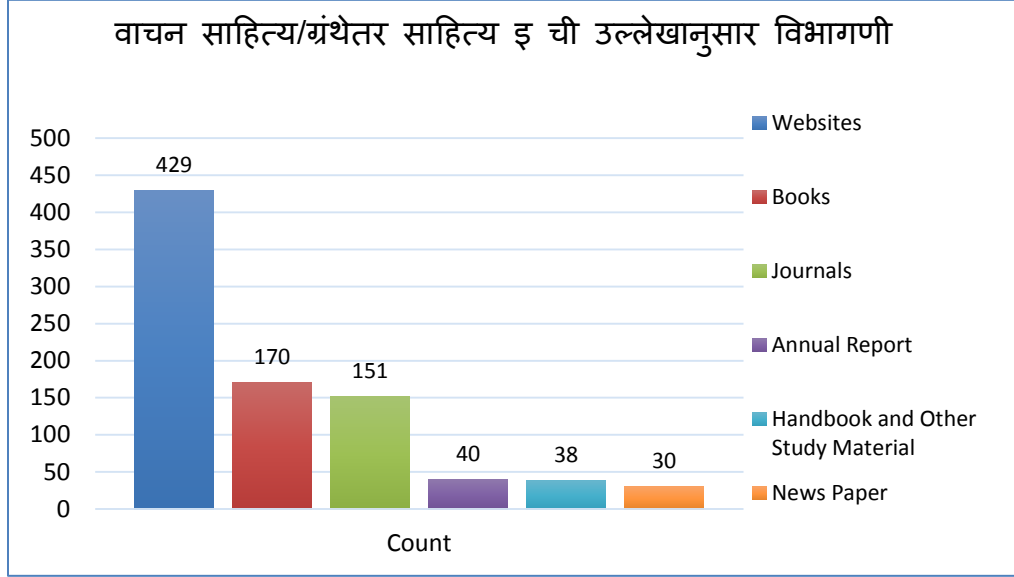
वित्तीय व्यवस्थापन (Finance), मानव संसाधन (HR) आणि विपणन (Marketing) या तीन विषयात २००९-२०१४ या दरम्यान सादर झालेल्या प्रकल्पांची अभ्यासासाठी निवड केलेली आहे. संशोधकाने एकूण १८८ प्रकल्प अहवालांचा अभ्यास केला आहे.

तक्ता क्र ५:

वाचन साहित्य/ग्रंथेतर साहित्य इ ची उल्लेखानुसार विभागणी (मानव संसाधन, वित्तीय व्यवस्थापन व विपणन):

अनुक्रमांक	वाचन साहित्याचे प्रकार	एकूण	क्रमांक	टक्केवारी%
१	Websites	४२९	१	५०.००%
२	Books	१७०	२	१९.८१%
३	Journals	१५१	३	१७.६०%
४	Annual Report	४०	४	४.६६%
५	Handbook and Other Study Material	३८	५	४.४३%
६	News Paper	३०	६	३.५०%
	एकूण	८५८		१००%

आलेख क्र. ३: वाचन साहित्य/ग्रंथेतर साहित्य इ ची उल्लेखानुसार विभागणी

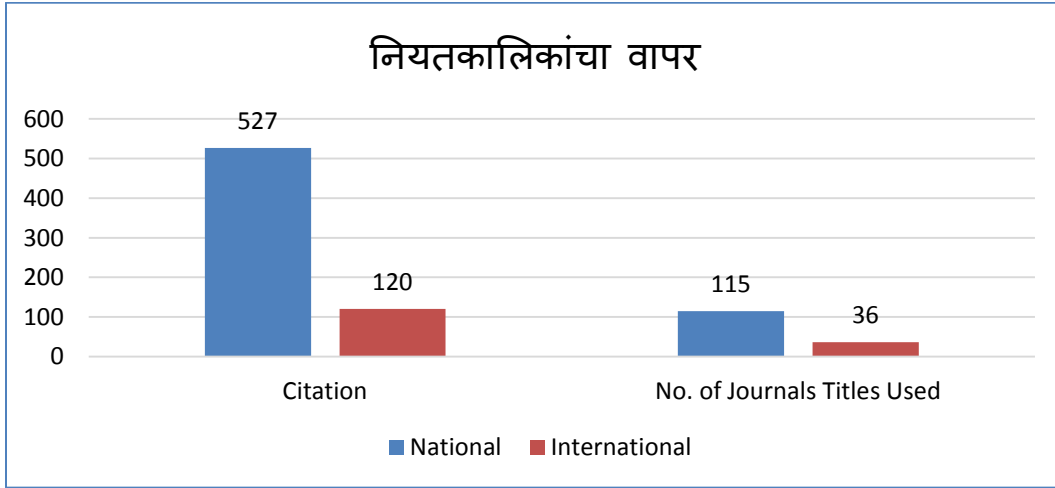
वरील तक्ता A मध्ये संशोधकाने अभ्यासलेले (मानव संसाधन, वित्तीय व्यवस्थापन व विपणन) या तीनही विषयातील संशोधन प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी वापर करण्यात आलेल्या वेगवेगळे वाचन साहित्य/ग्रंथेतर साहित्य इ ची उल्लेखानुसार तक्त्यात मांडणी केलेली आहे.

तक्ता क्र ६:

नियतकालिकांचा वापर (मानव संसाधन, वित्तीय व्यवस्थापन व विपणन)

क्रमांक	नियतकालिकांचा प्रकार	उल्लेख	नियतकालिकांचा शीर्षकाचा किती वापर	क्रमांक	टक्केवारी%
१	National	५२७	११५	१	७६.१६%
२	International	१२०	३६	२	२३.८४%
	एकूण	६४७	१५१		१००%

आलेख क्र. ४: नियतकालिकांचा वापर

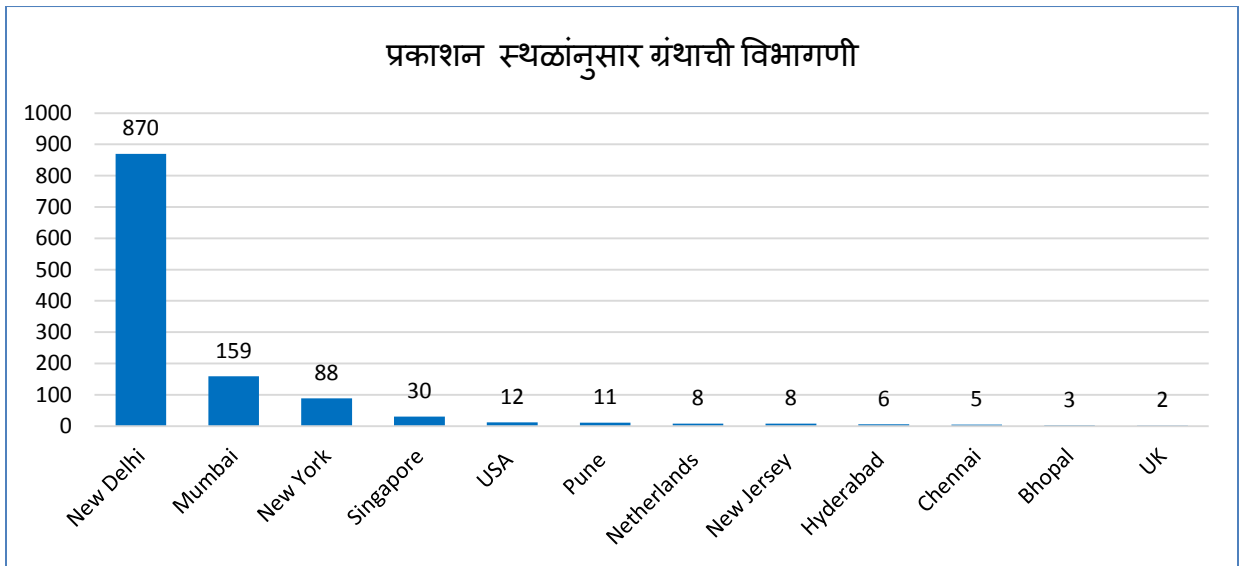

वरील तक्ता क्र ६ व आलेख क्र. ४ मध्ये मानव संसाधन, वित्तीय व्यवस्थापन व विपणन या विषयात उल्लेखलेल्या राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय नियतकालिकांचे सविस्तर माहिती देण्यात आली आहे.

तक्ता क्र ७: प्रकाशन स्थळानुसार ग्रंथाची विभागणी (मानव संसाधन, वित्तीय व्यवस्थापन व विपणन)

अनुक्रमांक	प्रकाशन स्थळ	उल्लेख	क्रमांक	टक्केवारी %
१	New Delhi	८७०	१	७२.३८%
२	Mumbai	१५९	२	१३.२३%
३	New York	८८	३	७.३२%
४	Singapore	३०	४	२.५%
५	USA	१२	५	१.००%
६	Pune	११	६	०.९२%
७	Netherlands	८	७	०.६७%
८	New Jersey	८	८	०.६७%
९	Hyderabad	६	९	०.५०%
१०	Chennai	५	१०	०.४२%
११	Bhopal	३	११	०.२५%
१२	UK	२	१२	०.१७%
	एकूण	१२०२		१००%

आलेख क्र. ५: प्रकाशन स्थळानुसार ग्रंथाची विभागणी

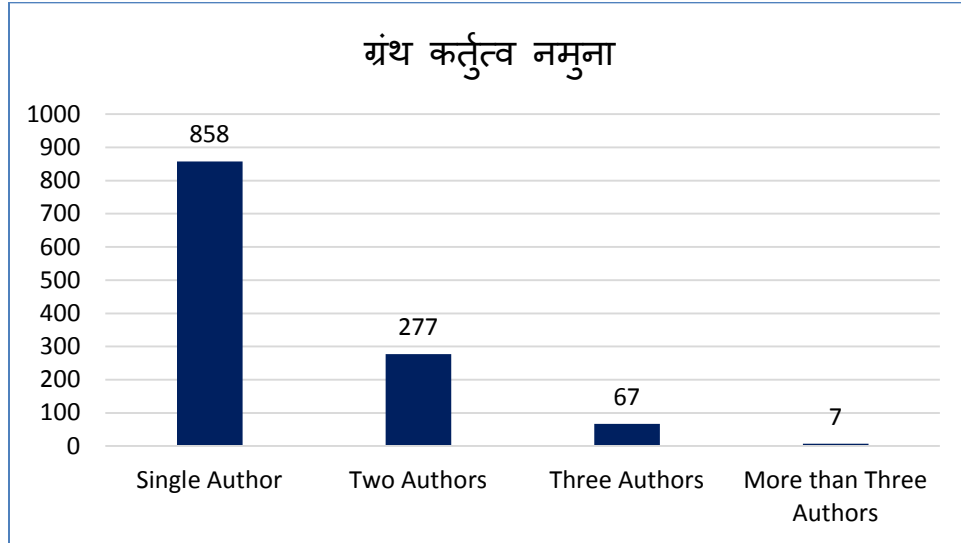
वरील तक्त्यात मानव संसाधन, वित्तीय व्यवस्थापन व विपणन या विषयातील प्रकल्प पूर्ण करण्यात साठी वापरण्यात आलेल्या ग्रंथांची एकत्रित असे विवरण करण्यात आले आहे.

तक्ता क्र ८:

Authorship Pattern (मानव संसाधन, वित्तीय व्यवस्थापन व विपणन)

अनुक्रमांक	लेखक	उल्लेख	क्रमांक	टक्केवारी%
१	एक लेखक	८५८	१	७०.३९%
२	दोन लेखक	२७७	२	२२.७२%
३	तीन लेखक	६७	३	५.५०%
४	तीन पेक्षा जास्त लेखक	१७	४	१.३९%
	एकूण	१२१९		१००%

आलेख क्र. ६ Authorship pattern (मानव संसाधन, वित्तीय व्यवस्थापन व विपणन)

वरील तक्त्यात मानव संसाधन, वित्तीय व्यवस्थापन व विपणन या विषयातील Authorship Pattern यांची एकत्रित माहिती देण्यात आली आहे.

५.३ वित्तीय व्यवस्थापन (Finance) विषयातील प्रकल्प अहवालात असलेल्या

उल्लेखांचे विश्लेषण

तक्ता क्र ९:

वाचन साहित्य/ग्रंथेतर साहित्य इ ची उल्लेखानुसार विभागणी (वित्तीय व्यवस्थापन)			
क्रमांक	वाचन साहित्याचा प्रकार	मोजणी	टक्केवारी %
१	Annual Report	३७	१०.५१%
२	Books	७१	२०.१७%
३	Handbook and Other Study Material	११	३.१३%
४	Journals	५४	१५.३४%
५	News Paper	१०	२.८४%
६	Websites	१६९	४८.०८%
	एकूण	३५२	१००%

तक्ता क्र. १ वरून आपल्या असे लक्षात येते की, वित्तीय व्यवस्थापन या विषयावरील प्रकल्प करताना विद्यार्थ्यांनी, ५४ नियतकालिके (राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय), ७१ ग्रंथ, १६९ संकेत स्थळे, १० वर्तमानपत्रे, ११ Handbooks व इतर साहित्य, तसेच ३७ वार्षिक अहवालांचा अभ्यास केला आहे.

तक्ता क्र १०:

नियतकालिकांचा वापर (वित्तीय व्यवस्थापन)					
क्रमांक	नियतकालिकांचा प्रकार	Citation	नियतकालिकांचा शीर्षकाचा किती वापर	Rank	टक्केवारी %
१	National	१८५	४२	१	७७.७८%
२	International	४५	१२	२	२२.२२%
	एकूण	२३०	५४		१००%

तक्ता क्र. १० मध्ये संशोधकाने ४२ राष्ट्रीय व १२ आंतरराष्ट्रीय नियतकालिके यांची विस्तारित माहिती दिली आहे. जसे की राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय नियतकालिके किती वापरली आहेत? त्यांचा उल्लेख किती वेळा झालेला आहे इ.

तक्ता क्र. ११:

भौगोलिक प्रभाग नुसार ग्रंथाची विभागणी (वित्तीय व्यवस्थापन)

अनुक्रमांक	भौगोलिक प्रभाग	उल्लेख	क्रमांक	टक्केवारी %
१	New Delhi	३९२	१	७०.२५%
२	Mumbai	८३	२	१४.८७%
३	New York	५६	३	१०.०४%
४	Netherlands	८	४	१.४३%
५	New Jersey	८	५	१.४३%
६	Bhopal	३	६	०.५४%
७	Pune	३	७	०.५४%
८	USA	३	८	०.५४%
९	UK	२	९	०.३६%
	एकूण	५५८		१००%

वरील तक्ता क्र. ३ वरून असे लक्षात येईल की, संशोधकाने भौगोलिक प्रभाग नुसार ग्रंथ प्रकाशन स्थलांची विभागणी केलेली आहे. व कोणत्या ठिकाणाहून प्रकाशित झालेले ग्रंथ किती वेळा वापरले आहेत यांची माहिती वरील ताक्त्यातून मिळते.

तक्ता क्र. १२: Authorship Pattern(वित्तीय व्यवस्थापन)

अनुक्रमांक	लेखक	उल्लेख	टक्केवारी %
१	एक लेखक	४०३	७२.२२%
२	दोन लेखक	१००	१७.९२%
३	तीन लेखक	५५	९.८६%
४	तीन पेक्षा जास्त लेखक	७	१.२५%
	एकूण	५५८	१००%

वरील तक्ता ४ मध्ये संशोधकाने ४०३ एक लेखक, १०० दोन लेखक, ५५ तीन लेखक व ७ तीन पेक्षा जास्त लेखकांनी लिहिलेल्या किती ग्रंथांचा उल्लेख झालेला आहे हे स्पष्ट होते.

५.३.१ ग्रंथांची अग्रक्रम यादी: विषयानुसार (Ranking of Consolidated Books: Subject Wise)

संशोधकाने वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील २००९-२०१४ दरम्यान सादर झालेल्या एकूण ८८ प्रकल्प अहवालांचा अभ्यास केलेला आहे.

विद्यार्थ्यांना आपले प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी विविध वाचन साहित्याचा अभ्यास करावा लागतो, त्यांचा आधार घ्यावा लागतो. वित्तीय व्यवस्थापन या विषयातील प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी विद्यार्थ्यांना एकूण ७१ ग्रंथांचा अभ्यास/आधार घ्यावा

लागला आहे. ग्रंथांच्या आधारे विद्यार्थी मुलभूत ज्ञानाची प्रतीप्रप्ती करतात.

विद्यार्थ्यांनी वापरलेल्या ७१ ग्रंथांची माहिती पुढील प्रमाणे आहे.

वित्तीय व्यवस्थापन

वित्तीय व्यवस्थापन या विषयामधील ग्रंथांची अग्रक्रमयादी पुढील प्रमाणे

तक्ता क्र. १३: वित्तीय व्यवस्थापन (Finance) या विषयामधील ग्रंथांची अग्रक्रमयादी

क्रमांक	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आवृत्ती	प्रकाशन वर्ष	वापरण्याच्या वेळा	टक्केवारी
१	Financial Management	M. Y. Khan	Tata McGraw Hill Education	New Delhi	६	२०१२	३०	५.३८%
२	Research Methodology	C R Kothari	new age	New Delhi	२	२००४	२६	४.६६%
३	Financial Management	M Y Khan, P.K Jain	Tata mc	New Delhi	४	२००६	२५	४.४८%
४	Financial Management	L.M. Pandey	Vikas Publishing	New Delhi	१	२००९	२३	४.१२%
५	Security analysis &Portfolio Management	Punithvathy Pandian	vikas	New Delhi	२	२०१०	२२	३.९४%
६	Investment Analysis and Profolio Management	Prasanna Chandra	Tata mc	New Delhi	३	२००८	१९	३.४१%

क्रमांक	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आवृत्ती	प्रकाशन वर्ष	वापरण्याच्या वेळा	टक्केवारी
७	Risk Management and Financial Institutions	John C. Hull	Wiley India Pvt Ltd	New Delhi	३	२०१२	१८	३.२३%
८	Financial Management	Ravi M Kishore	Taxmann Publications	Mumbai	२	२०१०	१८	३.२३%
९	International Finance	Prakash G Apte	McGraw Hill Education	New Delhi	२	२००८	१६	२.८७%
१०	Introduction to Derivative Financial Instruments	Dimitris N Chorafas	McGraw Hill Education	New York	२	२००८	१५	२.६९%
११	Mergers Acquisition and Corporate Restructuring	Rabi Narayan Kar	International Book House	Mumbai	१	२०११	१४	२.५१%
१२	Investment Management	B. L. Mathur	Mohit Publications	New Delhi	१	२००२	१२	२.१५%

क्रमांक	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आवृत्ती	प्रकाशन वर्ष	वापरण्याच्या वेळा	टक्केवारी
१३	Investment Management	Maheshwari	PhiLearning Pvt. Ltd	New Delhi	१	२००८	१२	२.१५%
१४	Research Methodology	Michael Vaz, G K Kalkoti, Madhu Nair	Manan	Mumbai	६	२००८	१२	२.१५%
१५	Corporate Governance	Fernando	Pearson India	New Delhi	२	२०११	११	१.९७%
१६	Security Analysis and Portfolio Management	Donald E. Fischer, Ronald J. Jordan	Pearson India	New Delhi	६	१९९५	११	१.९७%
१७	Investment Analysis And Portfolio Management	Prasanna Chandra	McGraw Hill Education	New Delhi	४	२०१२	११	१.९७%
१८	Applied Corporate Finance	Aswath Damodaran	Wiley India Pvt Ltd	New Delhi	३	२०१२	१०	१.७९%

क्रमांक	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आवृत्ती	प्रकाशन वर्ष	वापरण्याच्या वेळा	टक्केवारी
१९	Option Future and Other Derivative	John Hull & Sankarshan Basu	Person	New Delhi	७	२००९	१०	१.७९%
२०	Corporate Governance in India	Subhas Chandra Das	PHI	New Delhi	३	२०१२	१०	१.७९%
२१	Mergers Acquisition and Takeovers	H R Machiraja	New Age	Mumbai	२	२०१०	१०	१.७९%
२२	Financial Management	Dr. Satish Inamdar	Himalaya Publishing	Mumbai	३	२०१३	९	१.६१%
२३	Financial Institutions & Markets	Shashi K.Gupta, Nisha Aggarwal, Rajnish Jain	Kalyani Publsiher	New Delhi	२	२०१३	९	१.६१%
२४	Security Analysis	David Dodd, Warren Buffett, Benjamin Graham	McGraw Hill Education	New York	६	२००८	९	१.६१%

क्रमांक	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आवृत्ती	प्रकाशन वर्ष	वापरण्याच्या वेळा	टक्केवारी
२५	Derivatives	David A Dubosfsky, Thom as W Miller	Oxford	New York	१	२००७	९	१.६१%
२६	International Finance	Prakash G Apte	Tata Mc	New Delhi	२	२०१०	९	१.६१%
२७	Incomtax Act	Girish Ahuja	Wolter Kluwer	Netherlan ds	३	२०१३	८	१.४३%
२८	Research Methodology &Techniques	C R Kothari	Vishva Prakashan	New Delhi	२	२०१०	८	१.४३%
२९	Security Analysis &Portfolio Management	Donald Fischer ,Ronald Jordn	Prentis Hall	New York	६	१९९५	८	१.४३%
३०	Principles of Corporate Finance	Richard A Brealley, Stewart C. Mrealey Franklin Allen ,Pitabas Mohany	Tata Mc	New Delhi	८	२००८	८	१.४३%

क्रमांक	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आवृत्ती	प्रकाशन वर्ष	वापरण्याच्या वेळा	टक्केवारी
३१	Financial Mangement	Ravi M Kishore	Taxman	New Delhi	२	२०१०	८	१.४३%
३२	Corporate Accounting	K K Verma	Excel Books	New Delhi	१	२००७	७	१.२५%
३३	Technical Analysis of Stock Trends	W. H. C Bassetti, John Magee, Robert D Edwards	Vision Books	New Delhi	९	२००९	७	१.२५%
३४	Understanding Strategic	Anthony Henry	Oxford	New York	२	२००८	७	१.२५%
३५	Managerial Economics	Philip K.Y. Young ,Streejata Banerjee	Dorling	New Delhi	५	२००९	७	१.२५%
३६	Security Analysis &Portfolio Management	V A Avdani	Himalaya Publishing	Mumbai	१०	२०१०	७	१.२५%

क्रमांक	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आवृत्ती	प्रकाशन वर्ष	वापरण्याच्या वेळा	टक्केवारी
३७	Finance Management	Ravi M Kishore	Texman	New Delhi	२	२०१०	७	१.२५%
३८	Financial Statement Analysis	John J Wild,K.R Subramanyam,Robert F. Halsey	Tata Mc	New Delhi	९	२००७	६	१.०८%
३९	A Complete Guide to Technical Trading Tactics	John L. Person	Wiley India Pvt Ltd	New Delhi	९	२००४	५	०.९०%
४०	Beyond Candlesticks	Nison,Steve	John wiley & Sons	New Jersey	४	१९९८	४	०.७२%
४१	High Flying Adventures in the Stock Market	Molly Baker	Wiley India Pvt Ltd	New Delhi	२	२००१	४	०.७२%
४२	Futures & Options : Introduction To Equity Derivatives	R Mahajan ७५	Vision Books	New Delhi	३	२००७	४	०.७२%

क्रमांक	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आवृत्ती	प्रकाशन वर्ष	वापरण्याच्या वेळा	टक्केवारी
४३	Brand Asset Management	Scott M. Davis, David A. Aaker	John Wiley & Sons Inc	New Jersey	२	२००२	४	०.७२%
४४	Financial Management	Chandra Hariharan Iyer	International Book House	Mumbai	१	२०१२	४	०.७२%
४५	International Financial Management	Milind Sathye	Wiley India Pvt Ltd	New Delhi	१	२००६	४	०.७२%
४६	International Finance	V A Avdani	Himalaya Publishing	Mumbai	७	२००८	४	०.७२%
४७	Advanced Auditing	Varsha Mukund Ainapure, Mukund Ainapur	Manan	Mumbai	१	२०११	४	०.७२%
४८	Capital Markets	Frank Fabozzi, Franco Modigliani	PHI	New Delhi	३	२००७	४	०.७२%
४९	NETWORK MARKETING : The Way of Life	Janusz Szajna	Manjul Publishing	Bhopal	१	२००३	३	०.५४%

क्रमांक	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आवृत्ती	प्रकाशन वर्ष	वापरण्याच्या वेळा	टक्केवारी
५०	The Complete Guide to Manageing Portfolio Mutual funds	Rutherford Ronald K	Tata McGraw Hill Education	New Delhi	२	२००८	३	०.५४%
५१	Financial Management	Gangadhar V	Anmol Publications	Pune	१	२००६	३	०.५४%
५२	Merchant Banking and Financial Services	Swati Dhawan, Madhu Vij	McGraw Hill Education	New Delhi	१	२०११	३	०.५४%
५३	Microeconomics	Robert S Pindyck, Daniel L Rubinfeld, Prem L Mehta	Pearson India	New Delhi	७	२००९	३	०.५४%
५४	Microeconomics	Richard E.	McGraw Hill	New York	३	२००३	३	०.५४%

क्रमांक	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आवृत्ती	प्रकाशन वर्ष	वापरण्याच्या वेळा	टक्केवारी
		Quandt,James M. Henderson	Education					
५५	Risk Management and Insurance	Gregory Niehaus, Scott Harrington	McGraw Hill Education	New York	२	२००४	३	०.५४%
५६	International Logistics	Pierre David	Biztan	New Delhi	२	२००९	३	०.५४%
५७	Fixed Income Markets and their Derivative	Suresh Sundaresan	Academic Press	USA	३	२०११	३	०.५४%
५८	Financial Derivatives	S S S Kumar	PHI	New Delhi	२	२००८	३	०.५४%
५९	International Finance	Levi Das	Taylor And Francis	United Kingdom	४	२००५	२	०.३६%
६०	Merchant Banking	Mihir A. Desai	Wiley India Pvt Ltd	New Delhi	१	२०१२	२	०.३६%
६१	Management Accounting	A P Rao	Everest Pub House	New Delhi	१०	२००९	२	०.३६%

क्रमांक	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आवृत्ती	प्रकाशन वर्ष	वापरण्याच्या वेळा	टक्केवारी
६२	Financial Accounting for Managers	T P Ghosh	Taxman	New Delhi	४	२००९	२	०.३६%
६३	Managerial Economics	Getika Piyali Ghosh, Purba Roy Choudary	Tata Mc	New Delhi	१	२००८	२	०.३६%
६४	Valucation	Aswath Damodaran	Wiley India Pvt Ltd	New Delhi	२	२०१०	२	०.३६%
६५	Benjamin Graham, Building a Profession	Jason Zweig, Rodney N. Sullivan	McGraw Hill Education	New York	१	२०१०	१	०.१८%
६६	Financial Management	Eugene F Brighar, Michael C Ehrhasdt	Cengage	New Delhi	५	२००९	१	०.१८%
६७	Indian financial System	S C Bihari	International Book House	Mumbai	२	२०१२	१	०.१८%
६८	Essential of Management	Harold Koontz, Heinz Wehrich	Tata Mc	New Delhi	७	२००९	१	०.१८%

क्रमांक	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आवृत्ती	प्रकाशन वर्ष	वापरण्याच्या वेळा	टक्केवारी
६९	Public Finance	T N Hajela	Ane Book	New Delhi	३	२००९	१	०.१८%
७०	International Finance	Keith Pilbeam	Palgrave Macmillan	New York	३	२००६	१	०.१८%
७१	Financial Accounting	Carls Warren, James M. Reeve, Jonathan E. Duchae	Cengage	New Delhi	१	२००९	१	०.१८%
						एकूण	५५८	१००%

तक्ता क्र. १३: वित्तीय व्यवस्थापन (Finance) या विषयामधील ग्रंथांची

अग्रक्रमयादी

वरील तक्ता पाहून असे लक्षात येते की,

- सर्वात जास्त म्हणजेच ३० वेळा Financial Management by M. Y. Khan या ग्रंथाचा वापर झालेला आहे. व याचे सरासरी प्रमाण ५.३८% इतके आहे.
- कोठारी यांचे Research Methodology या ग्रंथाचा वापर २६ वेळा झालेला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ४.६६% इतके आहे.
- Financial Management by M Y Khan, P.K Jain आणि Financial Management by L.M. Pandey या दोन ग्रंथांचा वापर अनुक्रमे २५ आणि २३ वेळेला झालेला आपणास दिसत आहेत व यांचे सरासरी प्रमाण अनुक्रमे ४.४८% आणि ४.१२% इतके आहे.
- Security analysis & Portfolio Management by Punithvathy Pandian या ग्रंथाचा वापर २२ वेळा झालेला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण ३.९४% इतके आहे.
- Investment Analysis and Portfolio Management by Prasanna Chandra या ग्रंथाचा वापर १९ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ३.४१% इतके आहे.
- Risk Management and Financial Institutions by John C. Hull या ग्रंथाचा १८ वेळा वापर झाला असून त्याचे प्रमाण ३.२३% इतके आहे.
- Financial Management by Ravi M Kishore या ग्रंथाचा वापर १८ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ३.२३% इतके आहे.
- International Finance by Prakash G Apte या ग्रंथाचा वापर १६ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण २.८७% इतके आहे.

- Introduction to Derivative Financial Instruments by Dimitris N Chorafas या ग्रंथाचा वापर १५ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण २.६९% इतके आहे.
- Mergers Acquisition and Corporate Restructuring by Rabi Narayan Kar या ग्रंथाचा वापर एकूण १४ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण २.५१% इतके आहे.
- Investment Management by B. L. Mathur, Investment Management by Maheshwari आणि Research Methodology by Michael Vaz, G K Kalkoti, Madhu Nair या ग्रंथांचा वापर प्रत्येकी १२ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण २.१५% इतके आहे.
- Corporate Governance by Fernando, Security Analysis and Portfolio Management by Donald E. Fischer, Ronald J. Jordan, Investment Analysis And Portfolio Management by Prasanna Chandra या ग्रंथांचा प्रत्येकी ११ वेळा वापर झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १.९७% इतके आहे.
- Applied Corporate Finance by Aswath Damodaran, Option Future and Other Derivative by John Hull & Sankarshan Basu, Corporate Governance in India by Subhas Chandra Das आणि Mergers Acquisition and Takeovers by H R Machiraja या ग्रंथांचा प्रत्येकी १० वेळा वापर झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १.७९% इतके आहे.
- Financial Management by Dr. Satish Inamdar, Financial Institutions & Markets by Shashi K.Gupta, Nisha Aggarwal, Rajnish Jain, Security Analysis by David Dodd, Warren Buffett, Benjamin Graham, Derivatives by David A Dubosfsky, Thomas W Miller आणि

International Finance by Prakash G Apte या ग्रंथांचा प्रत्येकी वापर ९ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १.६१% इतके आहे.

- Incomtax Act by Girish Ahuja, Research Methodology & Techniques by C R Kothari, Security Analysis & Portfolio Management by Donald Fischer, Ronald Jordn, Principles of Corporate Finance by Richard A Brealley, Stewart C. Mrealey Franklin Allen, Pitabas Mohany, Financial Mangement by Ravi M Kishore या ग्रंथांचा प्रत्येकी ८ वेळा वापर झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १.४३% इतके आहे.
- Corporate Accounting by K K Verma, Technical Analysis of Stock Trends by W. H. C Bassetti, John Magee, Robert D Edwards, Understanding Strategic by Anthony Henry, Managerial Economics by Philip K.Y. Young, Streejata Banerjee, Security Analysis & Portfolio Management by V A Avdani, Finance Management by Ravi M Kishore या सर्व ग्रंथांचा प्रत्येकी वापर ७ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १.२५% इतके आहे.
- Financial Statement Analysis by John J Wild,K.R Subramanyam,Robert F. Halsey या ग्रंथाचा वापर एकूण ६ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १.०८% इतके आहे.
- A Complete Guide to Technical Trading Tacties by John L. Person या ग्रंथाचा वापर ५ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ०.९०% इतके आहे.
- Beyond Candlesticks by Nison,Seve, High Flying Adventures in the Stock Market by Molly Baker, Futures & Options : Introduction To Equity Derivatives by R. Mahajan, Brand Asset Management by Scott M. Davis, David A. Aaker, Financial Management by Chandra

Hariharan Iyer, International Financial Management by Milind Sathye, International Finance by V A Avdani, Advanced Auditing by Varsha Mukund Ainapure, Mukund Ainapur आणि Capital Markets by Frank Fabozzi, Franco Modigliani या ग्रंथांचा प्रत्येकी वापर ४ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ०.७२% इतके आहे.

- NETWORK MARKETING : The Way of Life by Janusz Szajna, The Complete Guide to Manageing Portfolio Mutual funds by Rutherford Ronald K, Financial Management by Gangadhar V, Merchant Banking and Financial Services by Swati Dhawan, Madhu Vij, Microeconomics by Robert S Pindyck, Daniel L Rubinfeld, Prem L Mehta, Microeconomics by Richard E. Quandt, James M. Henderson, Risk Management and Insurance by Gregory Niehaus, Scott Harrington, International Logistics by Pierre David, Fixed Income Markets and their Derivative by Suresh Sundaresan, Financial Derivatives by S S S Kumar या ग्रंथांचा प्रत्येकी वापर ३ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ०.५४% इतके आहे.
- International Finance by Levi Das, Merchant Banking by Mihir A. Desai, Management Accounting by A P Rao, Financial Accounting for Managers by T P Ghosh, Managerial Economics by Getika Piyali Ghosh, Purba Roy Choudary, Valucation by Aswath Damodaran या ग्रंथांचा प्रत्येकी २ वेळा वापर झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ०.३६% इतके आहे.

- Benjamin Graham, Building a Profession by Jason Zweig, Rodney N. Sullivan, Financial Management by Eugene F Brigham, Michael C Ehrhasdt, Indian financial System by S C Bihari, Essential of Management by Harold Koontz, Heinz Wehrich, Public Finance by T N Hajela, International Finance by Keith Pilbeam, Financial Accounting by Carls Warren, James M. Reeve, Jonathan E. Duchae या ग्रंथांचा वापर प्रत्येकी १ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ०.१८% इतके आहे.

५.३.२ ग्रंथांची प्रकाशन स्थळानुसार अग्रक्रम यादी

तक्ता क्र. १४: वित्तीय व्यवस्थापन (Finance) या विषयामधील ग्रंथांची प्रकाशनस्थळानुसार अग्रक्रमयादी (राष्ट्रीय)

अनूक्रमांक	राष्ट्रीय प्रकाशनस्थळ	वापर	टक्केवारी	क्रमांक
१	New Delhi	३९२	६९.६३%	१
२	Mumbai	८३	१४.७४%	२
३	Bhopal	३	०.५३%	७
४	Pune	३	०.५३%	७

वरील तक्ता पाहून असे लक्षात येते की,

- New Delhi येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख वित्तीय व्यवस्थापन या विषयातील प्रकल्पांमध्ये सर्वात जास्त म्हणजेच ३९२ वेळा झालेला आढळतो त्याचे सरासरी प्रमाण ६९.६३% इतके असून त्यांचे ranking १ आहे.

- Mumbai येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख विद्यार्थ्यांनी ८३वेळा केला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण १४.७४% इतके आहे आणि ranking मध्ये दुसऱ्या स्थानावर मुंबई हे आहे.
- Bhopal या स्थानाने ७वे स्थान पटकाविले असून एकूण फक्त ३ प्रकल्पांमध्ये या स्थानाचा उल्लेख आढळून आला आहे. त्याचे सरासरी प्रमाण ०.५३% आहे.
- Pune शहराचे ranking ७ असून एकूण ३ प्रकल्पांमध्ये Pune येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख विद्यार्थ्यांनी केला आहे. त्याचे सरासरी प्रमाण ०.५३% आहे.

तक्ता क्र. १५: वित्तीय व्यवस्थापन (Finance) या विषयामधील आंतरराष्ट्रीय प्रकाशनस्थळांची अग्रक्रम यादी

अनुक्रमांक	प्रकाशनस्थळ	वापर	टक्केवारी	क्रमांक
१	New York	५६	९.९५%	३
२	Netherlands	८	१.४२%	४
३	New Jersey	८	१.४२%	४
४	USA	३	०.५३%	७
५	United Kingdom	२	०.३६%	१०

वरील तक्ताक्र.१५ पाहून असे लक्षात येते की,

- New York हे वरील तक्त्यात ३ऱ्या स्थानावर आहे. विद्यार्थ्यांनी त्याचा उल्लेख एकूण ५६ वेळा केला आहे. याचे सरासरी प्रमाण ९.९५% असून ३ रे स्थान New York साठी राखीव झाले आहे.
- Netherlands हे ४थ्या स्थानावर असून ०८ विद्यार्थ्यांच्या प्रकल्पामध्ये त्याचा उल्लेख आढळून आला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण १.४२% इतके आहे.

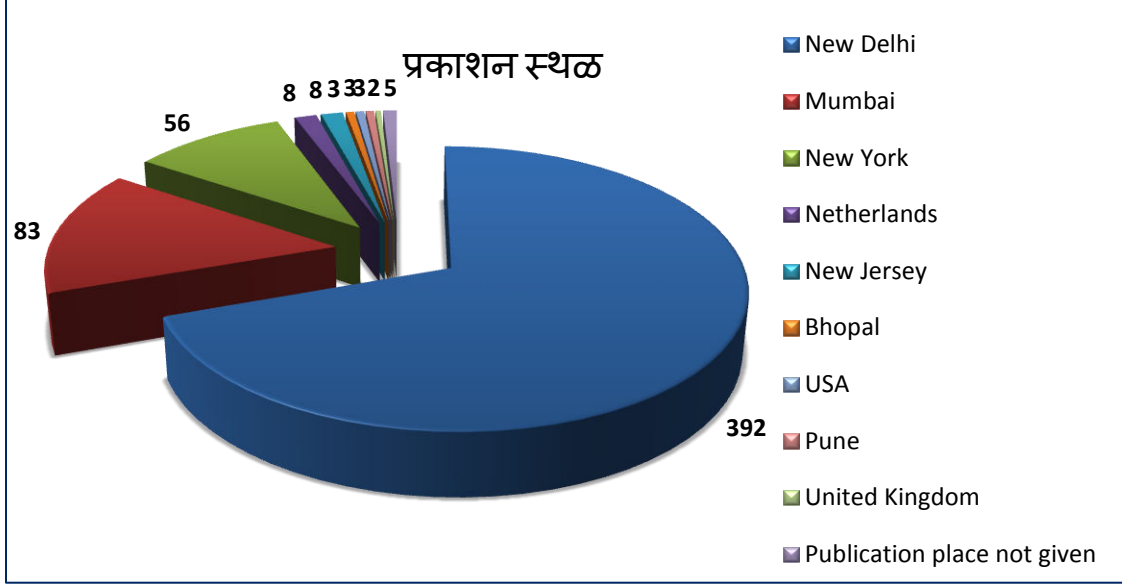
- New Jersey हे पण ४थ्या स्थानावर असून ०८ विद्यार्थ्यांच्या प्रकल्पामध्ये त्याचा उल्लेख आढळून आला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण १.४२% इतके आहे.
- USA पण ७व्या स्थानावर आहे. त्याचे सरासरी प्रमाण ०.५३% आहे.

तक्त्यात सर्वात शेवटी व कमी उल्लेखलेल स्थान म्हणजे UK आहे २ विद्यार्थ्यांनी त्यांचा उल्लेख केला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण ०.३६% असून या स्थानाला १० व ranking

तक्ता क्र. १६: वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय प्रकाशन स्थळांची एकत्रित अग्रक्रम यादी

प्रकाशन स्थळांची एकत्रित अग्रक्रम यादी				
अनुक्रमांक	प्रकाशनस्थळ	वापर	टक्केवारी	क्रमांक
१	New Delhi	३९२	६९.६३%	१
२	Mumbai	८३	१४.७४%	२
३	New York	५६	९.९५%	३
४	Netherlands	८	१.४२%	४
५	New Jersey	८	१.४२%	४
६	Bhopal	३	०.५३%	७
७	USA	३	०.५३%	७
८	Pune	३	०.५३%	७
९	United Kingdom	२	०.३६%	१०
१०	Publication place not given	५	०.८९%	६
	एकूण	५६३	१००%	

- वर्तुळालेख क्र.२: वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील प्रकाशन स्थळाची अग्रक्रम यादी

तक्ता ५.३.२ पाहिल्यास आपले असे लक्षात येईल की, संशोधकाने वित्तीय व्यवस्थापन या विषयातील ग्रंथांची प्रकाशनस्थळानुसार अग्रक्रम यादी तयार केली आहे, त्यात असे दिसून येते की,

- New Delhi येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख वित्तीय व्यवस्थापन या विषयातील प्रकल्पांमध्ये सर्वात जास्त म्हणजेच ३९२ वेळा झालेला आढळतो त्याचे सरासरी प्रमाण ६९.६३% इतके असून त्यांचे ranking १ आहे.
- Mumbai येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख विद्यार्थ्यांनी ८३ वेळा केला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण १४.७४% इतके आहे आणि ranking मध्ये दुसऱ्या स्थानावर मुंबई हे आहे.
- Bhopal या स्थानाने ७वे स्थान पटकाविले असून एकूण फक्त ३ प्रकल्पांमध्ये या स्थानाचा उल्लेख आढळून आला आहे. त्याचे सरासरी प्रमाण ०.५३% आहे.
- Pune शहराचे ranking ७ असून एकूण ३ प्रकल्पांमध्ये Pune येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख विद्यार्थ्यांनी केला आहे. त्याचे सरासरी प्रमाण ०.५३% आहे.

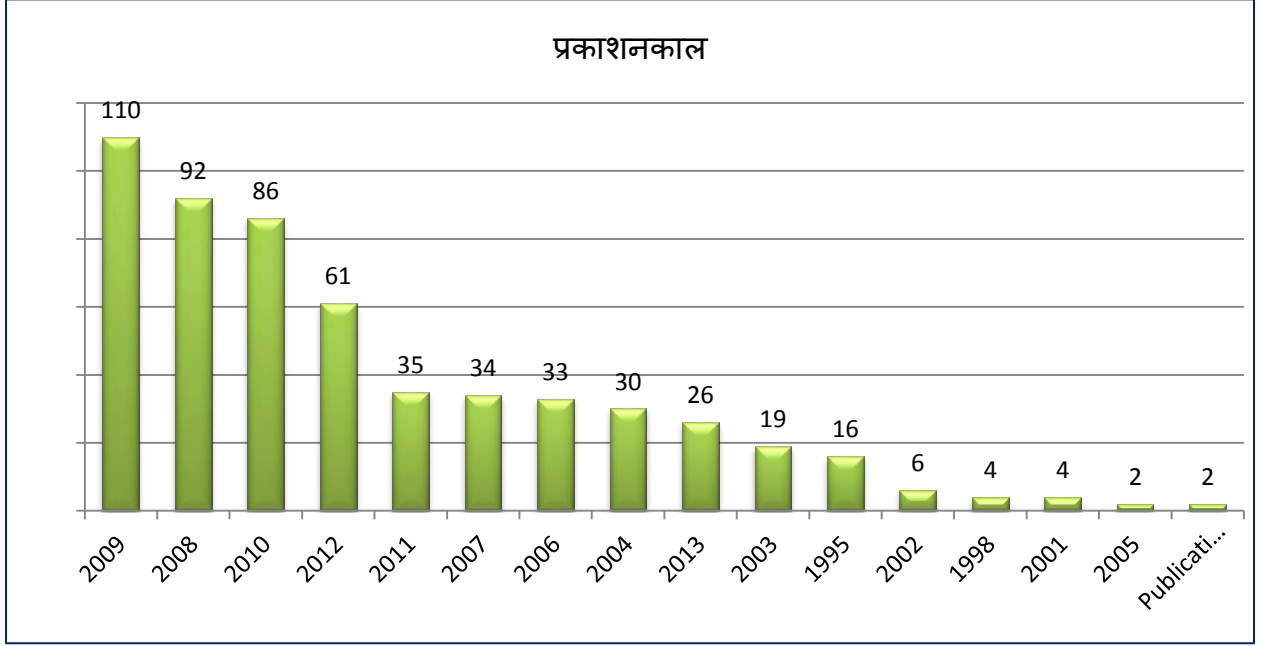
- New York हे वरील तक्त्यात ३ऱ्या स्थानावर आहे. विद्यार्थ्यांनी त्याचा उल्लेख एकूण ५६ वेळा केला आहे. याचे सरासरी प्रमाण ९.९५% असून ३ रे स्थान New York साठी राखीव झाले आहे.
- Netherlands हे ४थ्या स्थानावर असून ०८ विद्यार्थ्यांच्या प्रकल्पामध्ये त्याचा उल्लेख आढळून आला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण १.४२% इतके आहे.
- New Jersey हे पण ४थ्या स्थानावर असून ०८ विद्यार्थ्यांच्या प्रकल्पामध्ये त्याचा उल्लेख आढळून आला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण १.४२% इतके आहे.
- USA पण ७व्या स्थानावर आहे. त्याचे सरासरी प्रमाण ०.५३% आहे.
- तक्त्यात सर्वात शेवटी व कमी उल्लेखलेल स्थान म्हणजे UK आहे २ विद्यार्थ्यांनी त्यांचा उल्लेख केला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण ०.३६% असून या स्थानाला १० व ranking मिळालेले आहे.
- वित्तीय व्यवस्थापन या विषयात प्रकाशन स्थळ उपलब्ध नसलेल्या उल्लेखांची संख्या ५ आहे. याचे सरासरी प्रमाण ०.८९% आहे.

५.३.३ : ग्रंथांची प्रकाशनकालानुसार अग्रक्रम यादी: (Publication Year wise ranking of books)

सदर प्रबंध अध्यानामध्ये वित्तीय व्यवस्थापन या अभ्यास क्रमाच्या विद्यार्थ्यांनी आपल्या प्रकल्पामध्ये वापरलेल्या ग्रंथांची सुचीय माहिती संपूर्ण स्वरूपात दिलेली असून उल्लेखलेल्या प्रत्येक ग्रंथांची माहिती हि शोधून ती संकलित करण्यात आलेली आहे. विद्यार्थ्यांना प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी विविध ग्रंथांचा आधार घ्यावा लागतो. हे ग्रंथ विविध वर्षांमध्ये प्रकाशित होत असतात. अशा ग्रंथांच्या सहायाने विद्यार्थ्यांना पूर्व प्रकाशित व अद्ययावत अशा दोनीही स्वरूपातील माहिती प्राप्त होत असते. वित्तीय व्यवस्थापन या विषयामधील ग्रंथांची प्रकाशनकालानुसार अग्रक्रमयादी पुढील प्रमाणे आहे:

तक्ता क्र.१७ : वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील ग्रंथांची प्रकाशनकालानुसार अग्रक्रम यादी

अनुक्रमांक	प्रकाशनस्थळ	वापर	टक्केवारी	क्रमांक
१	२००९	११०	१९.६४%	१
२	२००८	९२	१६.४३%	२
३	२०१०	८६	१५.३६%	३
४	२०१२	६१	१०.८९%	४
५	२०११	३५	६.२५%	५
६	२००७	३४	६.०७%	६
७	२००६	३३	५.८९%	७
८	२००४	३०	५.३६%	८
९	२०१३	२६	४.६४%	९
१०	२००३	१९	३.३९%	१०
११	१९९५	१६	२.८६%	११
१२	२००२	६	१.०७%	१२
१३	१९९८	४	०.७१%	१३
१४	२००१	४	०.७१%	१३
१५	२००५	२	०.३६%	१५
१६	Publication year not given	२	०.३६%	१५
एकूण		५६०	१००%	

■ **आलेख क्र. ७ :** वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील प्रकाशनकालाची अग्रक्रम यादी

वरील तक्ता ५.३.३ वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील ग्रंथांची प्रकाशनकालानुसार अग्रक्रम यादी पाहता असे लक्षात येते की,

- वित्तीय व्यवस्थापन या विषयात सादर झालेल्या प्रकल्पांमध्ये २००९ साली प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख सर्वात जास्त म्हणजेच ११० वेळा झालेला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण १९.६४% असून ranking मध्ये १ स्थानावर २००९ हे साल आहे.
- ranking मध्ये २ स्थानावर २००८ हे वर्ष असून याचा उल्लेख ९२ वेळा झालेला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण १६.४३% आहे.
- २०१० सालचा उल्लेख ८६ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १५.३६% या सालचे ranking ३ आहे.

- २०१२ या सालचा उल्लेख ६१ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १०.८९% आहे व याचे ranking ४ आहे.
- ३५ वेळा उल्लेख २०११ सालचा झालेला असून याचे सरासरी प्रमाण ६.२५% असून याचे ranking ५ आहे.
- २००७ सालचा उल्लेख ३४ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ६.०७% आहे. ranking मध्ये याचे ranking ०६ आहे.
- २००६ सालचा उल्लेख ३३ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ५.८९% आहे. ranking मध्ये याचे ranking ०७ आहे.
- ranking मध्ये ८व्या स्थानावर २००४ हे साल आहे. प्रकल्पामध्ये या सालचा उल्लेख ३० वेळा झालेला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ५.३६% इतके आहे.
- २०१३ हे साल ranking मध्ये ९ व्या स्थानावर आहे. याचा उल्लेख एकूण २६ वेळा झाला असून ४.६४% इतके याचे सरासरी प्रमाण आहे.
- ranking मध्ये १० व्या स्थानावर २००३ हे साल आहे. प्रकल्पामध्ये या सालचा उल्लेख १९ वेळा झालेला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ३.३९% इतके आहे.
- १९९५ हे साल ranking मध्ये ११ व्या स्थानावर आहे. याचा उल्लेख एकूण १६ वेळा झाला असून २.८६% इतके याचे सरासरी प्रमाण आहे.
- २००२ सालचा उल्लेख ०६ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १.०७% आहे. ranking मध्ये याचे ranking १२ आहे.
- १९९८ आणि २००१ दोनीही सालचा उल्लेख ०४ वेळा झाला असून त्यांचे सरासरी प्रमाण ०.७१% आहे. ranking मध्ये यांचे ranking १३ आहे.
- ranking मध्ये १५ व्या स्थानावर २००५ हे साल आहे. प्रकल्पामध्ये या सालचा उल्लेख ०२ वेळा झालेला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ०.३६% इतके आहे.

- प्रकाशन काळ उपलब्ध नसलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख २ वेळा झालेला आढळतो त्याची सरासरी ०.३६% इतकी आहे.

५.३.४ : लेखकांची अग्रक्रमयादी (Raking of Authors)

वित्तीय व्यवस्थापन या विषयातील विद्यार्थ्यांनी आपले प्रकल्प अहवाल पूर्ण करण्यासाठी ग्रंथांचा देखील वापर केलेला आहे. ग्रंथ हे विविध लेखकांनी लिहिलेले असतात. लेखकांनी आपल्या ग्रंथामध्ये आपले ज्ञान, विचार व्यक्त केलेले असतात. सदर प्रबंधामध्ये अभ्यासल्या जाणार्या वित्तीय व्यवस्थापन या विषयाशी संबंधित विद्यार्थ्यांनी एकूण ६८ लेखकांनी लिहिलेल्या ग्रंथांचा आढावा घेतलेला आहे. त्याचे स्पष्टीकरण पुढील प्रमाणे:

तक्ता १८ : वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील लेखकांची अग्रक्रमयादी

अनुक्र मांक	लेखकाचे नाव	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१	M. Y. Khan	३०	५.३८%	१
२	C. R. Kothari	२६	४.६६%	२
३	M. Y. Khan, P.K. Jain	२५	४.४८%	३
४	Prakash G Apte	२५	४.४८%	३
५	I.m. Pandey	२३	४.१२%	५
६	Punithvathy Pandian	२२	३.९४%	६
७	Prsanna Chandra	१९	३.४१%	७
८	John C. Hull	१८	३.२३%	८
९	Ravi M Kishore	१८	३.२३%	८
१०	Chorafas Professor Dimitris N Chorafas	१५	२.६९%	१०
११	Rabi Narayan kar	१४	२.५१%	११
१२	Aswath Damodarn	१२	२.१५%	१२
१३	B. L. Mathur	१२	२.१५%	१२
१४	MAHESHWARI	१२	२.१५%	१२
१५	Michael vaz,G. K. Kalkoti Madhu Nair	१२	२.१५%	१२

अनुक्र मांक	लेखकाचे नाव	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१६	Donald E. Fischer, Ronald J. Jordan	११	१.९७%	१६
१७	Fernando	११	१.९७%	१६
१८	Prasanna Chandra	११	१.९७%	१६
१९	V. A. Avdani	११	१.९७%	१६
२०	H. R. Machiraja	१०	१.७९%	२०
२१	John Hull & Sankarshan Basu	१०	१.७९%	२०
२२	Subhas Chandra Das	१०	१.७९%	२०
२३	David a Dubosfsky, Thomas W Miller	९	१.६१%	२३
२४	David Dodd, Warren Buffett, Benjamin Graham	९	१.६१%	२३
२५	Dr. Satish Inamdar	९	१.६१%	२३
२६	Shashi K.Gupta, Nisha Aggarwal, Rajnish Jain	९	१.६१%	२३
२७	C. R. Kothari २	८	१.४३%	२७
२८	Donald Fischer ,Ronald Jordn	८	१.४३%	२७
२९	Girish Ahuja	८	१.४३%	२७
३०	Ravi Kishore	८	१.४३%	२७
३१	Richard a Brealley, Stewart C. Mrealey Franklin Allen ,Pitabas Mohany	८	१.४३%	२७
३२	Anthony Henry	७	१.२५%	३२
३३	K K Verma	७	१.२५%	३२
३४	Philip K.Y. Young , Streejata Banerjee	७	१.२५%	३२
३५	Ravi Kishore	७	१.२५%	३२
३६	W. H. C Bassetti, John Magee, Robert D Edwards	७	१.२५%	३२
३७	John J. Wild, K.R. Subramanyam, Robert f. Halsey	६	१.०८%	३७
३८	John I. person,	५	०.९०%	३८
३९	Chandra Hariharan Iyer	४	०.७२%	३९
४०	Frank Fabozzi, Franco Modigliani	४	०.७२%	३९
४१	Milind Sathye	४	०.७२%	३९

अनुक्र मांक	लेखकाचे नाव	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
४२	Molly Baker	४	०.७२%	३९
४३	Nison,Seve	४	०.७२%	३९
४४	R Mahajan	४	०.७२%	३९
४५	Scott M. Davis, David A. Aaker	४	०.७२%	३९
४६	Varsha Mukund Ainapure,Mukund Ainapur	४	०.७२%	३९
४७	Gangadhar V	३	०.५४%	४७
४८	Gregory Niehaus, Scott Harrington	३	०.५४%	४७
४९	Janusz Szajna	३	०.५४%	४७
५०	Pierre David	३	०.५४%	४७
५१	Richard E. Quandt,James M. Henderson	३	०.५४%	४७
५२	Robert S Pindyck, Daniel L Rubinfeld,Prem L Mehta	३	०.५४%	४७
५३	Rutherford Ronald K	३	०.५४%	४७
५४	S S S kumar	३	०.५४%	४७
५५	Suresh Sundaresan	३	०.५४%	४७
५६	Swati Dhawan, Madhu Vij	३	०.५४%	४७
५७	A. P. Rao	२	०.३६%	५७
५८	Getika Piyali Ghosh, Purba Roy Choudary	२	०.३६%	५७
५९	Levi Das	२	०.३६%	५७
६०	Mihir A. Desai	२	०.३६%	५७
६१	T. P. Ghosh	२	०.३६%	५७
६२	Carls Warren, James M. Reeve,jonathan e. Duchae	१	०.१८%	६२
६३	Eugene F. Brighar, Michael C. Ehrhasdt	१	०.१८%	६२
६४	Harold Koontz Heinz Weihrich	१	०.१८%	६२
६५	Jason Zweig,Rodney N. Sullivan	१	०.१८%	६२
६६	Keith Pilbeam	१	०.१८%	६२
६७	S. C. Bihari	१	०.१८%	६२
६८	T. N. Hajela	१	०.१८%	६२
	एकूण	५५८	१००%	

वरील तक्ता पाहता आपल्यास असे आढळून येते की,

- तक्त्यात पहिले स्थान (ranking) M.Y. Khan यांनी लिहिलेल्या ग्रंथाना मिळाले असून एकूण ३० वेळा या ग्रंथांचा उल्लेख प्रकल्प अहवाल तयार करताना झालेला आहे. त्याचे सरासरी प्रमाण ५.३८% इतके आहे.
- दुसऱ्या स्थानावर C.R. Kothari हे असून एकूण २६ वेळा या ग्रंथांचा उल्लेख प्रकल्प अहवाल तयार करताना झालेला आहे. त्याचे सरासरी प्रमाण ४.६६% इतके आहे.
- Prakash G. Apte, M.Y. Khan आणि P.K. Jain हे ३ स्थानावर असून २५ वेळा यांच्या ग्रंथांचा उल्लेख झालेला आहे व त्याचे सरासरी प्रमाण ४.४८% इतके आहे.
- I.M. Pandey हे लेखक ५व्या स्थानावर (ranking) असून २३ वेळा यांचा उल्लेख झालेला आहे. त्याचे सरासरी प्रमाण ४.१२% आहे.
- Punithvathy Pandian हे लेखक ६ व्या स्थानावर असून २२ वेळा त्यांच्या ग्रंथांचा उल्लेख झालेला आहे. त्याचे सरासरी प्रमाण ३.९४% इतके आहे.
- Prasanna Chandra हे लेखक ७ व्या स्थानावर असून १९ वेळा त्यांच्या ग्रंथांचा उल्लेख झालेला आहे. त्याचे सरासरी प्रमाण ३.४१% इतके आहे.
- ८व्या स्थानावर John C. Hull आणि Ravi M. Kishore हे २ लेखक असून या दोनीही लेखकांचा उल्लेख १८ वेळा झालेला आहे व त्याचे सरासरी प्रमाण ३.२३% इतके आहे.
- Chorafas Professor Dimitris N Chorafas हे लेखक १०व्या स्थानावर (ranking) असून १५ वेळा यांचा उल्लेख झालेला आढळून आला आहे. त्याचे सरासरी प्रमाण २.६९% इतके आहे.
- ११व्या स्थानावर Rabi Narayan Kar हे लेखक असून १४ वेळा यांचा उल्लेख झालेला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण २.५१% इतके आहे.

- १२व्या स्थानावर Michael vaz, g k kalkoti madhu nair, B. L. Mathur, aswath damodarn, MAHESHWARI हे ४ लेखक आहेत. या सर्व लेखकांचे उल्लेख एकूण १२ वेळा झालेला आहे व त्यांचे सरासरी प्रमाण २.१५% इतके आहे.
- १६व्या स्थानावर (ranking) Donald E. Fischer, Ronald J. Jordan, Prasanna Chandra, v a avdani, Fernando हे ४ लेखक आहेत. या सर्व लेखकांचे उल्लेख एकूण ११ वेळा झालेला आहे व त्यांचे सरासरी प्रमाण १.९७% इतके आहे.
- २०व्या स्थानावर (ranking) john hull & sankarshan basu, subhas chandra das, h r machiraja हे ३ लेखक आहेत. या सर्व
- लेखकांचे उल्लेख एकूण १० वेळा झालेला आहे व त्यांचे सरासरी प्रमाण १.७९% इतके आहे.
- Shashi K.Gupta, Nisha Aggarwal, Rajnish Jain, Dr. Satish inamdar, David Dodd, Warren Buffett, Benjamin Graham हे लेखक २३व्या स्थानावर आहेत. प्रकल्पांमध्ये यांचा उल्लेख ०९ वेळा याचे सरासरी प्रमाण १.६१% इतके आहे.
- Richard a brealley, Stewart c. mrealey franklin Allen, pitabas mohany, girish ahuja, c r kothari २, Donald Fischer, Ronald Jordan, ravi kishore हे लेखक २७व्या स्थानावर आहेत. एकूण ०८ वेळा यांचा उल्लेख झालेला आपणास आढळतो. याचे सरासरी प्रमाण १.४३% इतके आहे.

- ३२ व्या स्थानावर Anthony Henry, W. H. C Bassetti, John Magee, Robert D Edwards, ravi khishor, K K Verma, philip k.y. young ,streejata banerjee हे लेखक आहेत यांचा उल्लेख प्रकल्पामध्ये ०७ वेळा झालेला आढळतो याचे सरासरी प्रमाण १.२५% इतके आहे.
- john j wild,k.r subramanyam,robert f. halsey हे लेखक ३७व्या स्थानावर आहेत. एकूण ०६ वेळा यांचा उल्लेख प्रकल्पामध्ये झालेला आहे. त्याचे सरासरी प्रमाण १.०८% इतके आहे.
- john l. person हे लेखक ३८ व्या स्थानावर आहेत. एकूण ०५ वेळा यांचा उल्लेख प्रकल्पामध्ये झालेला आहे. त्याचे सरासरी प्रमाण ०.९०% इतके आहे.
- Chandra Hariharan Iyer, R Mahajan, Molly Baker, frank fabozzi,francoModigliani, nison,seve, Milind Sathye, Scott M. Davis, David A. Aaker, varsha mukund ainapure,mukund ainapur हे लेखक तक्त्या नुसार ३९ व्या स्थानावर आहेत. एकूण ०४ वेळा यांचा उल्लेख प्रकल्पामध्ये झालेला आहे. त्याचे सरासरी प्रमाण ०.७२% इतके आहे.
- s s s kumar, Richard E. Quandt,James M. Henderson, Swati Dhawan, Madhu Vij, JANUSZ SZAJNA, Robert S Pindyck, Daniel L Rubinfeld,Prem L Mehta, pierre david, suresh sundaresan, Gregory Niehaus, Scott Harrington, Gangadhar V, rutherford Ronald k हे सगळे

लेखक ४७व्या स्थानावर आहेत एकूण ०३ वेळा यांच्या ग्रंथांचा उल्लेख झालेला आपणास दिसतो याचे सरासरी प्रमाण ०.५४% इतके आहे.

- Mihir A. Desai, LEVI Das, t p ghosh, getika piyali ghosh, purba roy choudary, a p rao हे लेखक ५७व्या स्थानावर (ranking) आहेत. त्यांच्या ग्रंथांचा उल्लेख एकूण २ वेळा झाला आहे. याचे सरासरी प्रमाण ०.३६% इतके आहे.
- s c bihari, t n hajela, carls warren, james m. reeve, Jonathan e. duchae, Jason Zweig, Rodney N. Sullivan, keith pilbeam, harold koontz heinz wehrich, eugene f brighar, Michael c ehrhasdt हे लेखक ६२व्या स्थानावर (ranking) आहेत. त्यांच्या ग्रंथांचा उल्लेख एकूण १ वेळा झाला आहे.
- याचे सरासरी प्रमाण ०.१८% इतके आहे.

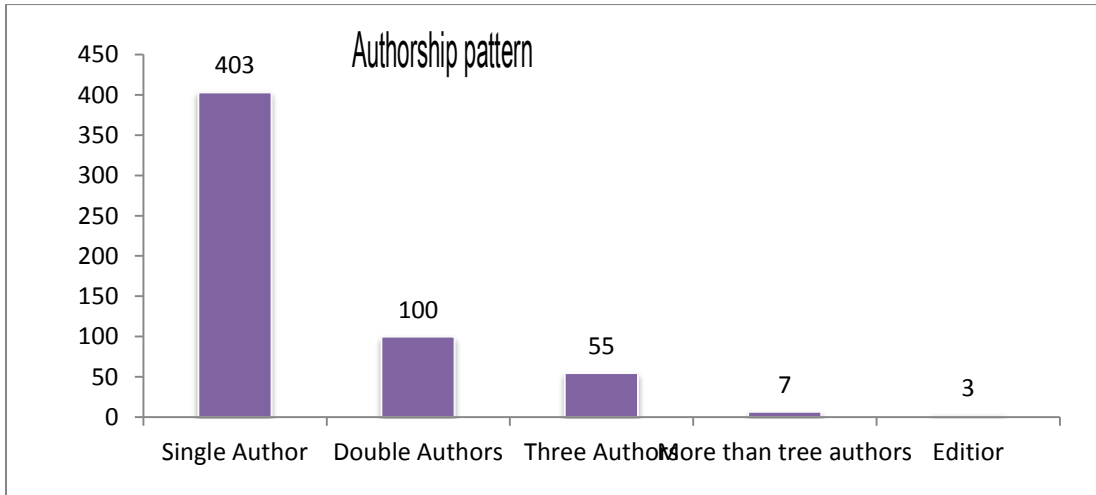
५.३.५ (Authorship Pattern)

वित्तीय व्यवस्थापनातील विद्यार्थ्यांनी आपल्या प्रकल्प कार्यामध्ये वापरलेली पुस्तके/ ग्रंथ हि एका लेखकानी लिहिलेली, तर दोन लेखकांनी लिहिलेली तर कधी तीन किंवा तीन पेक्षा अधिक लेखकांनी लिहिलेली असतात याचे स्पष्टीकरण पुढील प्रमाणे:

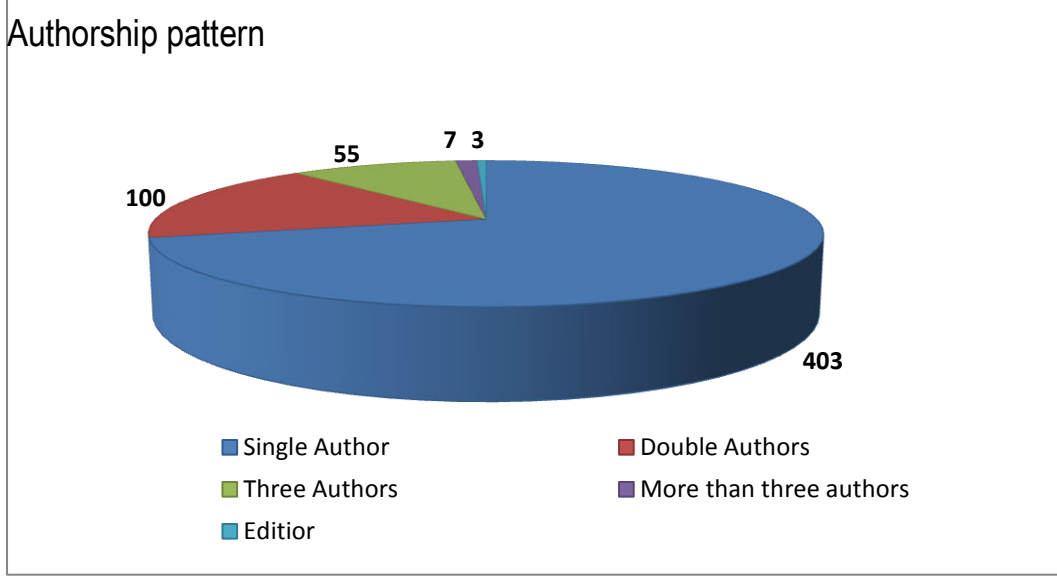
तक्ता क्र. १९ : वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील (Authorship Pattern)

अनूक्रमांक	Authorship Pattern	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१	एक लेखक	४०३	७०.९५%	१
२	दोन लेखक	१००	१७.६१%	२
३	तीन लेखक	५५	९.६८%	३
४	तीन पेक्षा जास्त लेखक	७	१.२३%	४
५	एडीटर	३	०.५३%	५
	एकूण	५६८	१००%	

आलेख क्र. ८ : वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील (Authorship Pattern)

वर्तुळालेख क्र. ३ : वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील (Authorship Pattern)

वरील Authorship Pattern या तक्त्यावरून असे लक्षात येते की,

- एकच लेखक असलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ४०३ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ७०.९५% इतके आहे व त्याचे ranking १ आहे.
- दोन लेखक असलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख १०० वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १७.६१% इतके आहे व त्याचे ranking २ आहे.
- तीन लेखक असलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ५५ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ९.६८% इतके आहे व त्याचे ranking ३ आहे
- तीन पेक्षा जास्त लेखक असलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ७ वेळा झालेला आढळतो व त्याचे सरासरी प्रमाण १.२३% इतके असून ranking ४ आहे.
- काही ग्रंथांना लेखकाप्रमाणेच संपादक हि असतो. संपादक असणाऱ्या ३ ग्रंथांचा उल्लेख झालेला आढळतो आहे त्याचे सरासरी प्रमाण ०.५३% असून ranking ५ आहे.

५.३.६ नियतकालिकांची अग्रक्रमयादी (Ranking of Journals)

सदर प्रकल्पामध्ये वित्तीय व्यवस्थापन या अभ्यासक्रमाच्या विद्यार्थ्यांनी आपल्या प्रकल्प अहवालात वापरलेल्या नियतकालिकांची सुचीय माहिती पुढील तक्त्यात दिली आहे. उल्लेखलेल्या नियतकालिकांची माहिती शोधून ती संकलित करण्यात आली आहे. वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील विद्यार्थ्यांनी आपल्या प्रकल्प कार्यातील अद्ययावत माहितीच्या प्राप्तीसाठी अद्ययावत माहिती साधनांचा अभ्यास करताना दिसत आहेत.

नियतकालिकांची माहिती संकलित करताना नियतकालिक हे देशी (National) आहे की विदेशी (International) आहे याचा पण शोध घेऊन तसे विभाजन करण्यात आले आहे.

नियतकालिकांची अग्रक्रमयादी (Ranking of Journals)

तक्ता क्र. २०: राष्ट्रीय नियतकालिकांची अग्रक्रम यादी (National Journals)

अनुक्र मांक.	नियतकालिकाचे नाव	वापर	टक्केवारी	क्रमांक
१	Bank Management	१६	८.६५%	१
२	Finance India	१५	८.११%	२
३	Accounting Research & Audit	१२	६.४९%	३
४	Analyst Magazine	११	५.९५%	४
५	Business India	११	५.९५%	४
६	Financial Risk Management	११	५.९५%	४
७	Risk & Insurance	९	४.८६%	७
८	Business Strategy	८	४.३२%	८
९	Frontline	८	४.३२%	८
१०	Dna India	७	३.७८%	१०
११	A Comparative Study On Performance Of Private Mutual Funds	६	३.२४%	११
१२	Live Mint Online	६	३.२४%	११

अनुक्र मांक.	नियतकालिकाचे नाव	वापर	टक्केवारी	क्रमांक
१३	Economic Digest	५	२.७०%	१३
१४	Financial Economics	५	२.७०%	१३
१५	Mutual Funds Performance Comparative Analysis	५	२.७०%	१३
१६	Applied Finance २०११	४	२.१६%	१६
१७	Financial Economic	४	२.१६%	१६
१८	Investment Banking & Brokerage	४	२.१६%	१६
१९	Behavioral Finance	३	१.६२%	१९
२०	Economic Value Added(Eva)	३	१.६२%	१९
२१	Financial Liberalization- The Indian Economic Journal	३	१.६२%	१९
२२	An Understanding Of Financial Derivatives	२	१.०८%	२२
२३	Business World	२	१.०८%	२२
२४	Corporate India	२	१.०८%	२२
२५	Economic Value Add: Business Performance Measure Of Share Holder Value	२	१.०८%	२२
२६	Icici Direct Online	२	१.०८%	२२
२७	Indian Derivatives Markets	२	१.०८%	२२
२८	Loan Policy Document Of Drcl	२	१.०८%	२२
२९	Venture Capital Development Process In India	२	१.०८%	२२
३०	Aba Banking Journal	१	०.५४%	३०
३१	A Economic Value Added	१	०.५४%	३०
३२	Business Today	१	०.५४%	३०
३३	Disclosure Of Eva In Indian Corporates The Indian Journal Of Commerce	१	०.५४%	३०
३४	Financial Express Online	१	०.५४%	३०
३५	loc Monthly Magazine	१	०.५४%	३०
३६	Indian Aviation	१	०.५४%	३०
३७	Investment Banking	१	०.५४%	३०
३८	Mispricing Of Volatity In India Index Option Market	१	०.५४%	३०
३९	Outlook Money Magazine	१	०.५४%	३०
४०	The Economics Of Online Banking	१	०.५४%	३०

अनुक्र मांक.	नियतकालिकाचे नाव	वापर	टक्केवारी	क्रमांक
४१	The Journal Of Applied Economic Research	१	०.५४%	३०
४२	Working Paper	१	०.५४%	३०
	एकूण	१८५	१००%	

वरील तक्ता पाहून असे लक्षात येते की वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील विद्यार्थ्यांनी अद्ययावत माहिती मिळावी म्हणून नियतकालिकांचा वापर केलेला आहे त्यांनी एकूण ४२ नियतकालिकांचा वापर केलेला आहे.

- Bank Mangement या राष्ट्रीय नियतकालिकाचा उल्लेख १६ वेळा झालेला आहे. त्याचे सरासरी प्रमाण ८.६५% इतके असून त्याचे ranking १ आहे.
- Finance India या राष्ट्रीय नियतकालिकाचा उल्लेख १५ वेळा झालेला आहे. त्याचे सरासरी प्रमाण ८.११% इतके असून त्याचे ranking २ आहे.
- Accounting Research & Audit या राष्ट्रीय नियतकालिकाचा उल्लेख १२ वेळा झालेला आहे. त्याचे सरासरी प्रमाण ६.४९% इतके असून त्याचे ranking ३ आहे.
- ४थ्या स्थानावर (ranking) Financial Risk Mangement, Analyst Magazine, Business India हि ३ नियतकालिके असल्याचे आढळून येत आहे. यांचा उल्लेख प्रत्येकी ११ वेळा झालेला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ५.९५% इतके आहे.
- ७व्या स्थानावर Risk & Insurance हे नियतकालिक असून त्याचा उल्लेख ९ वेळा झालेला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण ४.८६% इतके आहे.
- ८व्या स्थानावर Business Strategy, Frontline हि दोन नियतकालिके असून यांचा उल्लेख प्रत्येकी ८ वेळा झालेला दिसून येतो याचे सरासरी प्रमाण ४.३२% इतके आहे.

- Dna India हे नियतकालिक १०व्या स्थानावर असून त्याचा ७ वेळा उल्लेख झालेला आहे. त्याचे सरासरी प्रमाण ३.७८% इतके आहे.
- Live Mint Online, A Comparative Study On Performance Of Private Mutual Funds हि दोन नियतकालिके ११व्या स्थानावर असून यांचा उल्लेख प्रत्येकी ६ वेळा झालेला दिसून येतो याचे सरासरी प्रमाण ३.२४% इतके आहे.
- १३व्या स्थानावर Financial Economics, Mutual Funds Performance Comparative Analysis, Economic Digest, हि तीन नियतकालिके असून यांचा उल्लेख प्रत्येकी ५ वेळा झालेला दिसून येतो याचे सरासरी प्रमाण २.७०% इतके आहे.
- १६व्या स्थानावर Investment Banking & Brokerage, Applied Finance २०११, Financial Economic हि तीन नियतकालिके असून यांचा उल्लेख प्रत्येकी ४ वेळा झालेला दिसून येतो याचे सरासरी प्रमाण २.१६% इतके आहे.
- Financial Liberalization- The Indian Economic Journal, Behavioural Finance, Economic Value Added(Eva)हि ३ नियतकालिके १९व्या स्थानावर असून यांचा उल्लेख प्रत्येकी ०३ वेळा झालेला आहे. याचे सरासरी प्रमाण १.६२% इतके आहे.
- २२व्या स्थानावर Economic Value Add: Business Performance
- Measure Of Share Holder Value, An Understanding Of Financial Derivatives, Indian Derivatives Markets, Business World, Loan Policy

Document Of Drdcl, Corporate India, Icici Direct Online, Venture

Capital Development Process In India हि आठ नियतकालिके असून यांचा

उल्लेख प्रत्येकी २ वेळा झालेला दिसून येतो याचे सरासरी प्रमाण १.०८% इतके आहे.

- ३०व्या स्थानावर Working Paper, A Economic Value Added, The Journal Of Applied Economic Research, Business Today, Outlook Money Magazine, Indian Aviation, The Economics Of Online Banking, Aba Banking Journal, Mispricing Of Volatility In India Index Option Market, Disclosure Of Eva In Indian Corporates The Indian Journal Of Commerce, Ioc Monthly Magazine, Investment Banking, Financial Express Online हि तेरा नियतकालिके असून यांचा उल्लेख प्रत्येकी १ वेळा झालेला दिसून येतो याचे सरासरी प्रमाण ०.५४% इतके आहे.

१) आंतरराष्ट्रीय नियतकालिके :

तक्ता क्र. २१ : वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील आंतरराष्ट्रीय नियतकालिकांची अग्रक्रमयादी

अनूक्र मांक.	नियतकालिकाचे नाव	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१	Word Economic Outlook	१०	२२.२२%	१
२	International Journal Of Marketing Financial Services & Management Research	९	२०.००%	२
३	Security Analysis and Portfolio Management	५	११.११%	३
४	International Business & Finance	४	८.८९%	४
५	Project Management Journal, PM Network, PM Today	४	८.८९%	४
६	World Economic outlook	३	६.६७%	६
७	Business Strategy	२	४.४४%	७
८	Business Week	२	४.४४%	७
९	Global Journal of Business Management	२	४.४४%	७
१०	International Referred Research	२	४.४४%	७
११	Adoption Intention Of Banks Customer On Internet Banking Service Abac	१	२.२२%	११
१२	International Refereed Research Journal	१	२.२२%	११
	एकूण	४५	१००%	

वित्तीय व्यवस्थापन या विषयातील प्रकल्प सादर करताना विद्यार्थ्यांनी १२ International Journals चा वापर केलेला दिसत आहे त्याचे विश्लेषण पुढील प्रमाणे:

- Word Economic Outlook या नियतकालिकाचा उल्लेख १० वेळा झालेला आहे याचे सरासरी प्रमाण २२.२२% असून ranking १ आहे

- International Journal Of Marketing Financial Services & Management Research या नियतकालिकाचा उल्लेख ०९ वेळा झालेला आहे याचे सरासरी प्रमाण २०% असून ranking २ आहे
- Security Analysis and Portfolio Management या नियतकालिकाचा उल्लेख ०५ वेळा झालेला आहे याचे सरासरी प्रमाण ११.११% असून ranking ३ आहे
- International Business & Finance, Project Management Journal, PM Network, PM Today या दोन नियतकालिकांचा उल्लेख प्रत्येकी ४ वेळा झालेला आहे याचे सरासरी प्रमाण ८.९८% असून ranking ४ आहे
- World Economic outlook या नियतकालिकाचा उल्लेख ३ वेळा झालेला आहे याचे सरासरी प्रमाण ६.६७% असून ranking ६ आहे
- ७व्या स्थानावर International Referred Research, Global Journal of Business Management, Business Strategy, Business Week हि ४ नियतकालिके असून यांचा उल्लेख प्रत्येकी २ वेळा झालेला आहे याचे सरासरी प्रमाण ४.४४% इतके आहे
- ११व्या स्थानावर Adoption Intention Of Banks Customer On Internet Banking Service Abac, International Refereed Research Journal हि २ नियतकालिके असून यांचा उल्लेख प्रत्येकी १ वेळा झालेला आहे याचे सरासरी प्रमाण २.२२% इतकी आहे.

५.३.७ वित्तीय व्यवस्थापन विषयात उल्लेख केलेल्या सांकेतिक स्थळांचे विश्लेषण

पुढील प्रमाणे:

तक्ता क्र. २२ : वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील सांकेतिक स्थळांची अग्रक्रम यादी

अनुक्रमांक	सांकेतिक स्थळ	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१	google.com	८२	१७.३७%	१
२	moneycontrol.com	७८	१६.५३%	२
३	bseindia.com	२५	५.३०%	३
४	nseindia.com	२३	४.८७%	४
५	wikipedia.com	१९	४.०३%	५
६	investopedia.com	१८	३.८१%	६
७	rbi.org.in	८	१.६९%	७
८	amfiindia.com	४	०.८५%	८
९	economictimes.com	४	०.८५%	८
१०	mutualfundindia.com	४	०.८५%	८
११	sebi.gov.in	४	०.८५%	८
१२	tatasteel.com	४	०.८५%	८
१३	Wall street	४	०.८५%	८
१४	books.google.com	३	०.६४%	१४
१५	en.wikipedia.org/wiki/Maruti_Suzuki	३	०.६४%	१४
१६	en.wikipedia.org	३	०.६४%	१४
१७	equitymaster.com	३	०.६४%	१४
१८	icicisecurities.com	३	०.६४%	१४
१९	indiainfoline.com	३	०.६४%	१४
२०	infosys.com	३	०.६४%	१४
२१	ipma.co.in/agro-forestry	३	०.६४%	१४
२२	khoseca.co.in	३	०.६४%	१४
२३	kotaksecurities.com	३	०.६४%	१४
२४	money.rediff.com	३	०.६४%	१४
२५	nseindia.com	३	०.६४%	१४
२६	sbicaps.com	३	०.६४%	१४

अनुक्रमांक	सांकेतिक स्थळ	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
२७	sebi.com	३	०.६४%	१४
२८	tatamotors.com	३	०.६४%	१४
२९	tcs.com	३	०.६४%	१४
३०	wipro.com	३	०.६४%	१४
३१	accountingcoach.com/financial-ratios/explanation	२	०.४२%	३१
३२	managementparadise.com	२	०.४२%	३१
३३	pnbindia.in/subsidiaries-and-JVs.html	२	०.४२%	३१
३४	sebi.gov.in	२	०.४२%	३१
३५	vcline.com	२	०.४२%	३१
३६	१२३helpme.com	१	०.२१%	३६
३७	Admarutisuzuki.com	१	०.२१%	३६
३८	altassets.net/default.asp	१	०.२१%	३६
३९	answer.com	१	०.२१%	३६
४०	answer.com/topic/cash management	१	०.२१%	३६
४१	autoindiamart.wordpress.com	१	०.२१%	३६
४२	bilt.com/investor-relations	१	०.२१%	३६
४३	bilt.com/wp-content/themes/bilt/pdf/Annual_Report२००८-०९.pdf	१	०.२१%	३६
४४	birlasunlife.com	१	०.२१%	३६
४५	bitsinfo.org/ppindustry	१	०.२१%	३६
४६	bobcapitalmarkets.com	१	०.२१%	३६
४७	businessgyan.com	१	०.२१%	३६
४८	business-standard.com	१	०.२१%	३६
४९	canmoneyonline.com	१	०.२१%	३६
५०	centerforfinancialinclusion.org	१	०.२१%	३६
५१	coca-colaindia.com	१	०.२१%	३६
५२	company.co.in	१	०.२१%	३६
५३	derivative definition (online) Limited on	१	०.२१%	३६
५४	derivativesindia.com	१	०.२१%	३६

अनुक्रमांक	सांकेतिक स्थळ	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
५५	dnsbank.in	१	०.२१%	३६
५६	economy review-blog.blogspot.com	१	०.२१%	३६
५७	economywatch.com	१	०.२१%	३६
५८	edelweiss.in	१	०.२१%	३६
५९	emarketer.com	१	०.२१%	३६
६०	emissarycapital.com	१	०.२१%	३६
६१	en.wikipedia.org/wiki/Coca-Cola	१	०.२१%	३६
६२	en.wikipedia.org/wiki/Forward_contract	१	०.२१%	३६
६३	en.wikipedia.org/wiki/Futures_contract	१	०.२१%	३६
६४	en.wikipedia.org/wiki/Materials_management	१	०.२१%	३६
६५	en.wikipedia.org/wiki/Purchase-to-pay	१	०.२१%	३६
६६	en.wikipedia.org/wiki/Swap_(finance)	१	०.२१%	३६
६७	ers.usda.gov/ briefing risk management	१	०.२१%	३६
६८	fao.org/docrep/w४३४३e/w४३४३e०८.htm	१	०.२१%	३६
६९	fecolumnists.expressindia.com/full_column.php/content_id ५४४२७	१	०.२१%	३६
७०	financecompany.com	१	०.२१%	३६
७१	financescompany.com	१	०.२१%	३६
७२	financialexpress.com	१	०.२१%	३६
७३	forcemotors.com	१	०.२१%	३६
७४	fxcm.com	१	०.२१%	३६
७५	globalstockinfo.com	१	०.२१%	३६
७६	godrej.com	१	०.२१%	३६
७७	google.com/news	१	०.२१%	३६
७८	hclinfosystems.in	१	०.२१%	३६
७९	hdfcsec.com	१	०.२१%	३६
८०	help_finance.com/download.htm	१	०.२१%	३६
८१	icai.org	१	०.२१%	३६
८२	icicibank.com	१	०.२१%	३६
८३	icicibank.com	१	०.२१%	३६

अनुक्रमांक	सांकेतिक स्थळ	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
८४	icidirect.com	१	०.२१%	३६
८५	icicprulife.com	१	०.२१%	३६
८६	imf.org	१	०.२१%	३६
८७	in.finance.yahoo.com	१	०.२१%	३६
८८	India paper Industry Accounts Overview & Paper Mill Production India	१	०.२१%	३६
८९	indiainfoline.com/indiafocus/business/vc	१	०.२१%	३६
९०	indiaavca.org	१	०.२१%	३६
९१	indiaavca.org/archieves.htm	१	०.२१%	३६
९२	inventoryexplained.com	१	०.२१%	३६
९३	investmentz.co.in	१	०.२१%	३६
९४	investopedia.com	१	०.२१%	३६
९५	investopedia.com/terms/a/assetmanagement.asp	१	०.२१%	३६
९६	investopedia.com/terms/f/foreign-exchange.asp	१	०.२१%	३६
९७	investopedia.com/terms/l/liability-management.asp	१	०.२१%	३६
९८	investopedia.com/terms/r/riskmanagement.asp	१	०.२१%	३६
९९	investorwords.com/२१३६/futures_contract.html	१	०.२१%	३६
१००	investorwords.com/३४८२/option_contract.html	१	०.२१%	३६
१०१	iocl.com/aboutus/profile.aspx	१	०.२१%	३६
१०२	iosrjournals.org	१	०.२१%	३६
१०३	ipma.co.in	१	०.२१%	३६
१०४	ipma.co.in/growth-pangs.asp	१	०.२१%	३६
१०५	ipma.co.in/paper-industry.asp	१	०.२१%	३६
१०६	ipma.co.in/paper-industry/production-trends	१	०.२१%	३६

अनुक्रमांक	सांकेतिक स्थळ	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१०७	ipma.co.in/percentage-share.asp	१	०.२१%	३६
१०८	ipma.co.in/production-statistics.asp	१	०.२१%	३६
१०९	ipma.co.in/statistics	१	०.२१%	३६
११०	ipma.co.in/variety-production.asp	१	०.२१%	३६
१११	irma-international.org	१	०.२१%	३६
११२	ivca.in	१	०.२१%	३६
११३	jpccbank.com	१	०.२१%	३६
११४	jsw.in	१	०.२१%	३६
११५	jsw.in	१	०.२१%	३६
११६	kpmgsurvey-ma.com	१	०.२१%	३६
११७	larsentoubro.com	१	०.२१%	३६
११८	mahindra.com	१	०.२१%	३६
११९	management_paradiagn.com	१	०.२१%	३६
१२०	marketresearchworld.net	१	०.२१%	३६
१२१	marketscreen.com	१	०.२१%	३६
१२२	marutisuzuki.com	१	०.२१%	३६
१२३	mecklai.com	१	०.२१%	३६
१२४	microcreditsummit.org	१	०.२१%	३६
१२५	money.rediff.com	१	०.२१%	३६
१२६	moneycontrol.com › Markets › Pharmaceuticals/financials/Cipla	१	०.२१%	३६
१२७	moneycontrol.com › Markets › Pharmaceuticals/financials/sunpharma	१	०.२१%	३६
१२८	moneycontrol.com › Markets › Pharmaceuticals/financials/sunpharma advanced research company/balance sheet	१	०.२१%	३६
१२९	moneycontrol.com › Markets › Share/Stock Price › Pharmaceuticals/Cipla	१	०.२१%	३६
१३०	moneycontrol.com › Markets › Share/Stock Price › Quote	१	०.२१%	३६

अनुक्रमांक	सांकेतिक स्थळ	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१३१	moneycontrol.com/competition/Sirpur Paper Mills	१	०.२१%	३६
१३२	money-investment.org	१	०.२१%	३६
१३३	mutualfundindia.com	१	०.२१%	३६
१३४	myiris.co.in	१	०.२१%	३६
१३५	nabard.org	१	०.२१%	३६
१३६	ntpc.co.in	१	०.२१%	३६
१३७	online.citibank.co.in	१	०.२१%	३६
१३८	performance.com/ / glossary.htm	१	०.२१%	३६
१३९	rediff.com	१	०.२१%	३६
१४०	refcofx.com	१	०.२१%	३६
१४१	reliance.com	१	०.२१%	३६
१४२	reliancemutual.com	१	०.२१%	३६
१४३	sbi.com	१	०.२१%	३६
१४४	scribd.com	१	०.२१%	३६
१४५	sebi.gov.in/acts/OrgStru.html	१	०.२१%	३६
१४६	sebi.gov.in/index.jsp	१	०.२१%	३६
१४७	sharekhan.com	१	०.२१%	३६
१४८	sharekhan.com	१	०.२१%	३६
१४९	sirpurpaper.com/aboutus.asp	१	०.२१%	३६
१५०	sirpurpaper.com/expansionprogramme.as p	१	०.२१%	३६
१५१	sirpurpaper.com/pdf/Sirpur_Full_pdf.pdf	१	०.२१%	३६
१५२	smallbusiness.chron.com	१	०.२१%	३६
१५३	statebankofindia.com	१	०.२१%	३६
१५४	stockchart.com	१	०.२१%	३६
१५५	studymode.com › Home › Essays › Asset Liability Management	१	०.२१%	३६
१५६	sunpharma.com	१	०.२१%	३६
१५७	supreme.co.in	१	०.२१%	३६
१५८	tradersedgeindia.com	१	०.२१%	३६

अनुक्रमांक	सांकेतिक स्थळ	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१५९	tradingday.com	१	०.२१%	३६
१६०	treasury-management.com	१	०.२१%	३६
१६१	unionbankofindia.co.in	१	०.२१%	३६
१६२	unionbankonline.co.in	१	०.२१%	३६
१६३	valueadder.com	१	०.२१%	३६
१६४	valueresearchonline.com	१	०.२१%	३६
१६५	vcexperts.com	१	०.२१%	३६
१६६	vci.nic.in	१	०.२१%	३६
१६७	venturecapital.com	१	०.२१%	३६
१६८	vizagsteel.com	१	०.२१%	३६
१६९	wisegreek.com	१	०.२१%	३६
	एकूण	४७२	१००%	

वरील तक्त्यावरून असे लक्षात येते की,

- google.com या संकेत स्थळाचा उल्लेख ८२ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १७.३७% इतके आहे व त्याचे ranking १ आहे.
- moneycontrol.com या संकेत स्थळाचा उल्लेख ७८ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १६.५३% इतके आहे व त्याचे ranking २ आहे.
- bseindia.com या संकेत स्थळाचा उल्लेख २५ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ५.३०% इतके आहे व त्याचे ranking ३ आहे.
- nseindia.com या संकेत स्थळाचा उल्लेख २३ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ४.८७% इतके आहे व त्याचे ranking ४ आहे.

- wikipedia.com या संकेत स्थळाचा उल्लेख १९ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ४.०३% इतके आहे व त्याचे ranking ५ आहे.
- investopedia.com या संकेत स्थळाचा उल्लेख १८ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ३.८१% इतके आहे व त्याचे ranking ६ आहे.
- rbi.org.in या संकेत स्थळाचा उल्लेख ०८ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १.६९% इतके आहे व त्याचे ranking ७ आहे.
- sebi.gov.in, amfiindia.com, mutualfundindia.com, wallstreet, tatasteel.com, economictimes.com या संकेत स्थळांचा उल्लेख प्रत्येकी ०४ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ०.८५% इतके आहे व त्याचे ranking ८ आहे.
- icicisecurities.com, en.wikipedia.org/wiki/Maruti_Suzuki, en.wikipedia.org, equitymaster.com, khoseca.co.in, tatamotors.com, sbicaps.com, ipma.co.in/agro-forestry, kotaksecurities.com, money.rediff.com, nseindia.com, sebi.com, indiainfoline.com, infosys.com, books.google.com, tcs.com, wipro.com या संकेत स्थळांचा उल्लेख प्रत्येकी ०३ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ०.६४% इतके आहे व त्याचे ranking १४ आहे.
- sebi.gov.in, managementparadise.com, pnbindia.in/subsidiaries-and-JVs.html, accountingcoach.com/financial-ratios/explanation,

vcline.com या संकेत स्थळांचा उल्लेख प्रत्येकी ०२ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ०.४२% इतके आहे व त्याचे ranking ३१ आहे.

- ranking ३९ असलेली एकूण सांकेतिक स्थळे १३४ असून त्यांचा उल्लेख प्रत्येकी १ वेळा झालेला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण ०.२१% इतके आहे.

तक्ता क्र. २३ : वित्तीय व्यवस्थापन विषयात उल्लेख केलेल्या ग्रंथेतर साहित्याची अग्रक्रम यादी

अनुक्र मांक	वाचन साहित्याचा प्रकार	वाचन साहित्याचे नाव	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमां क
१	News Papers	The Times Of India	५८	११.३५%	१
२	News Papers	The Economic Times	४७	९.२०%	२
३	News Papers	Mid Day	४६	९.००%	३
४	News Papers	The Indian Express	४०	७.८३%	४
५	News Papers	Business India	३५	६.८५%	५
६	News Papers	DNA	३४	६.६५%	६
७	News Papers	Mumbai Mirror	२८	५.४८%	७
८	News Papers	Business Standard	२७	५.२८%	८
९	News Papers	Mint	१६	३.१३%	९
१०	News Papers	Business Line	१५	२.९४%	१०
११	Hand book	Hand Book Foreign Exchange	६	१.१७%	११
१२	Other Study Material	Collateral Inspection Report Company	५	०.९८%	१२
१३	Annual Report	Crisil Indian Paper & Pulp Industry	५	०.९८%	१२
१४	Annual Report	Godrej Group Ltd Auditors Report	५	०.९८%	१२
१५	Annual Report	IOCA	५	०.९८%	१२
१६	Annual Report	Maruti Suzuki India Ltd ११६	५	०.९८%	१२
१७	Annual Report	Sbi & Icici Bank	५	०.९८%	१२
१८	Annual Report	Tamil Nadu News Print & Paper Ltd	५	०.९८%	१२
१९	Annual Report	Tata Steel	५	०.९८%	१२
२०	PHD Thesis	Abstract.A Study Of Corporate Takeovers In India	४	०.७८%	२०
२१	Annual Report	Ballarpur Industries	४	०.७८%	२०
२२	Other Study Material	Consumer Feed Back About The E Banking Provided By Both Bank Icici	४	०.७८%	२०
२३	Annual Report	Godrej Group	४	०.७८%	२०
२४	Annual Report	IOC	४	०.७८%	२०
२५	Annual Report	Jk Paper – २००७	४	०.७८%	२०

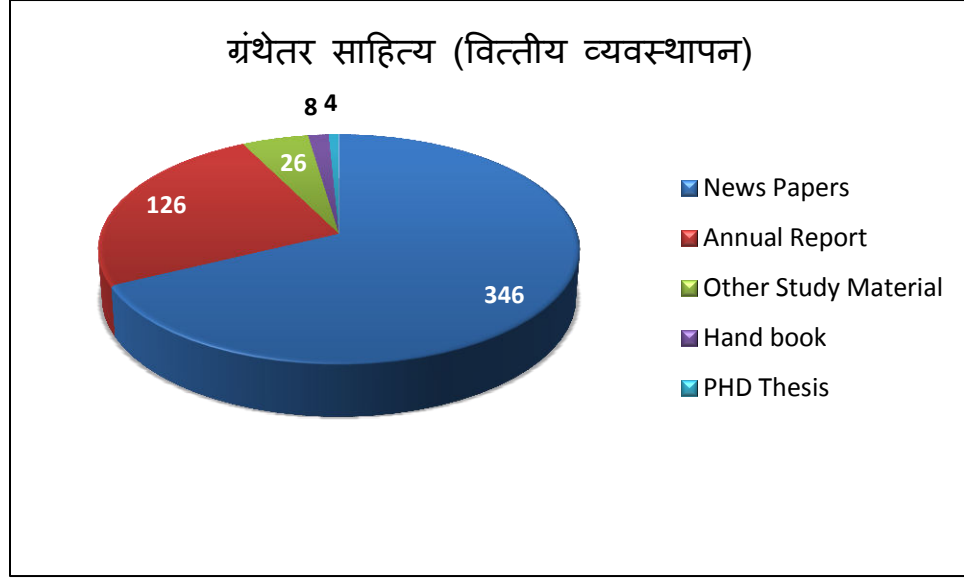
अनुक्र मांक	वाचन साहीत्याचा प्रकार	वाचन साहीत्याचे नाव	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमां क
२६	Annual Report	Jk Paper – २००८	४	०.७८%	२०
२७	Annual Report	Mahindra & Mahindra Ltd	४	०.७८%	२०
२८	Annual Report	Mahindra & Mahindra Ltd	४	०.७८%	२०
२९	Annual Report	Maruti Suzuki India Ltd	४	०.७८%	२०
३०	Other Study Material	Mprm Report	४	०.७८%	२०
३१	Annual Report	Orient Paper Mills	४	०.७८%	२०
३२	Other Study Material	Outlook Money The Loymans Guide Of Brand Reporter-Mutual Fund	४	०.७८%	२०
३३	Annual Report	Sbi & Icici Bank	४	०.७८%	२०
३४	Annual Report	Tata Motors	४	०.७८%	२०
३५	Annual Report	Tata Motors	४	०.७८%	२०
३६	Annual Report	Tamil Nadu News Print & Paper Ltd	४	०.७८%	२०
३७	Annual Report	Audit Report Maruti Suzuki	३	०.५९%	३७
३८	Annual Report	Birla Corporation Ltd	३	०.५९%	३७
३९	Hand book	Hand Book Of Corporate Finance २Nd Ed Prentice २०१०	३	०.५९%	३७
४०	Annual Report	Jk Paper – २००९	३	०.५९%	३७
४१	Annual Report	Maruti Suzuki India Ltd	३	०.५९%	३७
४२	Other Study Material	Reliance Facts Sheets	३	०.५९%	३७
४३	Annual Report	Seshasage Paper & Boards Ltd	३	०.५९%	३७
४४	Annual Report	Tata Steel	३	०.५९%	३७
४५	Other Study Material	Amfi Study Material Of Fse	२	०.३९%	४५
४६	Annual Report	Ballarpur Industries	२	०.३९%	४५
४७	Annual Report	Bank DRCBL	२	०.३९%	४५
४८	Annual Report	Birla Corporation Ltd	२	०.३९%	४५
४९	Other Study	Foreign Trade Review	२	०.३९%	४५

अनुक्र मांक	वाचन साहित्याचा प्रकार	वाचन साहित्याचे नाव	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमां क
	Material				
५०	Annual Report	Godrej Group Ltd	२	०.३९%	४५
५१	Annual Report	Godrej Group Ltd	२	०.३९%	४५
५२	Annual Report	Godrej Group Ltd Audit Report	२	०.३९%	४५
५३	Annual Report	Jk Paper About Us	२	०.३९%	४५
५४	Annual Report	Jsw	२	०.३९%	४५
५५	Annual Report	Maruti Suzuki India Ltd	२	०.३९%	४५
५६	Annual Report	Tamil Nadu News Print & Paper Ltd About Us	२	०.३९%	४५
५७	Other Study Material	Vims	२	०.३९%	४५
५८	Annual Report	Tata Steel	१	०.२०%	५८
		एकूण	५११	१००%	

तक्ता क्र. २४ : वित्तीय व्यवस्थापन विषयात उल्लेख केलेल्या ग्रंथेतर साहित्याची संक्षिप्त स्वरूपातील अग्रक्रमयादी:

अनुक्रमांक	ग्रंथेतर साहित्य	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१	News Papers	३४६	६७.८४%	१
२	Annual Report	१२६	२४.७१%	२
३	Other Study Material	२६	५.१०%	३
४	Hand book	९	१.५७%	४
५	PHD Thesis	४	०.७८%	५
	एकूण	५११	१००%	

वर्तुळालेख क्र. २४ : वित्तीय व्यवस्थापन विषयातील ग्रंथेतर साहित्याचा अग्रक्रमयादी

वरील तक्त्यावरून असे लक्षात येईल की,

- विद्यार्थ्यांनी News Papers चा उल्लेख ३४६ वेळा केलेला आहे. त्याचे सरासरी प्रमाण ६७.८४% असून ranking १ आहे.
- विद्यार्थ्यांनी Annual Report चा उल्लेख १२६ वेळा केलेला आहे. त्याचे सरासरी प्रमाण २४.७१% असून ranking २ आहे.
- विद्यार्थ्यांनी Other Study Material चा उल्लेख २६ वेळा केलेला आहे. त्याचे सरासरी प्रमाण ५.१०% असून ranking ३ आहे.
- विद्यार्थ्यांनी Handbook चा उल्लेख ८ वेळा केलेला आहे. त्याचे सरासरी प्रमाण १.५७% असून ranking ४ आहे.
- विद्यार्थ्यांनी PhD Thesis चा उल्लेख ४ वेळा केलेला आहे. त्याचे सरासरी प्रमाण ०.७८% असून ranking ५ आहे.

५.४ मानव संसाधन (HR) विषयातील प्रकल्प अहवालात असलेल्या उल्लेखांचे

विश्लेषण

तक्ता क्र. २५ : वाचन साहित्य/ग्रंथेतर साहित्य इ ची उल्लेखानुसार विभागणी (मानव संसाधन)

अनुक्रमांक	वाचन साहित्याचे प्रकार	एकूण	टक्केवारी %
१	Journals	५१	26.29%
२	Books	४२	21.65%
३	Websites	८१	41.75%
४	News Paper	१०	5.15%
५	Handbook and Other Study Material	१०	5.15%
६	Annual Report	NA	NA
	एकूण	१९४	१००%

वरील तक्त्यामध्ये संशोधकाने अभ्यासलेल्या संशोधन प्रकल्पात कोण कोणत्या प्रकारच्या वाचन साहित्याचा अभ्यास केला आहे व तो किती वेळा केला आहे त्याचे विवरण दिले आहे.

तक्ता क्र. २६ : नियतकालिकांचा वापर (मानव संसाधन)

अनुक्रमांक	नियतकालिकांचा प्रकार	उल्लेख	नियतकालिकांचा शीर्षकाचा किती वापर	क्रमांक	टक्केवारी%
१	National	९३	३९	१	७६%
२	International	३०	१२	२	२४%
	एकूण	१२३	५१		१००%

तक्ता क्र. २६ मध्ये संशोधकाने राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय नियतकालिके यांची विस्तारित माहिती दिली आहे. जसे की राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय नियतकालिके किती वापरली आहेत? त्यांचा उल्लेख किती वेळा झालेला आहे इ.

तक्ता क्र. २७

प्रकाशन स्थळानुसार ग्रंथाची विभागणी (मानव संसाधन)

अनुक्रमांक	प्रकाशन स्थळ	उल्लेख	क्रमांक	टक्केवारी %
१	New Delhi	१६३	१	६३.१८%
२	Mumbai	४९	२	१८.९९%
३	New York	३२	३	१२.४०%
४	USA	९	४	३.४९%
५	Chennai	५	५	१.९४%
	एकूण	२५८		१००%

वरील तक्ता क्र.२७ वरून असे लक्षात येईल की, संशोधकाने भौगोलिक प्रभाग नुसार ग्रंथ प्रकाशन स्थळांची विभागणी केलेली आहे. व कोणत्या ठिकाणाहून प्रकाशित झालेले ग्रंथ किती वेळा वापरले आहेत यांची माहिती वरील ताक्त्यातून मिळते.

तक्ता क्र. २८ : Authorship pattern (मानव संसाधन)

अनुक्रमांक	लेखक	उल्लेख	टक्केवारी %
१	एक लेखक	२२३	८४.७९%
२	दोन लेखक	२९	११.०३%
३	तीन लेखक	६	२.२८%
४	तीन पेक्षा जास्त लेखक	५	१.९०%
	एकूण	२६३	१००.००%

वरील तक्ता २८ मध्ये संशोधकाने एक लेखक, दोन लेखक, तीन लेखक व तीन पेक्षा जास्त लेखकांनी लिहिलेल्या किती ग्रंथांचा उल्लेख झालेला आहे हे स्पष्ट होते.

५.४.१ मानव संसाधन व्यवस्थापन या विषयामधील ग्रंथांची अग्रक्रमयादी पुढील प्रमाणे

तक्ता क्र. २९ : मानव संसाधन व्यवस्थापन या विषयामधील ग्रंथांची अग्रक्रमयादी

क्र मां क	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आ वृ त्ती	प्रकाशन वर्ष	वाप र ण्या च्या वेळा	टक्केवारी
१	Research Methodology	C R Kothari	Tata Mc३	New Delhi	३	१९८२	१५	५.८१%
२	Human Resources Management and Personal Management	Shubba Rao	Himalaya	Mumbai	५	२०१२	१४	५.४३%
३	Personal and Human Resources Management	K. Aswathappa	Tata McGraw Hill	Mumbai	७	२००५	१२	४.६५%
४	Essentials of Human Resource Management and Industrial Relations	P.Subba Rao	Himalaya	Mumbai	५	२०१२	१२	४.६५%
५	Organizational Behaviour	Fred Luthan	McGraw Hill	New York	१ १	२००८	११	४.२६%
६	Employee selection	Neil Anderson	Sage	New	१	२००८	११	४.२६%

क्र मां क	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आ वृ त्ती	प्रकाशन वर्ष	वाप र ण्या च्या वेळा	टक्केवारी
	and performance management		Publicatio ns	York				
७	Organizational Behaviour	Stephen P Robins	Phi Learning Pvt. Ltd	New Delhi	१ ३	२००८	१०	३.८८%
८	Research Methodology २	P C Tripathi	Sultan Chand &Sons	New Delhi	६	२००८	१०	३.८८%
९	Human Resource Management	Gary Dessler	Pearson India	New Delhi	१ २	२०११	९	३.४९%
१०	Employee Training and Development	Raymond A Noe	McGraw Hill Education	New Delhi	४	२००८	९	३.४९%
११	Leadership	Richard L. Daft	Cenage Learning	New Delhi	२	२००८	९	३.४९%
१२	Human Resource Management	K. Aswathappa	Mc graw Hill	New Delhi	६	२०१०	९	३.४९%

क्र मां क	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आ वृ त्ती	प्रकाशन वर्ष	वाप र ण्या च्या वेळा	टक्केवारी
१३	Supply Chain Management	Sunil Chopra	Phi	New Delhi	३	२००९	८	३.१०%
१४	Training and Development	Bharti Venkatesh	Pearson India	New Delhi	२	२०१२	८	३.१०%
१५	Human Resource Management	Dipak Kumar Bhattacharya	Excel Book	New Delhi	२	२००६	८	३.१०%
१६	Strategic Human Resources Management	Tanuja Agrawal	Oxford	USA	१	२००७	७	२.७१%
१७	Personal Management	C.B. Memoria, S.V. Gankar	Himalaya	Mumbai	१ ३	२०१२	७	२.७१%
१८	Human Resource Management	T V Rao	Sage Publicatio ns	New York	२	२००६	७	२.७१%
१९	Organizational Behaviour	L M Prasad	Sultan Chand &Sons	New Delhi	५	२०११	७	२.७१%
२०	Total Quality	P N Mukharjee	Phi	New	५	२०१३	७	२.७१%

क्र मां क	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आ वृ त्ती	प्रकाशन वर्ष	वाप र ण्या च्या वेळा	टक्केवारी
	Management			Delhi				
२१	Effective Training System	P. Nick Blanchard	Pearson India	New Delhi	४	२०११	६	२.३३%
२२	Principles of Management	Minakshi Gupta	Phi	New Delhi	१	२००९	६	२.३३%
२३	Employee Training and Development	Raymond A Noe, Amitabh Deo Kodwani	Mc graw Hill	New Delhi	४	२००८	६	२.३३%
२४	Stragic Human Resources Management	K.Prasad	Macmillam	Chennai	१	२००५	५	१.९४%
२५	Training and Development	B Janakiran	Biztantra	New Delhi	१	२००९	४	१.५५%
२६	Human Resource Management	Biswajeet Pattanayak	Phi	New Delhi	३	२०१०	४	१.५५%
२७	Personal Human Resource Management	David A Deceknzo, Steoh en P. Robins	Phi	New Delhi	३	२००८	४	१.५५%

क्र मां क	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आ वृ त्ती	प्रकाशन वर्ष	वाप र ण्या च्या वेळा	टक्केवारी
२८	Labour Laws	H.L. Kumar	Universal	New Delhi	६	२०१०	४	१.५५%
२९	Human resources Managment	Dessler	Pearson India	New Delhi	१ २	२०११	३	१.१६%
३०	Effective Training system	James W Thacker, P Nick Blanchard, Thacker Blanchard	Pearson India	New Delhi	५	२०१२	३	१.१६%
३१	Leadership Talent in Asia	Mick Bennett And Andrew Bell ,Hewitt	Wiley	New Delhi	१	२००५	३	१.१६%
३२	Human Resource Management	John Bratton,Jeff Gold	Palgrave Macmillan	New York	४	२००७	३	१.१६%
३३	Innovation and Imagination at Work	Carolyn Barker	McGraw Hill	New Delhi	१	२००४	३	१.१६%

क्र मां क	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आ वृ त्ती	प्रकाशन वर्ष	वाप र ण्या च्या वेळा	टक्केवारी
			Education					
३४	Stragic Human Resources Management	Charles R Greer	Person	New Delhi	२	२००६	२	०.७८%
३५	Understanding Human Communication	Ronald B Adler, George Rooman	Oxford	Mumbai	९	२००६	२	०.७८%
३६	Organization Development &Change	Thomas G Cumming,Christ opher G Worley१२२	Cenage Learning	USA	८	२००९	२	०.७८%
३७	Labour Welfare Trade Unionism and Industrial Relations	S D Punekar, S B Deodhar, Saraswathi Sankaran	Himalaya	Mumbai	१ ३	२००३	२	०.७८%
३८	Organization Development	V G Kondalkar	New Age	New Delhi	१	२००९	२	०.७८%
३९	Consumer Behavior	Del L	Mc graw	New	१	२०१०	१	०.३९%

क्र मां क	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आ वृ त्ती	प्रकाशन वर्ष	वाप र ण्या च्या वेळा	टक्केवारी
		Hawkins,David L Mothersbaugh,A mit Mookerjee	Hill	Delhi	१			
४०	Organazational Theory, Design and Change	Gareth R Jones,Mary Mathew	Person	New Delhi	५	२००९	१	०.३९%
४१	Modern Microeconomic	Brajesh Kumar	Ane Book	New Delhi	१	२००८	१	०.३९%
४२	Human Resource Management	Jon M Werner,Randy L Desimone	Thomson	New Delhi	१	२००७	१	०.३९%
						एकूण	२५८	१००%

वरील तक्त्या वरून आपणास असे लक्षात येईल की,

- Research Methodology by C R Kothari या ग्रंथांचा वापर एकूण १५ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ५.८१% इतके आहे.

- Human Resources Management and Personal Management by Shubba Rao या ग्रंथाचा वापर १४ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ५.४३% इतके आहे.
- Personal and Human Resources Management by K. Aswathappa आणि Essentials of Human Resource Management and Industrial Relations by P.Subba Rao या ग्रंथांचा वापर प्रत्येकी १२ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ४.६५% इतके आहे.
- Organizational Behaviour by Fred Luthan आणि Employee selection and performance management by Neil Anderson या दोन ग्रंथांचा वापर प्रत्येकी ११ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ४.२६% इतके आहे.
- Organizational Behaviour by Stephen P Robins आणि Research Methodology २ by P C Tripathi या ग्रंथांचा वापर १० वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ३.८८% इतके आहे.
- Human Resource Management by Gary Dessler, Employee Training and Development by Raymond A Noe, Leadership by Richard L. Daft, Human Resource Management by K. Aswathappa या ग्रंथांचा वापर प्रत्येकी ९ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ३.४९% इतके आहे.
- Supply Chain Management by Sunil Chopra, Training and Development by Bharti Venkatesh, Human Resource Management by Dipak Kumar Bhattacharya या ग्रंथांचा वापर प्रत्येकी ८ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ३.१०% इतके आहे.
- Strategic Human Resources Management by Tanuja Agrawal, Personal Management by C.B. Memoria, S.V. Gankar, Human Resource Management by T V Rao, Organizational Behaviour by L M

Prasad, Total Quality Management by P N Mukharjee ह्या ग्रंथांचा वापर प्रत्येकी ७ वेळा झाला असून याचे सरासरी प्रमाण २.७१% इतके आहे.

- Effective Training System by P. Nick Blanchard, Principles of Management by Minakshi Gupta, Employee Training and Development by Raymond A Noe, Amitabh Deo Kodwani या ग्रंथांचा प्रत्येकी वापर ६ वेळा झाला असून याचे सरासरी प्रमाण २.३३% इतके आहे.
- Stragic Human Resources Management by K.Prasad या ग्रंथाचा वापर ५ वेळा झाला असून याचे सरासरी प्रमाण १.९४% इतके आहे.
- Training and Development by B Janakiran, Human Resource Management by Biswajeet Pattanayak, Personal Human Resource Management by David A Deceknzo, Steohen P. Robins, Labour Laws by H.L. Kumar ह्या ग्रंथांचा वापर प्रत्येकी ४ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १.५५% इतके आहे.
- Human ressources Managment by Dessler, Effective Training system by James W Thacker, P Nick Blanchard, Thacker Blanchard, Leadership Talent in Asia by Mick Bennett And Andrew Bell ,Hewitt, Human Resource Management by John Bratton, Jeff Gold, Innovation and Imagination at Work by Carolyn Barker ह्या ग्रंथांचा प्रत्येकी वापर ३ वेळा झाला असून याचे सरासरी प्रमाण १.१६% इतके आहे.
- Stragic Human Resources Management by Charles R Greer, Understanding Human Communication by Ronald B Adler, George Rooman, Organization Development & Change by Thomas G Cumming, Christopher G Worley, Labour Welfare Trade Unionism and Industrial Relations by S D Puneekar, S B Deodhar, Saraswathi

Sankaran, Organization Development by V G Kondalkar ह्या ग्रंथांचा प्रत्येकी वापर २ वेळा झाला असून याचे सरासरी प्रमाण ०.७८% इतके आहे.

- Consumer Behavior by Del L Hawkins, David L Mothersbaugh, Amit Mookerjee, Organizational Theory, Design and Change by Gareth R Jones, Mary Mathew, Modern Microeconomic by Brajesh Kumar, Human Resource Management by Jon M Werner, Randy L Desimone या ग्रंथांचा प्रत्येकी १ वेळा वापर झाला असून याचे सरासरी प्रमाण ०.३९% इतके आहे.

५.४.२ मानव संसाधन व्यवस्थापन या विषयामधील ग्रंथांची प्रकाशनस्थळानुसार अग्रक्रमयादी

प्रत्येक ग्रंथाचे जसे प्रकाशन वर्ष वेगळे असते त्याचप्रमाणे प्रकाशन स्थळ पण वेगळे असते. मानव संसाधन व्यवस्थापन विषयातील ग्रंथांचे प्रकाशनस्थळानुसार केलेले विश्लेषण पुढील तक्त्याद्वारे कळेल:

तक्ता क्र. ३० : मानव संसाधन व्यवस्थापन या विषयामधील ग्रंथांची राष्ट्रीय प्रकाशनस्थळानुसार अग्रक्रमयादी

अनुक्रमांक	राष्ट्रीय प्रकाशनस्थळ	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१	New Delhi	१६३	६२.२१%	१
२	Mumbai	४९	१८.७०%	२
३	Chennai	५	१.९१%	५

वरील तक्त्या वरून पुढील गोष्टी लक्षात येतात:

- New Delhi येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख १६३ वेळा झाला असून याचे सरासरी प्रमाण ६२.२१% आहे व याचे ranking १ आहे.
- Mumbai येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ४९ वेळा झाला असून याचे सरासरी प्रमाण १८.७०% आहे व याचे ranking २ आहे.
- Chennai येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ५ वेळा झाला असून याचे सरासरी प्रमाण १.९१% आहे व याचे ranking ५ आहे.

तक्ता क्र. ३१ : मानव संसाधन व्यवस्थापन या विषयामधील ग्रंथांची आंतरराष्ट्रीय प्रकाशनस्थळानुसार अग्रक्रमयादी

अनुक्रमांक	आंतरराष्ट्रीय प्रकाशनस्थळ	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१	New York	३२	१२.२१%	३
२	USA	९	३.४४%	४

वरील तक्त्या वरून पुढील गोष्टी लक्षात येतात:

- New York येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ३२ वेळा झाला असून याचे सरासरी प्रमाण १२.२१% आहे व याचे ranking ३ आहे.
- USA येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ९ वेळा झाला असून याचे सरासरी प्रमाण ३.४४% आहे व याचे ranking ४ आहे.

तक्ता क्र. ३२ : मानव संसाधन विषयातील प्रकाशन स्थळांची राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय एकत्रित अग्रक्रमयादी

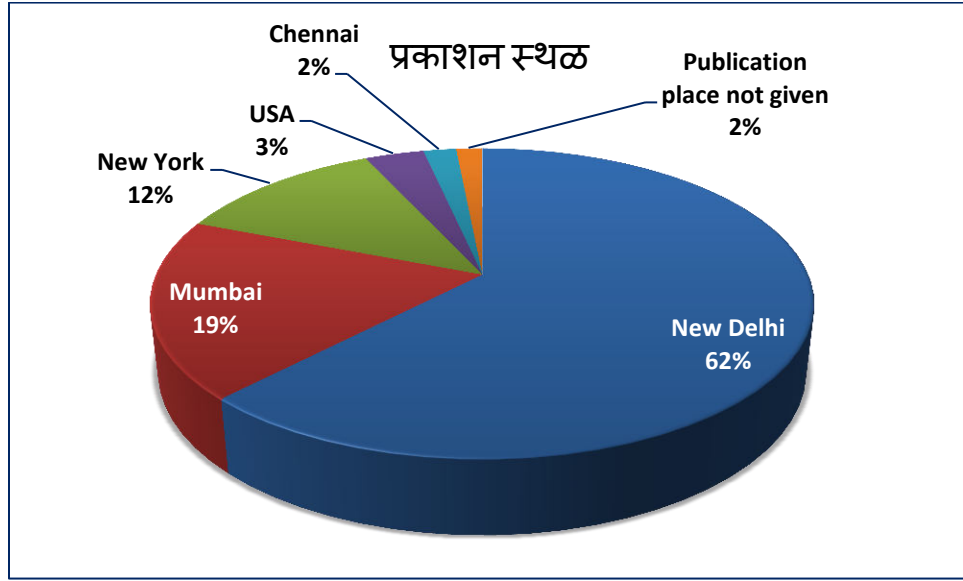
अनुक्रमांक	प्रकाशनस्थळ	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१	New Delhi	१६३	६२.२१%	१
२	Mumbai	४९	१८.७०%	२
३	New York	३२	१२.२१%	३
४	USA	९	३.४४%	४
५	Chennai	५	१.९१%	५
६	Publication place not given	४	१.५३%	६
	एकूण	२६२	१००%	

वरील तक्त्या वरून पुढील गोष्टी लक्षात येतात:

- New Delhi येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख १६३ वेळा झाला असून याचे सरासरी प्रमाण ६२.२१% आहे व याचे ranking १ आहे.
- Mumabi येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ४९ वेळा झाला असून याचे सरासरी प्रमाण १८.७०% आहे व याचे ranking २ आहे.
- Chennai येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ५ वेळा झाला असून याचे सरासरी प्रमाण १.९१% आहे व याचे ranking ५ आहे.

- New York येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ३२ वेळा झाला असून याचे सरासरी प्रमाण १२.२१% आहे व याचे ranking ३ आहे.
- USA येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ९ वेळा झाला असून याचे सरासरी प्रमाण ३.४४% आहे व याचे ranking ४ आहे.
- प्रकाशन स्थळ उपलब्ध नसलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ४ वेळा झालेला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १.५३% इतके आहे.

वर्तुळालेख क्र. ५ : मानव संसाधन विषयातील प्रकाशन स्थळाची अग्रक्रम यादी

वरील तक्त्या वरून पुढील गोष्टी लक्षात येतात:

- New Delhi येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख १६३ वेळा झाला असून याचे सरासरी प्रमाण ६२.२१% आहे व याचे ranking १ आहे.
- Mumabi येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ४९ वेळा झाला असून याचे सरासरी प्रमाण १८.७०% आहे व याचे ranking २ आहे.

- Chennai येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ५ वेळा झाला असून याचे सरासरी प्रमाण १.९१% आहे व याचे ranking ५ आहे.
- New York येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ३२ वेळा झाला असून याचे सरासरी प्रमाण १२.२१% आहे व याचे ranking ३ आहे.
- USA येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ९ वेळा झाला असून याचे सरासरी प्रमाण ३.४४% आहे व याचे ranking ४ आहे.
- प्रकाशन स्थळ उपलब्ध नसलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ४ वेळा झालेला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १.५३% इतके आहे.

५.४.३ मानव संसाधन विकास या विषयामधील ग्रंथांची प्रकाशनकाळानुसार अग्रक्रमयादी

मानव संसाधन विकास (HR) या विषयातील विद्यार्थ्यांनी प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी विविध वाचन साहित्याचा अभ्यास केला आहे जसे की ग्रंथ, नियातकालिके, online databases, वेगवेगळी संकेत स्थळे इ.

ग्रंथांचा वापर करत असताना त्याचे प्रकाशन वर्ष महत्वाचे असते कारण त्यावरून आपणास कळू शकते की ग्रंथ किती अद्ययावत आहे. पुढील तक्त्यात मानव संसाधन विकास या प्रकल्पात उल्लेख झालेल्या ग्रंथांचे त्याच्या प्रकाशन वर्षानुसार विश्लेषण केले आहे:

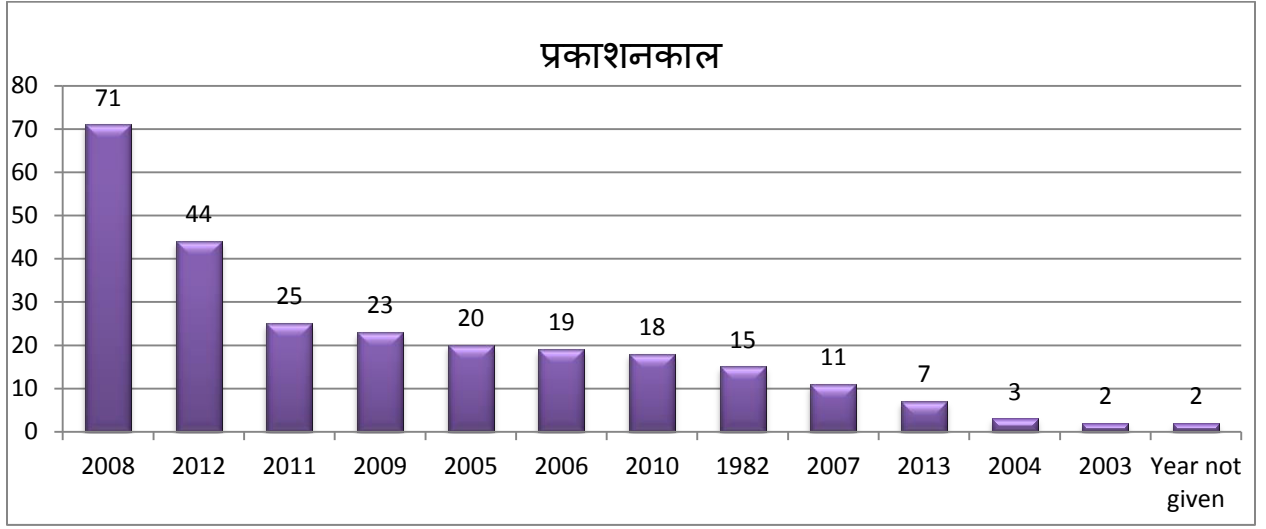
तक्ता क्र. ३३ : मानव संसाधन विकास या विषयामधील ग्रंथांची प्रकाशनकाळानुसार अग्रक्रमयादी

अनुक्रमांक	प्रकाशनकाळ	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१	२००८	७१	२७.३१%	१
२	२०१२	४४	१६.९२%	२
३	२०११	२५	९.६२%	३
४	२००९	२३	८.८५%	४
५	२००५	२०	७.६९%	५
६	२००६	१९	७.३१%	६
७	२०१०	१८	६.९२%	७
८	१९८२	१५	५.७७%	८
९	२००७	११	४.२३%	९
१०	२०१३	७	२.६९%	१०
११	२००४	३	१.१५%	११
१२	२००३	२	०.७७%	१२
१३	Year not given	२	०.७७%	१२
	एकूण	२६०	१००%	

- २००८ साली प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ७१ वेळा झालेला दिसून येतो याचे सरासरी प्रमाण २७.३१% असून याचे ranking १ आहे.
- २०१२ साली प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ४४ वेळा झालेला दिसून येतो याचे सरासरी प्रमाण १६.९२% असून याचे ranking २ आहे.
- २०११ साली प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख २५ वेळा झालेला दिसून येतो याचे सरासरी प्रमाण ९.६२% असून याचे ranking ३ आहे.

- २००९ साली प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख २३ वेळा झालेला दिसून येतो याचे सरासरी प्रमाण ८.८५% असून याचे ranking ४ आहे.
- २००५ साली प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख २० वेळा झालेला दिसून येतो याचे सरासरी प्रमाण ७.६९% असून याचे ranking ५ आहे.
- २००६ साली प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख १९ वेळा झालेला दिसून येतो याचे सरासरी प्रमाण ७.३१% असून याचे ranking ६ आहे.
- २०१० साली प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख १८ वेळा झालेला दिसून येतो याचे सरासरी प्रमाण ६.९२% असून याचे ranking ७ आहे.
- १९८२ साली प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख १५ वेळा झालेला दिसून येतो याचे सरासरी प्रमाण ५.७७% असून याचे ranking ८ आहे.
- २००७ साली प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ११ वेळा झालेला दिसून येतो याचे सरासरी प्रमाण ४.२३% असून याचे ranking ९ आहे.
- २०१३ साली प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ७ वेळा झालेला दिसून येतो याचे सरासरी प्रमाण २.६९% असून याचे ranking १० आहे.
- २००४ साली प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ३ वेळा झालेला दिसून येतो याचे सरासरी प्रमाण १.१५% असून याचे ranking ११ आहे.
- २००३ साली प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ०२ वेळा झालेला दिसून येतो याचे सरासरी प्रमाण ०.७७% असून याचे ranking १२ आहे.
- प्रकाशनकाळ उपलब्ध नसलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख २ वेळा झालेला आढळून येत आहे त्याचे सरासरी प्रमाण ०.७७% इतके आहे.

आलेख क्र. ९ : मानव संसाधन विषयातील प्रकाशनकालाची अग्रक्रम यादी

५.४.४ लेखकांची अग्रक्रम यादी (ranking of authors)

तक्ता क्र. ३४ : मानव संसाधन विकास या विषयामधील लेखकांची अग्रक्रम यादी (ranking of authors)

अनुक्रमांक	लेखकाचे नाव	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१	K. Aswathappa	२१	८.१४%	१
२	C R Kothari	१५	५.८१%	२
३	Shubba Rao	१४	५.४३%	३
४	P.Subba Rao	१२	४.६५%	४
५	Fred Luthan	११	४.२६%	५
६	Neil Anderson	११	४.२६%	५
७	P C Tripathi	१०	३.८८%	७
८	Stephen P Robins	१०	३.८८%	७
९	Gary Dessler	९	३.४९%	९
१०	Raymond A Noe	९	३.४९%	९
११	Richard L. Daft	९	३.४९%	९
१२	Bharti Venkatesh	८	३.१०%	१२
१३	Dipak Kumar Bhattacharya	८	३.१०%	१२
१४	Sunil Chopra	८	३.१०%	१२
१५	C.B. Memoria, S.V. Gankar	७	२.७१%	१५
१६	L M Prasad	७	२.७१%	१५
१७	P N Mukharjee	७	२.७१%	१५
१८	Tanuja Agrawal	७	२.७१%	१५
१९	T V Rao	७	२.७१%	१५
२०	Minakshi Gupta	६	२.३३%	२०
२१	P. Nick Blanchard	६	२.३३%	२०
२२	Raymond A Noe, Amitabh Deo Kodwani	६	२.३३%	२०
२३	K.Prasad	५	१.९४%	२३
२४	Biswajeet Pattanayak	४	१.५५%	२४
२५	B Janakiran	४	१.५५%	२४
२६	David A Deceknzo, Steohen P. Robins	४	१.५५%	२४

अनुक्रमांक	लेखकाचे नाव	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
२७	H.L. Kumar	४	१.५५%	२४
२८	Carolyn Barker	३	१.१६%	२८
२९	Dessler	३	१.१६%	२८
३०	James W Thacker, P Nick Blanchard, Thacker Blanchard	३	१.१६%	२८
३१	John Bratton,Jeff Gold	३	१.१६%	२८
३२	Mick Bennett And Andrew Bell ,Hewitt	३	१.१६%	२८
३३	Charles R Greer	२	०.७८%	३३
३४	Ronald B Adler, George Rooman	२	०.७८%	३३
३५	S D Punekar, S B Deodhar, Saraswathi Sankaran	२	०.७८%	३३
३६	Thomas G Cumming,Christopher G Worley	२	०.७८%	३३
३७	V G Kondalkar	२	०.७८%	३३
३८	Brajesh Kumar	१	०.३९%	३८
३९	Del L Hawkins,David L Mothersbaugh,Amit Mookerjee	१	०.३९%	३८
४०	Gareth R Jones, Mary Mathew	१	०.३९%	३८
४१	Jon M Werner, Andy L Desimone	१	०.३९%	३८
	एकूण	२५८	१००%	

- K. Aswathappa या लेखकाने लिहिलेल्या ग्रंथाचा उल्लेख २१ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ८.१४% असून ranking १ आहे.
- C R Kothari या लेखकाने लिहिलेल्या ग्रंथाचा उल्लेख १५ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ५.८१% असून ranking २ आहे.
- Shubba Rao या लेखकाने लिहिलेल्या ग्रंथाचा उल्लेख १४ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ५.४३% असून ranking ३ आहे.
- P.Subba Rao या लेखकाने लिहिलेल्या ग्रंथाचा उल्लेख १२ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ४.६५% असून ranking ४ आहे.

- Fred Luthan, Neil Anderson या लेखकांनी लिहिलेल्या ग्रंथाचा उल्लेख प्रत्येकी ११ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ४.२६% असून ranking ५ आहे.
- Stephen P Robins, P C Tripathi या लेखकांनी लिहिलेल्या ग्रंथाचा उल्लेख प्रत्येकी १० वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ३.८८% असून ranking ७ आहे.
- Raymond A Noe, Gary Dessler, Richard L. Daft या लेखकांनी लिहिलेल्या ग्रंथाचा उल्लेख प्रत्येकी ९ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ३.४९% असून ranking ९ आहे.
- Dipak Kumar Bhattacharya, Sunil Chopra, Bharti Venkatesh या लेखकांनी लिहिलेल्या ग्रंथाचा उल्लेख प्रत्येकी ८ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ३.१०% असून ranking १२ आहे.
- P N Mukharjee, T V Rao, Tanuja Agrawal, C.B. Memoria, S.V. Gankar, L M Prasad या लेखकांनी लिहिलेल्या ग्रंथाचा उल्लेख प्रत्येकी ७ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण २.७१% असून ranking १५ आहे.
- Minakshi Gupta, P. Nick Blanchard, Raymond A Noe, Amitabh Deo Kodwani या लेखकांनी लिहिलेल्या ग्रंथाचा उल्लेख प्रत्येकी ६ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण २.३३% असून ranking २० आहे.
- K.Prasad या लेखकाने लिहिलेल्या ग्रंथाचा उल्लेख ५ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १.९४% असून ranking २३ आहे.

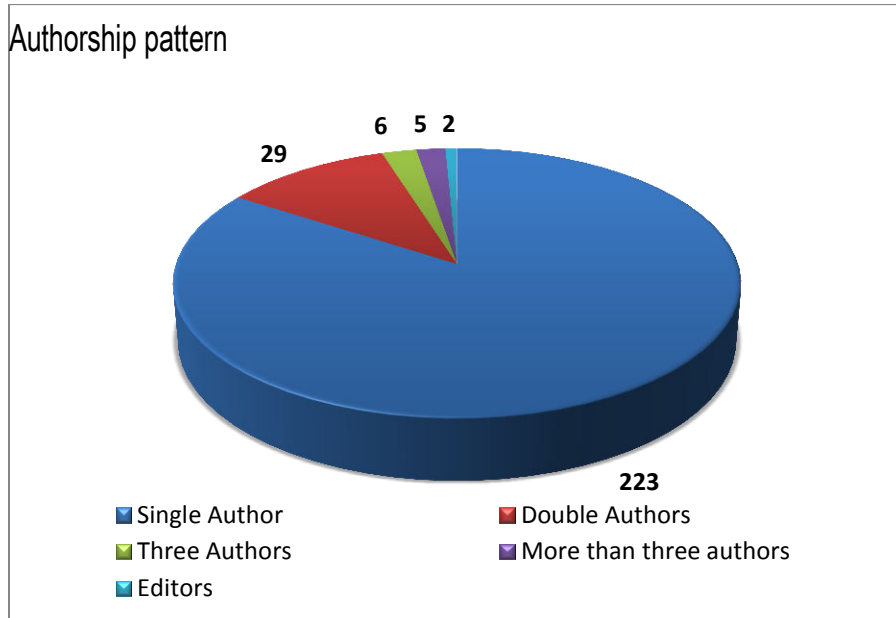
- H.L. Kumar, Biswajeet Pattanayak, David A Deceknzo, Steohen P. Robins, B Janakiran या लेखकांनी लिहिलेल्या ग्रंथाचा उल्लेख प्रत्येकी ४ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १.५५% असून ranking २४ आहे.
- James W Thacker, P Nick Blanchard, Thacker Blanchard, Dessler, John Bratton, Jeff Gold, Mick Bennett And Andrew Bell, Hewitt, Carolyn Barker, या लेखकांनी लिहिलेल्या ग्रंथाचा उल्लेख प्रत्येकी ३ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १.१६% असून ranking २८ आहे.
- Thomas G Cumming, Christopher G Worley, V G Kondalkar, Charles R Greer, S D Puneekar, S B Deodhar, Saraswathi Sankaran, Ronald B Adler, George Rooman या लेखकांनी लिहिलेल्या ग्रंथाचा उल्लेख प्रत्येकी २ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ०.७८% असून ranking ३३ आहे.
- Jon M Werner, Randy L Desimone, Gareth R Jones, Mary Mathew, Del L Hawkins, David L Mothersbaugh, Amit Mookerjee, Brajesh Kumar या लेखकांनी लिहिलेल्या ग्रंथाचा उल्लेख प्रत्येकी १ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ०.३९% असून ranking ३८ आहे.

५.४.५ (Authorship Pattern)

तक्ता क्र. ३५ : मानव संसाधन विषयातील (Authorship Pattern)

अनुक्रमांक	Authorship pattern	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१	एक लेखक	२२३	८४.१५%	१
२	दोन लेखक	२९	१०.९४%	२
३	तीन लेखक	६	२.२६%	३
४	तीन पेक्षा जास्त लेखक	५	१.८९%	४
५	एडिटर	२	०.७५%	५
	एकूण	२६५	१००%	

वर्तुळालेख क्र. ६ : मानव संसाधन विषयातील Authorship pattern

वरील तक्त्यावरून असे लक्षात येईल की:

- मानव संसाधन विकास या विषयांमधील प्रकल्प अहवाल तयार करताना विद्यार्थ्यांनी एक लेखक असलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख जास्त केला आहे म्हणजेच २२३ वेळा उल्लेख केला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ८४.१५% इतके आहे.
- दोन लेखक असलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख २९ वेळा झाला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण १०.९४% इतके आहे
- तीन लेखक असलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ६ वेळा केला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण २.२६% इतके आहे.
- तीन पेक्षा जास्त लेखक असलेल्या ५ ग्रंथांचा उल्लेख आढळून आला आहे. त्याचे सरासरी प्रमाण १.८९% इतके आहे.
- फक्त संपादक असलेल्या २ ग्रंथांचा उल्लेख झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ०.७५% इतके आहे.

५.४.६ नियतकालिकांची अग्रक्रमयादी (Ranking of Journals)

१) राष्ट्रीय नियतकालिके:

मानव संसाधन व्यवस्थापन विषयातील प्रकल्प अहवाल सादर करताना पुढील राष्ट्रीय नियतकालिकांचा उल्लेख केलेला आढळून आला त्याचे विश्लेषण पुढील प्रमाणे:

तक्ता क्र. ३६ : मानव संसाधन विषयातील राष्ट्रीय नियतकालिकांची अग्रक्रम यादी

अनुक्रमांक	नियतकालिकांचे नाव	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१	Refining Recruitment. Hrd News Letter	८	८.६०%	१
२	The Human Resource Planning	७	७.५३%	२
३	Motivation, Leadership & Organization The Journal Of Business Strategy	६	६.४५%	३
४	Asian Management Review	५	५.३८%	४
५	Right Person In The Right Jo B	५	५.३८%	४
६	Corporate Governance	४	४.३०%	६
७	Indian Bank Training & Development	४	४.३०%	६
८	A Frame Work Of The Comparative Analysis Of Organizations Review	३	३.२३%	८
९	Business & Management Hrm Review	३	३.२३%	८
१०	Environmental Science Development & Monitoring	३	३.२३%	८
११	Hr Development & Training	३	३.२३%	८
१२	Supply Chain Management	३	३.२३%	८
१३	Academy Of Management Journal	२	२.१५%	१३
१४	Business Strategy	२	२.१५%	१३
१५	Indian Management	२	२.१५%	१३
१६	International Relations	२	२.१५%	१३
१७	Journal Of Management Information System	२	२.१५%	१३
१८	Law Review	२	२.१५%	१३

१९	Performance Appraisal Assessing Human Behaviour At Work	२	२.१५%	१३
२०	Pattern In Strategy For Mulation Management Science	२	२.१५%	१३
२१	The New Forms Of Organizing Academy	२	२.१५%	१३
२२	The Talent Powered Organization	२	२.१५%	१३
२३	Training & Development	२	२.१५%	१३
२४	Training & Development	२	२.१५%	१३
२५	Applied Economic	१	१.०८%	२५
२६	Business Today	१	१.०८%	२५
२७	Business Management	१	१.०८%	२५
२८	Earth Science	१	१.०८%	२५
२९	Effects Of Performance Appraisal Politics In Job Satisfaction And Turnover Intention Personnel Review	१	१.०८%	२५
३०	Entire Research	१	१.०८%	२५
३१	Governance & Public Policy	१	१.०८%	२५
३२	H.R. Recruiting Trends An Industry And Academic Interface Human Capital	१	१.०८%	२५
३३	Journal Of Applied Management Studies	१	१.०८%	२५
३४	Journal Of Contempory Management Research	१	१.०८%	२५
३५	Journal Of Occupational Behavior	१	१.०८%	२५
३६	Managerial Economic	१	१.०८%	२५
३७	Organizational Management	१	१.०८%	२५
३८	Public Personnel Management	१	१.०८%	२५
३९	Science & Technology	१	१.०८%	२५
	एकूण	९३	१००%	

वरील तक्त्यावरून असे समजत आहे की,

- Refining Recruitment. Hrd News Letter या नियतकालिकाचा उल्लेख ८ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ८.६०% असून ranking १ आहे.
- The Human Resource Planning या नियतकालिकाचा उल्लेख ७ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ७.५३% असून ranking २ आहे.
- Motivation, Leadership & Organization the Journal of Business Strategy या नियतकालिकाचा उल्लेख ६ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ६.४५% असून ranking ३ आहे.
- Asian Management Review, Right Person in the Right Job या दोन नियतकालिकांचा उल्लेख प्रत्येकी ५ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ५.३८% इतके असून ranking ४ आहे.
- Indian Bank Training & Development, Corporate Governance या दोन नियतकालिकांचा उल्लेख प्रत्येकी ४ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ४.३०% इतके असून ranking ६ आहे.
- Business & Management Hrm Review, Supply Chain Management, Environmental Science Development & Monitoring, Hr Development & Training, A Frame Work Of The Comparative Analysis Of Organizations Review या ५ नियतकालिकांचा उल्लेख प्रत्येकी ३ वेळा झालेला असून त्याची सरासरी ३.२३% इतकी आहे व ranking ८ आहे.

- Training & Development, Journal Of Management Information System, The New Forms Of Organizing Academy, Law Review, Indian Management, Academy Of Management Journal, Training & Development, Pattern In Strategy For Mulation Management Science, The Talent Powered Organization, Performance Appraisal Assessing Human Behaviour At Work, Business Strategy, International Relations या १२ नियतकालिकांचा उल्लेख प्रत्येकी २ वेळा झालेला असून त्याची सरासरी २.१५% इतकी आहे व ranking १३ आहे.
- Effects Of Performance Appraisal Politics In Job Satisfaction And Turnover Intention Personnel Review, Applied Economic, Entire Research, H.R. Recruiting Trends An Industry And Academic Interface Human Capital , Governance & Public Policy, Organisational Management,
- Science & Technology, Business Today, Journal Of Contempory Management Research, Business Management, Journal Of Occupational Behavior, Public Personnel Management, Managerial Economic, Earth Science, Journal Of Applied Management Studies

या १५ नियतकालिकांचा उल्लेख प्रत्येकी १ वेळा झालेला असून त्याची सरासरी १.०८% इतकी आहे व ranking २५ आहे.

२) आंतरराष्ट्रीय नियतकालिके:

तक्ता क्र. ३७ : मानव संसाधन विषयातील आंतरराष्ट्रीय नियतकालिकांची अग्रक्रमयादी

अनुक्रमांक	आंतरराष्ट्रीय नियतकालिकांचे नाव	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१	Choice Change And Organizational Change	४	१३.३३%	१
२	Customer Behaviour	४	१३.३३%	१
३	Managing Performance :Performance Management In Action	३	१०.००%	३
४	Organisational Behaviour	३	१०.००%	३
५	Assessing Human Behavior Network	२	६.६७%	५
६	H.R.M. Acontemporary Perspetive	२	६.६७%	५
७	Human Organization	२	६.६७%	५
८	Human Resource Abstracts	२	६.६७%	५
९	International Journal Of Contemporary Issue In Management	२	६.६७%	५
१०	International Labour Review	२	६.६७%	५
११	Journal of Consumer Research	२	६.६७%	५
१२	Journal of Human Resource	२	६.६७%	५
	एकूण	३०	१००%	

वरील तक्त्यावरून असे दिसत आहे की,

- Customer Behaviour व Customer Behaviour या नियतकालिकांचा उल्लेख प्रत्येकी ४ वेळा झाला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण १३.३३% आहे व त्याचे ranking १ आहे.
- Organisational Behaviour, Managing Performance: Performance Management In Action या नियतकालिकांचा उल्लेख प्रत्येकी ३ वेळा झाला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण १०% आहे व त्याचे ranking ३ आहे.
- International Labour Review, Journal of Human Resource, Journal of Consumer Research, H.R.M. Acontemporary Perspetive, International Journal Of Contemporary Issue In Management, Human Organization, Assessing Human Behavior Network, Human Resource Abstracts या ८ नियतकालिकांचा उल्लेख प्रत्येकी २ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ६.६७% इतके आहे व त्याचे ranking ५ आहे.

५.४.७ मानव संसाधन व्यवस्थापन विषयात उल्लेखलेल्या शोधयंत्रे व सांकेतिक स्थळांची अग्रक्रम यादी पुढील प्रमाणे:

तक्ता क्र.३८: मानव संसाधन व्यवस्थापन विषयातील शोधयंत्रे व सांकेतिक स्थळांची अग्रक्रम यादी

अनुक्रमांक	शोधयंत्रे व सांकेतिक स्थळे	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१	google.com	३१	१६.०६%	१
२	wikipedia.com	२८	१४.५१%	२
३	citehr.com	१९	९.८४%	३
४	humanresources.com	१३	६.७४%	४
५	citehr.com/२४१०२६-training-development-process-doc-download.html	७	३.६३%	५
६	naukrihub.com/tag/hr-training-and-development	४	२.०७%	६
७	businessballs.com › human resources	३	१.५५%	७
८	naukrihub.com/recruitment	३	१.५५%	७
९	psychology.about.com	३	१.५५%	७
१०	ascilite.org	२	१.०४%	१०
११	ask.com	२	१.०४%	१०
१२	capgemini.com	२	१.०४%	१०
१३	gsk.com	२	१.०४%	१०
१४	mrvenkatesh.wordpress.com	२	१.०४%	१०
१५	naukrihub.com/Appraisals	२	१.०४%	१०
१६	performancemanagementprocess.net	२	१.०४%	१०
१७	shodhganga.inflibnet.ac.in	२	१.०४%	१०
१८	tandfonline.com	२	१.०४%	१०
१९	abhyudayabank.co.in	१	०.५२%	१९

२०	acmeglobal.com	१	०.५२%	१९
२१	adecco.co.in	१	०.५२%	१९
२२	allbusiness.com/invest-employee-training-१८८१९-१.html	१	०.५२%	१९
२३	allbusiness.com/ten-employee-training-tips-१४६५-१.html	१	०.५२%	१९
२४	answers.com	१	०.५२%	१९
२५	apsc.gov.au	१	०.५२%	१९
२६	asuwaldipharmaceuticals.com	१	०.५२%	१९
२७	asuwaldipharmaceuticals.com/aboutus.html	१	०.५२%	१९
२८	asuwaldipharmaceuticals.com/index.html	१	०.५२%	१९
२९	asuwaldipharmaceuticals.com/liquids.html	१	०.५२%	१९
३०	awal.com	१	०.५२%	१९
३१	boozle.com.au	१	०.५२%	१९
३२	businessballs.com	१	०.५२%	१९
३३	cmsnl.com/about/company	१	०.५२%	१९
३४	cmswebsiteservices.com	१	०.५२%	१९
३५	davidrpo.com	१	०.५२%	१९
३६	dgshipping.gov.in	१	०.५२%	१९
३७	dlink.co.in/corporate/profile	१	०.५२%	१९
३८	en.wikipedia.org/wiki/Performance_management	१	०.५२%	१९
३९	en.wikipedia.org/wiki/Recruitment	१	०.५२%	१९
४०	en.wikipedia.org/wiki/Stress_management	१	०.५२%	१९
४१	esprit.com/America	१	०.५२%	१९
४२	globalhunt.in	१	०.५२%	१९
४३	google.co.in	१	०.५२%	१९
४४	helpguide.org/articles/stress/stress-at-work.htm	१	०.५२%	१९
४५	hrindia.com	१	०.५२%	१९
४६	hsj.co.uk	१	०.५२%	१९
४६	jobsdb.com/Philippines	१	०.५२%	१९
४७	jsw.in	१	०.५२%	१९

४८	kecrpg.com/company	१	०.५२%	१९
४९	mactec.com	१	०.५२%	१९
५०	managementhelp.com	१	०.५२%	१९
५१	mbaschools.com/mba-articles.aspx	१	०.५२%	१९
५२	members.healthadvocate.com	१	०.५२%	१९
५३	metropolisindia.com	१	०.५२%	१९
५४	meyer.co.in	१	०.५२%	१९
५५	monsterindia.com	१	०.५२%	१९
५६	naukri.com	१	०.५२%	१९
५७	naukrihub.com/tag/methods-of-training	१	०.५२%	१९
५८	naukrihub.com/tag/performance-appraisal-training	१	०.५२%	१९
५९	naukrihub.com/trainings	१	०.५२%	१९
६०	openlearningworld.com	१	०.५२%	१९
६१	opm.gov	१	०.५२%	१९
६२	ourunion.org.uk/news/archives/Stress%२०Questionnaire.pdf	१	०.५२%	१९
६३	paypeopleright.com	१	०.५२%	१९
६४	performance-appraisal.com/intro.htm	१	०.५२%	१९
६५	refltd.com	१	०.५२%	१९
६६	research.net	१	०.५२%	१९
६७	researchworld.in	१	०.५२%	१९
६८	rexx-systems.com	१	०.५२%	१९
६९	sans.edu	१	०.५२%	१९
७०	scholar.google.co.in	१	०.५२%	१९
७१	sciencedirect.com	१	०.५२%	१९
७२	sciencedirect.com/science/article/pii/S००२०७४८९०८००१४५४	१	०.५२%	१९
७३	slideshare.net/suryasrivastava/compensation-practices	१	०.५२%	१९
७४	starlifelighting.com	१	०.५२%	१९
७५	talentfusion.com	१	०.५२%	१९
७६	tcs.com	१	०.५२%	१९

७७	thehrcouncil.com	१	०.५२%	१९
७८	timesjobs.com	१	०.५२%	१९
७९	trpindia.com/contact.php	१	०.५२%	१९
८०	turing.cs.hbg.psu.edu	१	०.५२%	१९
८१	wiki.com	१	०.५२%	१९
	एकूण	१९३	१००%	

वरील तक्त्यावरून असे निदर्शनास आले की,

- google.com या संकेत स्थळाचा उल्लेख ३१ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १६.०५% इतके आहे व त्याचे ranking ०१ आहे.
- wikipedia.com या संकेत स्थळाचा उल्लेख २८ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १४.५१% इतके आहे व त्याचे ranking ०२ आहे.
- citehr.com या संकेत स्थळाचा उल्लेख १९ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ९.८४% इतके आहे व त्याचे ranking ०३ आहे.
- humanresources.com, या संकेत स्थळाचा उल्लेख १३ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ६.७४% इतके आहे व त्याचे ranking ०४ आहे.
- citehr.com/२४१०२६-training-development-process-doc-download.html या संकेत स्थळाचा उल्लेख ०७ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ३.६३% इतके आहे व त्याचे ranking ०५ आहे.
- naukrihub.com/tag/hr-training-and-development या संकेत स्थळाचा उल्लेख ०४ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण २.०७% इतके आहे व त्याचे ranking ०६ आहे.

- businessballs.com › [human resources](http://humanresources.com), psychology.about.com, naukrihub.com/recruitment या संकेत स्थळांचा उल्लेख ०३ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १.५५% इतके आहे व त्याचे ranking ०७ आहे.
- naukrihub.com/Appraisals, ascilite.org, mrvenkatesh.wordpress.com, performancemanagementprocess.net, capgemini.com, tandfonline.com, ask.com, shodhganga.inflibnet.ac.in, gsk.com या संकेत स्थळांचा उल्लेख प्रत्येकी ०२ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १.०४% इतके आहे व त्याचे ranking १० आहे.
- ranking १९ मध्ये एकूण ६४ सांकेतिक स्थळे आहेत त्या प्रत्येक उल्लेख प्रत्येकी १ वेळा झाला असून त्याची सरासरी ०.५२% इतकी आहे.

५.४.८ मानव संसाधन व्यवस्थापन विषयात उल्लेख केलेल्या ग्रंथेतर साहित्याचे

विश्लेषण:

तक्ता क्र. ३९ : मानव संसाधन व्यवस्थापन विषयातील ग्रंथेतर साहित्याची अग्रक्रमयादी

अनुक्र मांक	ग्रंथेतर साहित्य	ग्रंथेतर साहित्य नाव	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमां क
१	News Papers	The Times Of India	४६	१३.६९%	१
२	News Papers	Mumbai Mirror	४३	१२.८०%	२
३	News Papers	The Economic Times	४२	१२.५०%	३
४	News Papers	Mid Day	३९	११.६१%	४
५	News Papers	The Indian Express	३४	१०.१२%	५
६	News Papers	DNA	२९	८.६३%	६
७	News Papers	Business India	२५	७.४४%	७
८	News Papers	Business Standard	२२	६.५५%	८
९	News Papers	Business Line	११	३.२७%	९
१०	News Papers	Mint	९	२.६८%	१०
११	Handbook	Handbook Of Recruiting Interviewing, Testing & Starting Work	५	१.४९%	११
१२	Handbook	Human Resource Handbook Of Liberty Oil Mill	५	१.४९%	११
१३	Handbook	Handbook Of Human Resource Management Practice	४	१.१९%	१३
१४	Handbook	Muthu Swamy Handbook	४	१.१९%	१३
१५	Handbook	PLG Power Limited Annual Report	४	१.१९%	१३
१६	Handbook	The Employer's Handbook	४	१.१९%	१३
१७	Handbook	Ab Maruti Employee Book	३	०.८९%	१७
१८	Handbook	The Essential Performance Review Handbook	३	०.८९%	१७
१९	Handbook	Handbook Of Labour Laws	२	०.६०%	१९
२०	Handbook	The Essential Hr Handbook	२	०.६०%	१९
		एकूण	३३६	१००%	

५.३.८ मानव संसाधन व्यवस्थापन विषयात उल्लेख केलेल्या ग्रंथेतर साहित्याचे
विश्लेषण:

तक्ता क्र. ४० : मानव संसाधन व्यवस्थापन विषयातील ग्रंथेतर साहित्याची अग्रक्रमयादी
(सारांश स्वरूपात)

ग्रंथेतर साहित्याची अग्रक्रमयादी				
अनुक्रमांक	ग्रंथेतर साहित्य	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१	News Papers	३००	८९.२९%	१
२	Handbook	३६	१०.७१%	२
	एकूण	३३६	१००%	

वर्तुळालेख क्र. ७ : मानव संसाधन विषयातील ग्रंथेतर साहित्याची अग्रक्रमयादी

वरील तक्त्यावरून असे लक्षात येते की,

- मानव संसाधन व्यवस्थापन विषयात विद्यार्थ्यांनी एकूण ३०० News Paper चा उल्लेख केला आहे. त्याची सरासरी ८९.२९% असून ranking १ आहे.
- Handbook चा उल्लेख ३६ वेळा केला असून त्याची सरासरी १०.७१% आहे व ranking २ आहे.

५.५ विपणन व्यवस्थापन (Marketing) विषयात उल्लेखलेल्या ग्रंथ, नियतकालिके, सांकेतिक स्थळे, लेखक इ चे विश्लेषण:

तक्ता क्र. ४१ : वाचन साहित्य/ग्रंथेतर साहित्य इ ची उल्लेखानुसार विभागणी (विपणन)

अनुक्रमांक	वाचन साहित्याचे प्रकार	एकूण	टक्केवारी%
१	Journals	४६	१४.६५%
२	Books	५७	१८.१५%
३	Websites	१७९	५७.०१%
४	News Paper	१०	३.१८%
५	Handbook and Other Study Material	१७	५.१४%
६	Annual Report	५	१.५९%
	एकूण	३१४	१००%

वरील तक्त्यामध्ये संशोधकाने अभ्यासलेल्या संशोधन प्रकल्पात कोण कोणत्या प्रकारच्या वाचन साहित्याचा अभ्यास केला आहे व तो किती वेळा केला आहे त्याचे विवरण दिले आहे.

तक्ता क्र. ४२

नियतकालिकांचा वापर (विपणन)					
क्रमांक	नियतकालिकांचा प्रकार	उल्लेख	नियतकालिकांचा शीर्षकाचा किती वापर	क्रमांक	टक्केवारी%
१	National	२४९	३४	१	७३.९१%
२	International	४५	१२	२	२६.०९%
	एकूण	२९४	४६		१००%

तक्ता क्र. ४२ मध्ये संशोधकाने राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय नियतकालिके यांची विस्तारित माहिती दिली आहे. जसे की राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय नियतकालिके किती वापरली आहेत? त्यांचा उल्लेख किती वेळा झालेला आहे इ.

तक्ता क्र. ४३

भौगोलिक प्रभाग नुसार ग्रंथाची विभागणी (विपणन)

अनुक्रमांक	भौगोलिक प्रभाग	उल्लेख	क्रमांक	टक्केवारी %
१	New Delhi	३१५	१	८१.६१%
२	Singapore	३०	२	७.७७%
३	Mumbai	२७	३	६.९९%
४	Pune	८	४	२.०७%
५	Hyderabad	६	५	१.५५%
	एकूण	३८६		१००%

वरील तक्ता क्र.४३ वरून असे लक्षात येईल की, संशोधकाने भौगोलिक प्रभाग नुसार ग्रंथ प्रकाशन स्थलांची विभागणी केलेली आहे. व कोणत्या ठिकाणाहून प्रकाशित झालेले ग्रंथ किती वेळा वापरले आहेत यांची माहिती वरील तक्त्यातून मिळते.

तक्ता क्र. ४४: Authorship pattern (विपणन)

अनुक्रमांक	लेखक	उल्लेख	टक्केवारी%
१	एक लेखक	२३२	५९.३४%
२	दोन लेखक	१४८	३७.८५%
३	तीन लेखक	६	१.५३%
४	तीन पेक्षा जास्त लेखक	५	१.२८%
	एकूण	३९१	१००%

वरील तक्ता ४४ मध्ये संशोधकाने एक लेखक, दोन लेखक, तीन लेखक व तीन पेक्षा जास्त लेखकांनी लिहिलेल्या किती ग्रंथांचा उल्लेख झालेला आहे हे स्पष्ट होते.

तक्ता क्र ४५ : विपणन व्यवस्थापन या विषयामधील ग्रंथांची अग्रक्रमयादी

क्र मां क	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आवृ त्ती	प्रकाश न वर्ष	वाप रण्या च्या वेळा	टक्केवारी
१	Marketing Management	Philip Kotler , Kevin Lane Keller	Pearson Education	New Delhi	१२th	२००७	४०	१०.३६ %
२	Research Methodology	Cooper Donald R. , Schindler Pamela S.	Tata McGraw-Hill	New Delhi	९th	२००६	१७	४.४०%
३	Business Research Methods	Malhotra Naresh	Pearson Education	Singa pore	२nd	२००९	१५	३.८९%
४	Marketing Research	Ramaswamy Rajan	MacMillan	New Delhi	३rd	२००९	१५	३.८९%
५	Principals of Marketing Management	Philip Kotler , Gray Armstrong	Pearson Education	New Delhi	११th	२००६	१४	३.६३%
६	Business Research Methods	Cooper Donald R. , Schindler Pamela S.	Tata McGraw-Hill	New Delhi	१०th	२००७	१४	३.६३%
७	Marketing	Malhotra Naresh ,	Pearson	Singa	२nd	२००९	१४	३.६३%

क्र मां क	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आवृ त्ती	प्रकाश न वर्ष	वाप रण्या च्या वेळा	टक्केवारी
	Research	Satyabhushan Dash	Education	pore				
८	Marketing Management	Philip Kotler	Dorling Kindersley Publication	New Delhi	१२th	२००९	१३	३.३७%
९	Research Methodology	Shajahan S.	Jaico Publications	New Delhi	१st	२००९	१३	३.३७%
१०	Marketing Management	Ramaswami Rajan , Namakumari S.	MacMillan	New Delhi	३rd	२००३	१२	३.११%
११	Marketing Research	Beri G. C.	Tata McGraw-Hill	New Delhi	४th	२००९	१२	३.११%
१२	Research Methodology in Management	Arya P. P. , Pal Yash	Deep Publications	New Delhi	२nd	२००५	१२	३.११%
१३	Research Methodology	Kothari C. R.	New Edge International	New Delhi	२nd	२००७	११	२.८५%
१४	Effective Use of	Robin J. Birn	Kogan Page	New	४th	२००४	११	२.८५%

क्र मां क	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आवृ त्ती	प्रकाश न वर्ष	वाप रण्या च्या वेळा	टक्केवारी
	Market Research		Publishers	Delhi				
१५	Marketing Management	Saxena Rajan	Tata McGraw-Hill	New Delhi	३ rd	२००७	१०	२.५९%
१६	Marketing Research	David J. Luck , Ronald S. Rubin	Prentice Hall	New Delhi	२ nd	२००९	१०	२.५९%
१७	Advertising Sales & promotion Management	Chunawalia S. A.	Himalaya	Mum bai	२ nd	२००९	९	२.३३%
१८	Marketing Management	Adrian Palmer	Oxford	New Delhi	१ st	२०१०	९	२.३३%
१९	Marketing Research	Suja Nair	Himalaya	Mum bai	१ st	२००७	९	२.३३%
२०	Basics of Marketing	Pardeshi P. C.	Nirali Prakashan	Pune	१ st	२००९	८	२.०७%
२१	Consumer Behaviour	Henry Assael	Biztantra, An Imprint of Dreamtech	New Delhi	१ st	२००९	८	२.०७%

क्र मां क	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आवृ त्ती	प्रकाश न वर्ष	वाप रण्या च्या वेळा	टक्केवारी
			Press					
२२	Sales And Distribution	Khan And Martin	Anurag Jain Publication	New Delhi	१st	२००५	८	२.०७%
२३	Customer Relationship Management	Jagdish Sethi	Tata McGraw-Hill	New Delhi	७th	२००७	६	१.५५%
२४	Rural Marketing	Dorga Batram	Tata McGraw-Hill	New Delhi	१st	२००९	६	१.५५%
२५	Investment Management	Bhalla V. K.	S. Chand and Co. Ltd.	New Delhi	१st	२००८	६	१.५५%
२६	Human Resource Management	ICFAI	ICFAI	Hyder abad	१st	२००६	६	१.५५%
२७	Consumer Buying Behaviour	J. Paul Peter	TataMcgraw hill	New Delhi	८th	२००९	५	१.३०%
२८	Marketing Research	Paul E. Green , Donald S. Tull ,	Prentice Hall	New Delhi	६th	२००९	५	१.३०%

क्र मां क	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आवृ त्ती	प्रकाश न वर्ष	वाप रण्या च्या वेळा	टक्केवारी
		Gerald Albaum						
२९	Marketing Research	Thomas C. Kinnear	Tata McGraw-Hill	New Delhi	५th	१९९६	५	१.३०%
३०	Consumer Behaviour	Suja Nair	Himalaya	Mum bai	१st	२००७	४	१.०४%
३१	Consumer Behaviour	David L. Loudon , J. Della Bitta	Tata McGraw-Hill	New Delhi	१st	२००५	४	१.०४%
३२	Marketing Research	Paul Baines	Wiley Publications	New Delhi	१st	२००९	४	१.०४%
३३	Marketing Research	Sharma D. D.	South Asia Book	New Delhi	२nd	२००१	४	१.०४%
३४	Product Management	Majumdar Ramanuj	Prentice Hall	New Delhi	३rd	२००७	४	१.०४%
३५	Marketing Communication	Raul Copley	Elsevier	New Delhi	१st	२०१०	३	०.७८%
३६	Consumer Behaviour	Blackwell , Roger D.	Cengage Learning India Ltd.	New Delhi	१st	२००९	३	०.७८%

क्र मां क	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आवृ त्ती	प्रकाश न वर्ष	वाप रण्या च्या वेळा	टक्केवारी
३७	Sales Management	Richard R. Still	Pearson Education	New Delhi	५th	२०१०	३	०.७८%
३८	Marketing Research	Nargundkar R.	Tata McGraw-Hill	New Delhi	२nd	२००६	३	०.७८%
३९	Marketing Research and Applied Orientation	Malhotra Naresh	Pearson Education	New Delhi	४th	२००८	३	०.७८%
४०	Indian Financial System	Vasant Deasi	Himalaya	Mum bai	१st	२००५	३	०.७८%
४१	Secrets of successful Insurance Sales	Jack Kindler	Executive Books	New Delhi	१st	१९९५	३	०.७८%
४२	Consumer Behaviour	Schiffman Leon G. , Kaunk Leslie	Pearson Education	New Delhi	८th	२००९	२	०.५२%

क्र मां क	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आवृ त्ती	प्रकाश न वर्ष	वाप रण्या च्या वेळा	टक्केवारी
		Lazar						
४३	Customer Relationship Management	Shanmuga Sundaram	Prentice Hall	New Delhi	१st	२००८	२	०.५२%
४४	Methodology of Research in Social Science	Krishnaswami O. R. , Ranganathan M.	Himalaya	Mum bai	२nd	२००५	२	०.५२%
४५	Introduction to Insurance	Mark S. Dorfman	Prentice Hall	New Delhi	३rd	१९८७	२	०.५२%
४६	Investment : Analysis and Management	Douglas A. Hayes , Scott Bouman	MacMillan	New Delhi	३rd	१९७६	२	०.५२%
४७	Statistical Tools for Managers	Apte D. P.	Ecel Book	New Delhi	१st	२००९	२	०.५२%
४८	International Marketing	Cateora Graham	Tata McGraw-Hill	New Delhi	१st	१९७५	१	०.२६%
४९	Marketing	Anderson E. M. ,	Pearson	New	६th	२००६	१	०.२६%

क्र मां क	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आवृ त्ती	प्रकाश न वर्ष	वाप रण्या च्या वेळा	टक्केवारी
	Channel	Stern L. W. ,Ansary A. I.	Education	Delhi				
५०	Financial Management	Khan M. Y. , jain P. K.	Tata McGraw-Hill	New Delhi	५th	२००८	१	०.२६%
५१	Financial Management	Pandey I. M.	Vikas Publications	New Delhi	९th	२००६	१	०.२६%
५२	Financial institutions and Markets	Bhole L. M.	MacMillan	New Delhi	५th	२०१०	१	०.२६%
५३	India Mutual Fund Handbook	Shankaran Sunder	Vision Books	New Delhi	१st	२००९	१	०.२६%
५४	Statisitcs for Management	Levin R. I. , Rubin D. S.	Pearson Education	Singa pore	१st	२०१०	१	०.२६%
५५	Principles Of Management	Philip Kotler	Pearson Education	New Delhi	११th	२०१०	१	०.२६%
५६	Management Decision	Mark Teale	Pearson Education	New Delhi	१st	२००३	१	०.२६%
५७	Physical	Subhash Bhawe	Prentice Hall	New	१st	२००९	१	०.२६%

क्र मां क	ग्रंथनाम	लेखकाचे नाव	प्रकाशक	जागा	आवृ त्ती	प्रकाश न वर्ष	वाप रण्या च्या वेळा	टक्केवारी
	Distribution and Logistics Management			Delhi				
					एकूण		३८६	१००%

तक्ता क्र ४५ विपणन व्यवस्थापन या विषयामधील ग्रंथांची अग्रक्रमयादी

वरील तक्ता पाहता असे लक्षात येते की,

- Marketing Management by Philip Kotler , Kevin Lane Keller या ग्रंथांचा वापर ४० वेळा झालेला दिसत आहे. त्याचे सरासरी प्रमाण १०.३६% इतके आहे.
- Research Methodology by Cooper Donald R. , Schindler Pamela S. या ग्रंथाचा वापर १७ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ४.४०% इतके आहे.
- Business Research Methods by Malhotra Naresh, Marketing Research by Ramaswamy Rajan या दोन ग्रंथांचा प्रत्येकी वापर एकूण १५ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ३.८९% इतके आहे.
- Principals of Marketing Management by Philip Kotler , Gray Armstrong, Business Research Methods by Cooper Donald R. ,

Schindler Pamela S., Marketing Research by Malhotra Naresh , Satyabhushan Dash या ग्रंथांचा प्रत्येकी वापर १४ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ३.६३% इतके आहे.

- Marketing Management by Philip Kotler, Research Methodology by Shajahan S. या दोन ग्रंथांचा प्रत्येकी वापर १३ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ३.३७% इतके आहे.
- Marketing Management by Ramaswami Rajan , Namakumari S., Marketing Research by Beri G. C., Research Methodology in Management by Arya P. P. , Pal Yash या ग्रंथांचा प्रत्येकी वापर १२ वेळा झालेला आपणास दिसत आहे व त्याचे सरासरी प्रमाण ३.११% इतके आहे.
- Research Methodology by Kothari C. R., Effective Use of Market Research by Robin J. Birn या दोन ग्रंथांचा प्रत्येकी वापर ११ वेळा झालेला दिसत आहे त्याचे सरासरी प्रमाण २.८५% इतके आहे.
- Marketing Management by Saxena Rajan व Marketing Research by David J. Luck , Ronald S. Rubin या दोन ग्रंथांचा प्रत्येकी वापर १० वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण २.५९% इतके आहे.
- Advertising Sales & promotion Management by Chunawalia S. A., Marketing Management by Adrian Palmer, Marketing Research by

Suja Nair या ग्रंथांचा वापर प्रत्येकी ९ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण २.३३% इतके आहे.

- Basics of Marketing by Pardeshi P. C., Consumer Behaviour by Henry Assael, Sales And Distribution by Khan And Martin या ग्रंथांचा वापर प्रत्येकी ८ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण २.०७% इतके आहे.
- Customer Relationship Management by Jagdish Sethi, Rural Marketing by Dorga Batram, Investment Management by Bhalla V. K., Human Resource Management by ICFAI या ग्रंथांचा प्रत्येकी वापर ०६ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १.५५% इतके आहे.
- Consumer Buying Behaviour by J. Paul Peter, Marketing Research by Paul E. Green , Donald S. Tull , Gerald Albaum, Marketing Research by Thomas C. Kinnear या ग्रंथांचा वापर प्रत्येकी ५ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १.३०% इतके आहे.
- Consumer Behaviour by Suja Nair, Consumer Behaviour by David L. Loudon , J. Della Bitta, Marketing Research by Paul Baines, Marketing Research by Sharma D. D., Product Management by Majumdar Ramanuj या ग्रंथांचा वापर प्रत्येकी ४ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १.०४% इतके आहे.

- Marketing Communication by Raul Copley, Consumer Behaviour by Blackwell , Roger D., Sales Management by Richard R. Still, Marketing Research by Nargundkar R., Marketing Research and Applied Orientation by Malhotra Naresh, Indian Financial System by Vasant Deasi, Secrets of successful Insurance Sales by Jack Kindler या ग्रंथांचा वापर प्रत्येकी ३ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ०.७८% इतके आहे.
- Consumer Behaviour by Schiffman Leon G. , Kaunk Leslie Lazar, Customer Relationship Management by Shanmuga Sundaram, Methodology of Research in Social Science by Krishnaswami O. R. , Ranganathan M., Introduction to Insurance by Mark S. Dorfman, Investment : Analysis and Management by Douglas A. Hayes , Scott Bouman, Statistical Tools for Managers by Apte D. P. या ग्रंथांचा वापर प्रत्येकी २ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ०.५२% इतके आहे.
- International Marketing by Cateora Graham, Marketing Channel by Anderson E. M. , Stern L. W. ,Ansary A. I., Financial Management by Khan M. Y. , jain P. K., Financial Management by Pandey I. M., Financial institutions and Markets by Bhole L. M., India Mutual Fund

Handbook by Shankaran Sunder, Statistics for Management by Levin R. I. , Rubin D. S., Principles Of Management by Philip Kotler, Management Decision by Mark Teale, Physical Distribution and Logistics Management by Subhash Bhave या सर्व ग्रंथांचा वापर प्रत्येकी १ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ०.२६% इतके आहे.

५.५.२ विपणन या विषयामधील ग्रंथांची प्रकाशनस्थळानुसार अग्रक्रमयादी

विपणन व्यवस्थापन या विषयातील प्रकल्पामधील उल्लेख केलेल्या ग्रंथांचे प्रकाशन स्थळानुसार विश्लेषण पुढील प्रमाणे:

तक्ता क्र.४६ : विपणन या विषयामधील ग्रंथांची राष्ट्रीय प्रकाशनस्थळानुसार अग्रक्रमयादी

अनुक्रमांक	राष्ट्रीय प्रकाशनस्थळ	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१	New Delhi	३१५	८०.७७%	१
२	Mumbai	२७	६.९२%	३
३	Pune	८	२.०५%	४
४	Hyderabad	६	१.५४%	५

वरील तक्ता क्र.४६ पाहून पुढील गोष्टी लक्षात येतात:

- New Delhi येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख सर्वात जास्त म्हणजेच ३१५ वेळा झालेला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण ८०.७७% असून ranking १ आहे.
- Mumbai येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख २७ वेळा झालेला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण ६.९२% असून ranking ३ आहे.
- Pune येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ८ वेळा झालेला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण २.०५% असून ranking ४ आहे.
- Hyderabad येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ६ वेळा झालेला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण १.५४% असून ranking ५ आहे.

तक्ता क्र. ४७ : विपणन विषयातील आंतरराष्ट्रीय प्रकाशनस्थळांची अग्रक्रम यादी

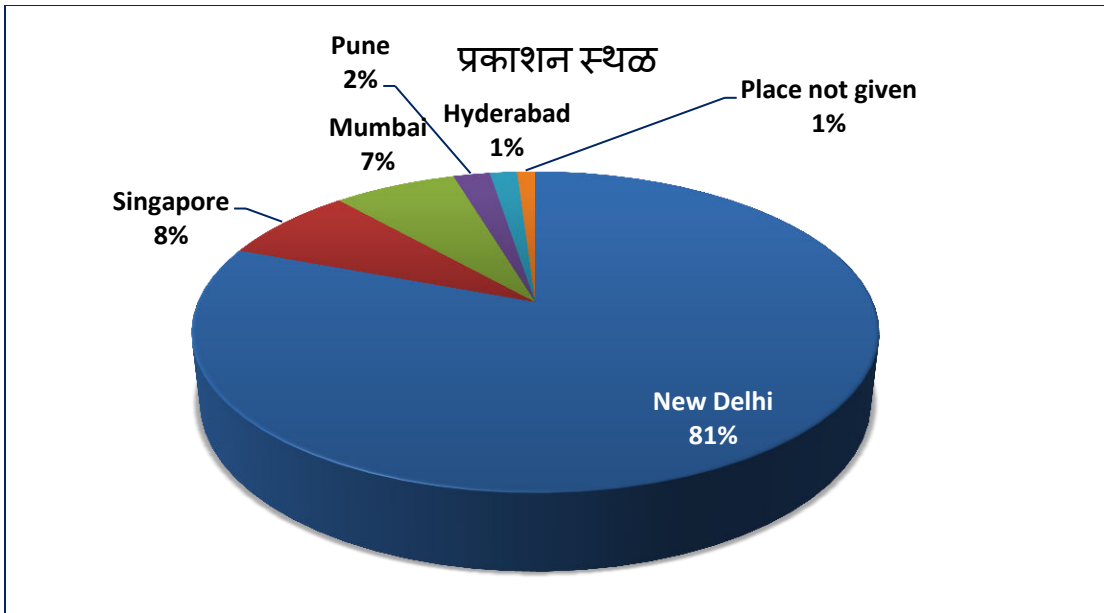
अनुक्रमांक	आंतरराष्ट्रीय प्रकाशनस्थळ	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१	Singapore	३०	७.६९%	२

वरील तक्ता क्र. ४७ पाहून असे कळत आहे की, Singapore येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ३० वेळा झालेला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण ७.६९% असून ranking २ आहे.

तक्ता क्र. ४८ : विपणन विषयातील राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय प्रकाशनस्थळांची एकत्रित अग्रक्रमयादी

अनुक्रमांक	प्रकाशनस्थळ	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१	New Delhi	३१५	८०.७७%	१
२	Singapore	३०	७.६९%	२
३	Mumbai	२७	६.९२%	३
४	Pune	८	२.०५%	४
५	Hyderabad	६	१.५४%	५
६	Place not given	४	१.०३%	६
	Total	३९०	१००%	

वर्तुळालेख क्र. ८ : विपणन विषयातील प्रकाशन स्थळाची अग्रक्रम यादी

वरील तक्ता पाहून असे कळत आहे कि,

- New Delhi येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख सर्वात जास्त म्हणजेच ३१५ वेळा झालेला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण ८०.७७% असून ranking १ आहे.
- Mumbai येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख २७ वेळा झालेला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण ६.९२% असून ranking ३ आहे.
- Pune येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ८ वेळा झालेला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण २.०५% असून ranking ४ आहे.
- Hyderabad येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ६ वेळा झालेला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण १.५४% असून ranking ५ आहे.

Singapore येथून प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ३० वेळा झालेला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण ७.७७% असून ranking २ आहे.

तसेच प्रकाशन स्थळ उपलब्ध नसलेल्या ४ ग्रंथांचा उल्लेख झालेला आढळून आला आहे. त्याचे सरासरी प्रमाण १.०३% इतके आहे.

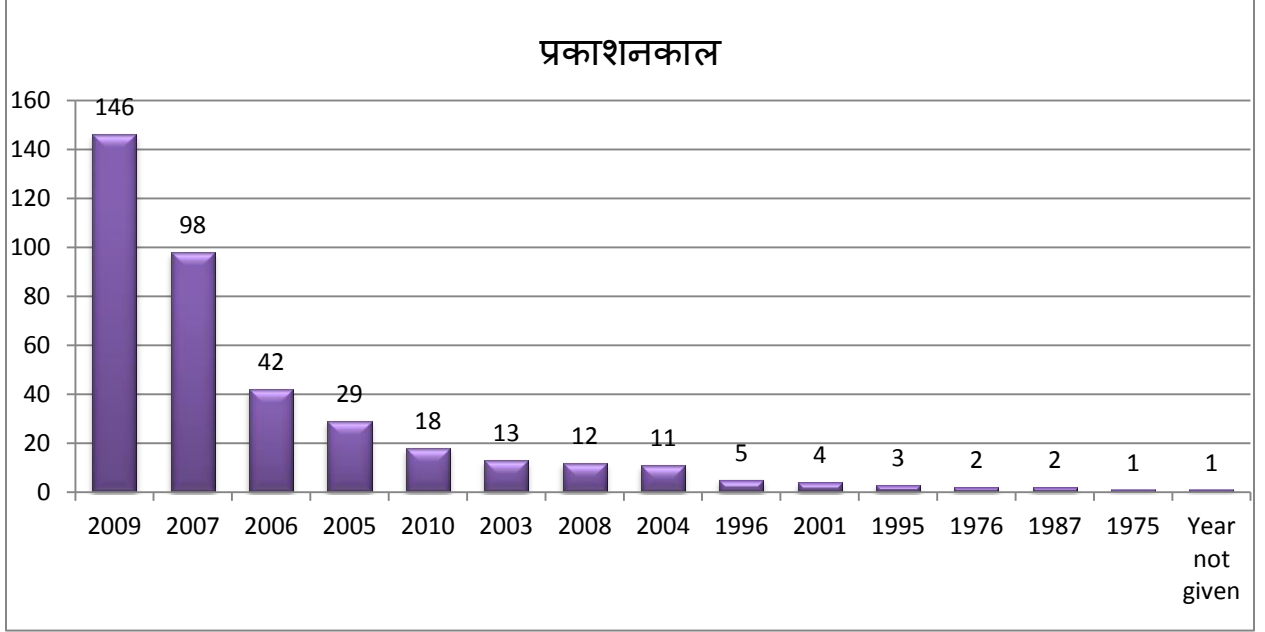
५.५.३ : विपणन या विषयामधील ग्रंथांची प्रकाशनकाळानुसार अग्रक्रमयादी

प्रकल्प अहवाल पूर्णत्वास नेण्यासाठी काही वाचन साहित्याचा अभ्यास करणे अथवा आढावा घेणे आवश्यक असते. प्रत्येक ग्रंथाचे प्रकाशन वर्ष वेगळे असते. विपणन या विषयातील प्रकल्प अहवाल पूर्ण करण्यासाठी विद्यार्थ्यांनी ग्रंथांचा अभ्यास केला त्यांनी उल्लेख केलेल्या ग्रंथांच्या प्रकाशन वर्षानुसार विश्लेषण पुढील प्रमाणे:

तक्ता क्र. ४९ : विपणन या विषयामधील ग्रंथांची प्रकाशनकाळानुसार अग्रक्रमयादी

अनुक्रमांक	प्रकाशनकाळ	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१	२००९	१४६	३७.७३%	१
२	२००७	९८	२५.३२%	२
३	२००६	४२	१०.८५%	३
४	२००५	२९	७.४९%	४
५	२०१०	१८	४.६५%	५
६	२००३	१३	३.३६%	६
७	२००८	१२	३.१०%	७
८	२००४	११	२.८४%	८
९	१९९६	५	१.२९%	९
१०	२००१	४	१.०३%	१०
११	१९९५	३	०.७८%	११
१२	१९७६	२	०.५२%	१२
१३	१९८७	२	०.५२%	१२
१४	१९७५	१	०.२६%	१४
१५	Year not given	१	०.२६%	१४
	एकूण	३८७	१००%	

आलेख क्र. १० : विपणन विषयातील प्रकाशनकालाची अग्रक्रम यादी

वरील तक्त्यावरून आपणास समजेल की,

- २००९ साली प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा सर्वात जास्त वेळा उल्लेख केलेला आढळतो. म्हणजेच १४६ वेळा याचा उल्लेख झालेला आहे. याचे सरासरी प्रमाण ३७.७३% असून ranking १ आहे.
- २००७ साली प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ९८ वेळा झालेला आढळतो. त्याची सरासरी २५.३२% असून त्याचे ranking २ आहे.
- २००६ साली प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ४२ वेळा झालेला आढळतो. त्याची सरासरी १०.८५% आहे. याचे ranking ३ आहे.
- २००५ साली प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख २९ वेळा झालेला आढळतो. त्याची सरासरी ०७.४९% आहे. याचे ranking ४ आहे.
- २०१० साली प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख १८ वेळा झालेला आढळतो. त्याची सरासरी ४.६५% आहे. याचे ranking ५ आहे.

- २००३ साली प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख १३ वेळा झालेला आढळतो. त्याची सरासरी ३.३६% आहे. याचे ranking ६ आहे.
- २००८ साली प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख १२ वेळा झालेला आढळतो. त्याची सरासरी ३.१०% असून त्याचे ranking ७ आहे.
- २००४ साली प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ११ वेळा झालेला आढळतो. त्याची सरासरी २.८४% असून त्याचे ranking ८ आहे.
- १९९६ साली प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ५ वेळा झालेला आढळतो. त्याची सरासरी १.२९% असून त्याचे ranking ९ आहे.
- २००१ साली प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ४ वेळा झालेला आढळतो. त्याची सरासरी ०.१.०३% असून त्याचे ranking १० आहे.
- १९९५ साली प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ३ वेळा झालेला आढळतो. त्याची सरासरी ०.७८% असून त्याचे ranking ११ आहे.
- १९७६ व १९८७ या दोन साली प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख प्रत्येकी २ वेळा झालेला आढळतो. त्याची सरासरी ०.५२% असून त्याचे ranking १२ आहे.
- १९७५साली प्रकाशित झालेल्या ग्रंथांचा उल्लेख १ वेळा झालेला आढळतो. त्याची सरासरी ०.२६% असून त्याचे ranking १४ आहे.
- प्रकाशन काळ उपलब्ध नसलेल्या १ ग्रंथाचा उल्लेख झालेला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण ०.२६% इतके आहे.

५.५.४ लेखकांची अग्रक्रम यादी

प्रत्येक ग्रंथाच्या निर्मिती मागे अनेक लोकांची मेहनत असते. आणि सर्वात जास्त कष्ट असतात ते म्हणजे त्या ग्रंथाच्या लेखकाचे, वाचकांपर्यंत योग्य ती माहिती पोहचवण्याची सगळ्यात मोठी जबाबदारी त्याच्यावर असते. काही ग्रंथांना एक, दोन अथवा त्यापेक्षा जास्त लेखक असतात त्या प्रत्येकावर तेवढीच जबाबदारी असते. विपणन विषयातील प्रकल्प अहवालात उल्लेखलेल्या लेखकांचे विश्लेषण पुढील प्रमाणे:

तक्ता क्र. ५० : विपणन विषयातील लेखकांची अग्रक्रम यादी

अनुक्रमांक	लेखकांचे नाव	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१	Philip Kotler , Kevin lane Keller	४०	१०.३६%	१
२	Cooper Donald R. , Schindler Pamela S.	३१	८.०३%	२
३	Malhotra Naresh	१८	४.६६%	३
४	Ramaswamy Rajan	१५	३.८९%	४
५	Malhotra Naresh , Satyabhushan Dash	१४	३.६३%	५
६	Philip Kotler , Gray Armstrong	१४	३.६३%	५
७	Philip Kotler	१४	३.६३%	५
९	Shajahan S.	१३	३.३७%	८
८	Suja Nair	१३	३.३७%	८
११	Arya P. P. , Pal Yash	१२	३.११%	१०
१२	Beri G. C.	१२	३.११%	१०
१०	Ramaswami Rajan , Namakumari S.	१२	३.११%	१०
१४	Kothari C. R.	११	२.८५%	१३
१३	Robin J. Birn	११	२.८५%	१३
१५	David J. Luck , Ronald S. Rubin	१०	२.५९%	१५
१६	Saxena Rajan	१०	२.५९%	१५

अनुक्रमांक	लेखकांचे नाव	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१८	Adrian Palmer	९	२.३३%	१७
१७	Chunawalia S. A.	९	२.३३%	१७
२१	Henry Assael	८	२.०७%	१९
१९	Khan And Martin	८	२.०७%	१९
२०	Pardeshi P. C.	८	२.०७%	१९
२५	Bhalla V. K.	६	१.५५%	२२
२४	Dorga Batram	६	१.५५%	२२
२३	ICFAI	६	१.५५%	२२
२२	Jagdish Sethi	६	१.५५%	२२
२६	J. Paul Peter	५	१.३०%	२६
२७	Paul E. Green , Donald S. Tull , Gerald Albaum	५	१.३०%	२६
२८	Thomas C. Kinnear	५	१.३०%	२६
३०	David L. Loudon , J. Della Bitta	४	१.०४%	२९
३१	Majumdar Ramanuj	४	१.०४%	२९
२९	Paul Baines	४	१.०४%	२९
३२	Sharma D. D.	४	१.०४%	२९
३३	Blackwell , Roger D.	३	०.७८%	३३
३५	Jack Kindler	३	०.७८%	३३
३६	Nargundkar R.	३	०.७८%	३३
३४	Raul Copley	३	०.७८%	३३
३८	Richard R. Still	३	०.७८%	३३
३७	Vasant Deasi	३	०.७८%	३३
४४	Apte D. P.	२	०.५२%	३९
४०	Douglas A. Hayes , Scott Bouman	२	०.५२%	३९
४१	Krishnaswami O. R. , Ranganathan M.	२	०.५२%	३९
४३	Mark S. Dorfman	२	०.५२%	३९

अनुक्रमांक	लेखकांचे नाव	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
३९	Schiffman Leon G. , Kaunk Leslie Lazar	२	०.५२%	३९
४२	Shanmuga Sundaram	२	०.५२%	३९
४९	Anderson E. M. , Stern L. W. ,Ansary A. I.	१	०.२६%	४५
५०	Bhole L. M.	१	०.२६%	४५
४६	Cateora Graham	१	०.२६%	४५
४५	Khan M. Y. , jain P. K.	१	०.२६%	४५
५१	Levin R. I. , Rubin D. S.	१	०.२६%	४५
५२	Mark Teale	१	०.२६%	४५
४७	Pandey I. M.	१	०.२६%	४५
४८	Shankaran Sunder	१	०.२६%	४५
५३	Subhash Bhawe	१	०.२६%	४५
	एकूण	३८६	१००%	

- Philip Kotler , Kevin lane Keller या लेखकांनी लिहिलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ४० वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १०.३६% असून ranking १ आहे.
- Cooper Donald R., Schindler Pamela S. या लेखकांनी लिहिलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख ३१ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ८.०३% असून ranking २ आहे.
- Malhotra Naresh या लेखकाने लिहिलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख १८ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ४.६६% असून ranking ३ आहे.
- Ramaswamy Rajan या लेखकाने लिहिलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख १५ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ३.८९% असून ranking ४ आहे.

- Malhotra Naresh , Satyabhushan Dash, Philip Kotler , Gray
Armstrong, Philip Kotler या लेखकांनी लिहिलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख प्रत्येकी १४ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ३.६३% असून ranking ५ आहे.
- Suja Nair, Shajahan S. या २ लेखकांनी लिहिलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख प्रत्येकी १३ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ३.३७% असून ranking ८ आहे.
- Ramaswami Rajan , Namakumari S., Arya P. P. , Pal Yash, Beri G. C. या लेखकांनी लिहिलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख प्रत्येकी १० वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ३.११% असून ranking १० आहे.
- Robin J. Birn, Kothari C. R. या लेखकांनी लिहिलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख प्रत्येकी ११ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण २.८५% असून ranking १३ आहे.
- David J. Luck , Ronald S. Rubin, Saxena Rajan या लेखकांनी लिहिलेल्या
- ग्रंथांचा उल्लेख प्रत्येकी १० वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण २.५९% असून ranking १५ आहे.
- Chunawalia S. A., Adrian Palmer या लेखकांनी लिहिलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख प्रत्येकी ९ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण २.३३% असून ranking १७ आहे.
- Khan And Martin, Pardeshi P. C., Henry Assael या लेखकांनी लिहिलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख प्रत्येकी ८ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण २.०७% असून ranking १९ आहे.

- Jagdish Sethi, ICFAI, Dorga Batram, Bhalla V. K. या लेखकांनी लिहिलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख प्रत्येकी ६ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १.५५% असून ranking २२ आहे.
- J. Paul Peter, Paul E. Green , Donald S. Tull , Gerald Albaum, Thomas C. Kinnear या लेखकांनी लिहिलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख प्रत्येकी ५ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १.३०% असून ranking २६ आहे.
- Paul Baines, David L. Loudon , J. Della Bitta, Majumdar Ramanuj, Sharma D. D. या लेखकांनी लिहिलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख प्रत्येकी ४ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १.०४% असून ranking २९ आहे.
- Blackwell , Roger D., Raul Copley, Jack Kindler, Nargundkar R., Vasant Deasi, Richard R. Still या लेखकांनी लिहिलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख प्रत्येकी ३ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ०.७८% असून ranking ३३ आहे.
- Schiffman Leon G. , Kaunk Leslie Lazar, Douglas A. Hayes , Scott Bouman, Krishnaswami O. R. , Ranganathan M., Shanmuga Sundaram, Mark S. Dorfman, Apte D. P. या लेखकांनी लिहिलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख प्रत्येकी २ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ०.५२% असून ranking ३९ आहे.
- Khan M. Y. , jain P. K., Cateora Graham, Pandey I. M., Shankaran Sunder, Anderson E. M. , Stern L. W. ,Ansary A. I., Bhole L. M., Levin

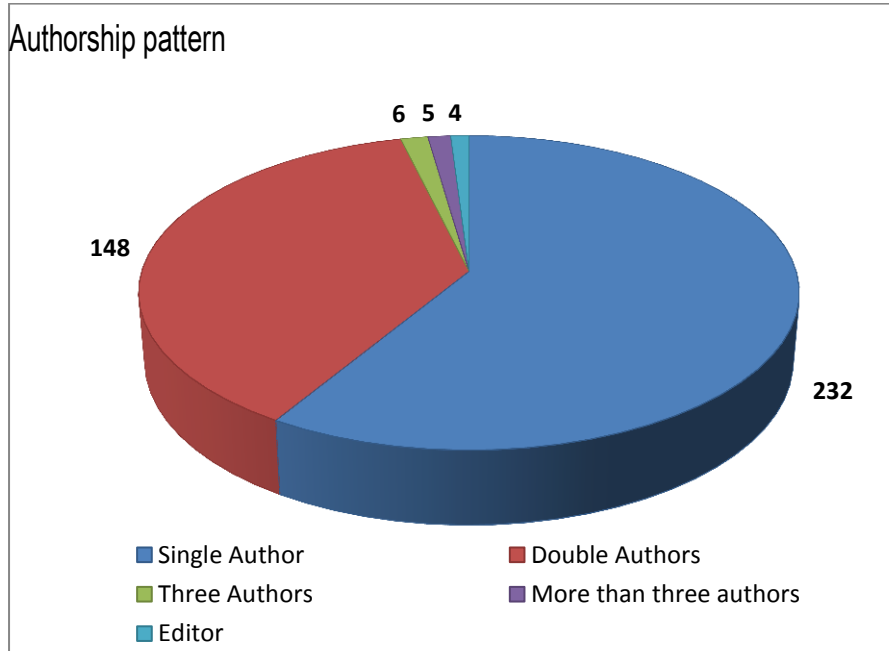
R. I. , Rubin D. S., Mark Teale, Subhash Bhave या लेखकांनी लिहिलेल्या
ग्रंथांचा उल्लेख प्रत्येकी १ वेळा झाला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ०.२६% असून
ranking ४५ आहे.

५.५.५ : (Authorship Pattern)

तक्ता क्र. ५१ : विपणन विषयातील (Authorship Pattern)

अनुक्रमांक	Authorship pattern	उल्लेख	टक्केवारी
१	एक लेखक	२३२	५८.७३%
२	दोन लेखक	१४८	३७.४७%
३	तीन लेखक	६	१.५२%
४	तीन पेक्षा जास्त लेखक	५	१.२७%
५	एडीटर	४	१.०१%
	एकूण	३९५	१००%

वर्तुळालेख क्र. ९ : विपणन विषयातील (Authorship Pattern)

वरील तक्ता क्र. ५१ व वर्तुळालेख क्र. ९ असे कळते की,

- विपणन या विषयावरील प्रकल्प करताना विद्यार्थ्यांनी एक लेखक असलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख जास्त केला आहे म्हणजेच २३२ वेळा उल्लेख केला आहे व त्याचे सरासरी प्रमाण ५८.७३% इतके आहे
- दोन लेखक असलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख १४८ वेळा झालेला आहे ३७.४७% इतकी त्याची सरासरी आहे
- तीन लेखक असलेल्या ग्रंथांचा उल्लेख फक्त ६ वेळा झालेला आहे व त्याची सरासरी १.५२% इतकी आहे.
- तीन पेक्षा जास्त लेखक असणाऱ्या ५ ग्रंथांचा उल्लेख या ठिकाणी केलेला आढळतो आहे त्याचे सरासरी प्रमाण १.५२% इतके आहे.
- फक्त संपादक असणाऱ्या ४ ग्रंथांचा उल्लेख झालेला आढळत आहे त्याचे सरासरी प्रमाण १.०१% आहे.

५.५.६ नियतकालिकांची अग्रक्रमयादी (Ranking of Journals)

१) राष्ट्रीय नियतकालिके

संशोधन प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी अद्यायवत माहितीची गरज असते. व अशी अद्यायवत माहिती नियतकालिकांमधून आपणास मिळते. विपणन विषयातील प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी उल्लेखलेल्या राष्ट्रीय नियतकालिकांचे विश्लेषण पुढील प्रमाणे:

तक्ता क्र. ५२ : विपणन विषयातील राष्ट्रीय नियतकालिकांची अग्रक्रमयादी

अनुक्रमांक	राष्ट्रीय नियतकालिकांचे नाव	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१	4Ps of Marketing	४२	१६.८७%	१
२	Business Today	२४	९.६४%	२
३	Business India	२०	८.०३%	३
४	Marketing Mastermind	२०	८.०३%	३
५	Marketing Research	१६	६.४३%	५
६	Autoindia	१५	६.०२%	६
७	Business World	१५	६.०२%	६
८	Marketing	१५	६.०२%	६
९	Journal of Digital Marketing	८	३.२१%	९
१०	Marketing review	७	२.८१%	१०
११	Journal of Marketing Education and Marketing Research	६	२.४१%	११
१२	Indian Journal of Consumer Policy	५	२.०१%	१२
१३	Journal of Human Values	५	२.०१%	१२
१४	Academic of Marketing Science	४	१.६१%	१४
१५	Global Journal of Marketing Management and Research	४	१.६१%	१४
१६	Marketing Science	४	१.६१%	१४
१७	Global Journal of Management and Business Studies	३	१.२०%	१७

अनुक्रमांक	राष्ट्रीय नियतकालिकांचे नाव	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१८	Indian Journal of Marketing Management and Research	३	१.२०%	१७
१९	Indian Journal of Small Business and Entrepreneurship	३	१.२०%	१७
२०	Journal of Indian Market and Relationship Management	३	१.२०%	१७
२१	Products Planning And Control	३	१.२०%	१७
२२	Advances in Indian Retail Market	२	०.८०%	२२
२३	AGRICULTURE Today	२	०.८०%	२२
२४	Global Journal of Retail Management	२	०.८०%	२२
२५	Indian Journal of Marketing Research & Marketing Technology	२	०.८०%	२२
२६	Indian Journal of Operations Management and Information Technology	२	०.८०%	२२
२७	Indian Journal of Retail Management	२	०.८०%	२२
२८	Journal of Human Resource Development and Management	२	०.८०%	२२
२९	Journal of Knowledge Management and Information Technology	२	०.८०%	२२
३०	Journal of Marketing Management and Research	२	०.८०%	२२
३१	Journal of Social & Economic Policy	२	०.८०%	२२
३२	Service Marketing	२	०.८०%	२२
३३	Indian Journal of Business and Rural Development Studies	१	०.४०%	३३
३४	Journal of Indian Retail Market and Information Technology	१	०.४०%	३३
	एकूण	२४९	१००%	

वरील राष्ट्रीय नियतकालिकांच्या तक्त्यावरून असे दिसत आहे की,

- ४ Ps of Marketing या नियतकालिकाचा उल्लेख ४२ वेळा झालेला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १६.८७% आहे व त्याचे ranking १ आहे.
- ranking २ ला Business Today या नियतकालिकाचा उल्लेख २४ वेळा झालेला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ०९.६४% आहे.
- ४ Ps of Marketing या नियतकालिकाचा उल्लेख ४२ वेळा झालेला असून त्याचे सरासरी प्रमाण १६.८७% आहे व त्याचे ranking १ आहे.
- Business India व Marketing Mastermind या दोन नियतकालिकांचा उल्लेख प्रत्येकी २० वेळा झाल्याचे लक्षात आले त्याचे सरासरी प्रमाण ८.०३ % असून ranking ३ आहे.
- Marketing Research या नियतकालिकाचा उल्लेख १६ वेळा झालेला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ६.४३% आहे व त्याचे ranking ५ आहे.
- Business World, Autoindia, Marketing या तीन नियतकालिकांचा उल्लेख प्रत्येकी १५ वेळा झालेला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण ६.०२% असून त्याचे ranking ६ आहे.
- Journal of Digital Marketing या नियतकालिकाचा उल्लेख ०८ वेळा झालेला असून त्याचे सरासरी प्रमाण ३.२१% आहे व त्याचे ranking ९ आहे.
- Marketing review या नियतकालिकाचा उल्लेख ०७ वेळा झालेला असून त्याचे सरासरी प्रमाण २.८१% आहे व त्याचे ranking १० आहे.

- Journal of Marketing Education and Marketing Research या नियतकालिकाचा उल्लेख ६ वेळा झालेला असून त्याचे सरासरी प्रमाण २.४१% आहे व त्याचे ranking ११ आहे.
- Journal of Human Values, Indian Journal of Consumer Policy या दोन नियतकालिकांचा उल्लेख एकूण ५ वेळा झालेला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण २.०१% असून ranking १२ आहे.
- Global Journal of Marketing Management and Research, Marketing Science, Academic of Marketing Science या तीन नियतकालिकांचा उल्लेख प्रत्येकी ४ वेळा झालेला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण १.६१% असून ranking १४ आहे.
- Products Planning And Control, Journal of Indian Market and Relationship Management, Indian Journal of Marketing Management and Research, Global Journal of Management and Business Studies, Indian Journal of Small Business and Entrepreneurship या ५ नियतकालिकांचा उल्लेख प्रत्येकी ३ वेळा झालेला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण १.२०% असून ranking १७ आहे.
- Indian Journal of Operations Management and Information Technology, Journal of Human Resource Development and Management, AGRICULTURE Today, Advances in Indian Retail Market, Indian Journal of Marketing Research & Marketing

Technology, Journal of Marketing Management and Research, Journal of Knowledge Management and Information Technology, Journal of Social & Economic Policy, Global Journal of Retail Management, Service Marketing, Indian Journal of Retail Management या ११ नियतकालिकांचा उल्लेख प्रत्येकी २ वेळा झालेला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण ०.८०% असून ranking २२ आहे.

- Indian Journal of Business and Rural Development Studies, Journal of Indian Retail Market and Information Technology या २ नियतकालिकांचा उल्लेख प्रत्येकी १ वेळा झालेला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण ०.४०% असून ranking ३३ आहे.

२) आंतरराष्ट्रीय नियतकालिके

अद्ययावत माहिती मिळविण्यासाठी विद्यार्थी नियतकालिकांचा वापर करतात. नियतकालिकांमध्ये राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय असे दोन प्रकार पडतात. विपणन या विषयातील प्रकल्पासाठी विद्यार्थ्यांनी उल्लेख केलेल्या International म्हणजेच आंतरराष्ट्रीय नियतकालिकांचे विश्लेषण पुढील प्रमाणे:

तक्ता क्र. ५३ : विपणन विषयातील आंतरराष्ट्रीय नियतकालिकांची अग्रक्रमयादी

अनुक्रमांक	आंतरराष्ट्रीय नियतकालिकांचे नाव	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१	Professional Manger	१७	३७.७८%	१
२	Global Journal	४	८.८९%	२
३	Business Strategy	३	६.६७%	३
४	Business Week	३	६.६७%	३
५	International Marketing Review	३	६.६७%	३
६	Outlook Automobile	३	६.६७%	३
७	Canada Management Accounts (CMA)	२	४.४४%	७
८	International Review of Administrative Science	२	४.४४%	७
९	Marketing Management	२	४.४४%	७
१०	Marketing Research	२	४.४४%	७
११	Security Analysis and Portfolio Management	२	४.४४%	७
१२	Training: the Human side of Business	२	४.४४%	७
	एकूण	४५	१००%	

वरील International Journal च्या तक्त्यावरून आपणास असे लक्षात येते कि.

- Professional Manger या नियतकालिकाचा उल्लेख १७ वेळा झालेला आपणास आढळून येतो त्याचे सरासरी प्रमाण ३७.७८% इतके असून ranking १ आहे.
- Global Journal या नियतकालिकाचा उल्लेख ०४ वेळा झालेला आपणास आढळून येतो त्याचे सरासरी प्रमाण ८.८९% इतके असून ranking २ आहे.
- Business Week, Outlook Automobile, International Marketing Review, Business Strategy ह्या चार नियतकालिकांचा उल्लेख प्रत्येकी ०३ वेळा झालेला आहे त्याचे सरासरी प्रमाण ६.६७% असून ranking ३ आहे

- Training: the Human side of Business, Marketing Management, Security Analysis and Portfolio Management, Marketing Research, Canada Management Accounts (CMA), International Review of Administrative Science या ६ नियतकालिकांचा उल्लेख प्रत्येकी २ वेळा झालेला आढळून येतो. त्याचे सरासरी प्रमाण ४.४४% असून ranking ७ आहे.

५.५.७ विपणन विषयातील शोधयंत्रे व संकेत स्थळांची अग्रक्रमयादी

तक्ता क्र.५४ : विपणन विषयातील शोधयंत्रे व संकेत स्थळांची अग्रक्रमयादी

अनुक्रमांक	सांकेतिक स्थळ	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१	google.com	५८	१६.९६%	१
२	en.wikipedia.org	४०	११.७०%	२
३	youtube.com	२५	७.३१%	३
४	slideshare.net	१५	४.३९%	४
५	scribd.com	८	२.३४%	५
६	bigbazaar.com	३	०.८८%	६
७	bseindia.com	३	०.८८%	६
८	discoverdbr.com	३	०.८८%	६
९	hul.co.in	३	०.८८%	६
१०	nseindia.com	३	०.८८%	६
११	९९acres.com	२	०.५८%	११
१२	en.wikipedia.org/wiki/History_of_Google	२	०.५८%	११
१३	en.wikipedia.org/wiki/Marketing_management	२	०.५८%	११
१४	financialexpress.com	२	०.५८%	११
१५	ibef.org	२	०.५८%	११
१६	ideacellular.com	२	०.५८%	११
१७	indiadairy.com	२	०.५८%	११
१८	microlucid.com	२	०.५८%	११
१९	pantaloons.com	२	०.५८%	११
२०	reliancefresh.co.in	२	०.५८%	११
२१	reuters.com	२	०.५८%	११
२२	the balance.com	२	०.५८%	११
२३	५paisa.com	१	०.२९%	२३
२४	accessify.comw/denimiscool.wordpress.com	१	०.२९%	२३
२५	agencyfaq.com	१	०.२९%	२३
२६	airtel.in/myoffer	१	०.२९%	२३
२७	allindiaradio.gov.in	१	०.२९%	२३

अनुक्रमांक	सांकेतिक स्थळ	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
२८	alrashidmall.comjeans.htm	१	०.२९%	२३
२९	amfiindia.com	१	०.२९%	२३
३०	amuldairy.com	१	०.२९%	२३
३१	ananda.in	१	०.२९%	२३
३२	answers.com	१	०.२९%	२३
३३	ariel.co.uk	१	०.२९%	२३
३४	askjeeves.com	१	०.२९%	२३
३५	asuwaldipharmaceuticals.com	१	०.२९%	२३
३६	asuwaldipharmaceuticals.com/aboutus.html	१	०.२९%	२३
३७	asuwaldipharmaceuticals.com/index.html	१	०.२९%	२३
३८	asuwaldipharmaceuticals.com/liquids.html	१	०.२९%	२३
३९	authorstream.com	१	०.२९%	२३
४०	autocarindia.com	१	०.२९%	२३
४१	babyshopmagazine.com	१	०.२९%	२३
४२	balajiwafers.com	१	०.२९%	२३
४३	bisleri.com	१	०.२९%	२३
४४	bobcapitalmarkets.com	१	०.२९%	२३
४५	boundless.com	१	०.२९%	२३
४६	bureauuk.co.uk	१	०.२९%	२३
४७	business.mapsofindia.comindia-retail-industry	१	०.२९%	२३
४८	businessknowhow.com	१	०.२९%	२३
४९	business-standard.com	१	०.२९%	२३
५०	businessweek.com	१	०.२९%	२३
५१	cadbury.co.uk	१	०.२९%	२३
५२	canmoney.in	१	०.२९%	२३
५३	coca-colaindia.com	१	०.२९%	२३
५४	colgate.co.in	१	०.२९%	२३
५५	colgatecommercial.com	१	०.२९%	२३
५६	cybergroup.in	१	०.२९%	२३
५७	discovery.com	१	०.२९%	२३
५८	dmartindia.com	१	०.२९%	२३

अनुक्रमांक	सांकेतिक स्थळ	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
५९	dnb.co.in	१	०.२९%	२३
६०	drypen.in/category/sales-promotion	१	०.२९%	२३
६१	dspace.iimk.ac.in	१	०.२९%	२३
६२	earthplatform.comgreen/marketing/corner	१	०.२९%	२३
६३	ecardlr.com	१	०.२९%	२३
६४	economictimes.com	१	०.२९%	२३
६५	ehow.com	१	०.२९%	२३
६६	elance.com	१	०.२९%	२३
६७	en.wikipedia.org/wiki/Advertising_network	१	०.२९%	२३
६८	en.wikipedia.org/wiki/Bottled_water	१	०.२९%	२३
६९	en.wikipedia.org/wiki/Category:Internet_marketing	१	०.२९%	२३
७०	en.wikipedia.org/wiki/Customer_satisfaction	१	०.२९%	२३
७१	en.wikipedia.org/wiki/Facebook	१	०.२९%	२३
७२	en.wikipedia.org/wiki/google+	१	०.२९%	२३
७३	en.wikipedia.org/wiki/Online_advertising	१	०.२९%	२३
७४	en.wikipedia.org/wiki/Online_shopping	१	०.२९%	२३
७५	en.wikipedia.org/wiki/Procter_%२६_Gamble	१	०.२९%	२३
७६	en.wikipedia.org/wiki/Reliance_Fresh	१	०.२९%	२३
७७	en.wikipedia.org/wiki/Software_industry	१	०.२९%	२३
७८	en.wikipedia.org/wiki/Spamming	१	०.२९%	२३
७९	equitymaster.com	१	०.२९%	२३
८०	eventmanagement.com	१	०.२९%	२३
८१	ezinearticles.com?E-Zine-Advertising-Strategy-for-Affiliate-Marketers&id=४९८३४४१	१	०.२९%	२३
८२	ezinearticles.comcomment.php?५-Basic-Types-of-Internet-Advertising&id=३७३१४५१	१	०.२९%	२३
८३	facebook.com	१	०.२९%	२३
८४	fibre२fashion.com	१	०.२९%	२३
८५	fmcg.com	१	०.२९%	२३
८६	futurebazaar.com	१	०.२९%	२३
८७	gaadi.com	१	०.२९%	२३

अनुक्रमांक	सांकेतिक स्थळ	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
८८	glenmarkpharma.com	१	०.२९%	२३
८९	glenmarkpharma.comnews	१	०.२९%	२३
९०	greenpeace.org	१	०.२९%	२३
९१	heidelberg.com	१	०.२९%	२३
९२	heinz.cmu.edu/index.aspx	१	०.२९%	२३
९३	hiranandani.com	१	०.२९%	२३
९४	hll.com	१	०.२९%	२३
९५	housing.com	१	०.२९%	२३
९६	hul.co.in	१	०.२९%	२३
९७	ibef.com	१	०.२९%	२३
९८	ibef.org/download/Glenmark_Pharmaceuticals.pdf	१	०.२९%	२३
९९	icicidirect.com	१	०.२९%	२३
१००	icicisecurities.com	१	०.२९%	२३
१०१	idsc.com.sg	१	०.२९%	२३
१०२	iimahd.ernet.in	१	०.२९%	२३
१०३	iitk.ac.in	१	०.२९%	२३
१०४	imagesfashion.com	१	०.२९%	२३
१०५	imrbint.com	१	०.२९%	२३
१०६	india-cellular.com	१	०.२९%	२३
१०७	indiainfoline.com	१	०.२९%	२३
१०८	indiamart.com	१	०.२९%	२३
१०९	indiandrives.com	१	०.२९%	२३
११०	indiantelevision.com	१	०.२९%	२३
१११	industryoutlook.cmie.com	१	०.२९%	२३
११२	internetworldstats.com	१	०.२९%	२३
११३	investopedia.com	१	०.२९%	२३
११४	investorwords.com	१	०.२९%	२३
११५	itcportal.com	१	०.२९%	२३
११६	jcmc.indiana.edu/vol १३/issue १/boyd.ellison.html	१	०.२९%	२३
११७	jeansinfo.org	१	०.२९%	२३
११८	jeansinfo.org/jeans-questions.html	१	०.२९%	२३

अनुक्रमांक	सांकेतिक स्थळ	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
११९	joinglenmark.com	१	०.२९%	२३
१२०	juliasilvers.com	१	०.२९%	२३
१२१	kfc.co.in	१	०.२९%	२३
१२२	knowthis.com	१	०.२९%	२३
१२३	kotaksecurities.com	१	०.२९%	२३
१२४	madehow.comVolume-१/Blue-Jeans.html	१	०.२९%	२३
१२५	mahanagargas.com	१	०.२९%	२३
१२६	maharashtra.gov.in	१	०.२९%	२३
१२७	managementparadise.comforums/marketing-management/१९११५७-project-report-green-marketing.html	१	०.२९%	२३
१२८	marketresearch.com	१	०.२९%	२३
१२९	marketwatch.com	१	०.२९%	२३
१३०	marutisuzuki.com	१	०.२९%	२३
१३१	mcdonaldsindia.com	१	०.२९%	२३
१३२	moneycontrol.com	१	०.२९%	२३
१३३	mutualfundindia.com	१	०.२९%	२३
१३४	myphl.in	१	०.२९%	२३
१३५	niir.org/project-reports/projects/water-industry-distilled-water	१	०.२९%	२३
१३६	nil.com	१	०.२९%	२३
१३७	nios.ac.in	१	०.२९%	२३
१३८	nzgirl.co.in	१	०.२९%	२३
१३९	onesimcard.com	१	०.२९%	२३
१४०	onlygizmos.com	१	०.२९%	२३
१४१	overdrive.com	१	०.२९%	२३
१४२	pepsodent.in	१	०.२९%	२३
१४३	petronetlng.com	१	०.२९%	२३
१४४	pfizer.com	१	०.२९%	२३
१४५	pg.com/en_IN	१	०.२९%	२३
१४६	pharmabiz.com	१	०.२९%	२३

अनुक्रमांक	सांकेतिक स्थळ	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१४७	piramalenterprises.com	१	०.२९%	२३
१४८	pnbindia.in	१	०.२९%	२३
१४९	poorvachemtech.com	१	०.२९%	२३
१५०	quickmba.com	१	०.२९%	२३
१५१	radiomirchi.com	१	०.२९%	२३
१५२	raymond.in	१	०.२९%	२३
१५३	ril.com	१	०.२९%	२३
१५४	salesforce.com/in	१	०.२९%	२३
१५५	sbicaps.com	१	०.२९%	२३
१५६	scribd.com/doc/१४४२६४५७/Rural-Marketing	१	०.२९%	२३
१५७	secom.plc.uk	१	०.२९%	२३
१५८	selfseo.com	१	०.२९%	२३
१५९	sharekhan.com	१	०.२९%	२३
१६०	shine.com	१	०.२९%	२३
१६१	siamindia.com	१	०.२९%	२३
१६२	softwareindustrysurvey.org	१	०.२९%	२३
१६३	startv.com	१	०.२९%	२३
१६४	statisticshell.com	१	०.२९%	२३
१६५	tatahousing.in	१	०.२९%	२३
१६६	tehelka.com	१	०.२९%	२३
१६७	thinkdigital.net	१	०.२९%	२३
१६८	thump.in	१	०.२९%	२३
१६९	timesofindia.com	१	०.२९%	२३
१७०	topnews.in/companies/glenmark-pharmaceuticals?page=१	१	०.२९%	२३
१७१	tvsmotor.com	१	०.२९%	२३
१७२	twitter.com	१	०.२९%	२३
१७३	unilever.com	१	०.२९%	२३
१७४	uxmag.comevents	१	०.२९%	२३
१७५	vault.com	१	०.२९%	२३

अनुक्रमांक	सांकेतिक स्थळ	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१७६	velpack.com	१	०.२९%	२३
१७७	wikiwealth.com	१	०.२९%	२३
१७८	yahoo.com	१	०.२९%	२३
१७९	yellowpages.com	१	०.२९%	२३
	एकूण	३४२	१००%	

वरील तक्त्यावरून असे दिसत आहे की,

- google.com या संकेत स्थळाचा उल्लेख एकूण ५८ वेळा झालेला आहे त्याचे ranking १ असून सरासरी प्रमाण १६.९६% इतके आहे.
- en.wikipedia.org या संकेत स्थळाचा उल्लेख एकूण ४० वेळा झालेला आहे त्याचे ranking २ असून सरासरी प्रमाण ११.७०% इतके आहे.
- youtube.com या संकेत स्थळाचा उल्लेख एकूण २५ वेळा झालेला आहे त्याचे ranking ३ असून सरासरी प्रमाण ७.३१% इतके आहे.
- slideshare.net या संकेत स्थळाचा उल्लेख एकूण १५ वेळा झालेला आहे त्याचे ranking ४ असून सरासरी प्रमाण ४.३९% इतके आहे.
- scribd.com या संकेत स्थळाचा उल्लेख एकूण ८ वेळा झालेला आहे त्याचे ranking ५ असून सरासरी प्रमाण २.३४% इतके आहे.
- hul.co.in, hul.co.in, bigbazaar.com, discoverdbr.com, bseindia.com या संकेत स्थळांचा उल्लेख प्रत्येकी ३ वेळा झालेला आहे त्याचे ranking ६ असून सरासरी प्रमाण ०.८८% इतके आहे.

- १२ सांकेतिक स्थळांचे ranking ११ असून त्या प्रत्येकाचा उल्लेख प्रत्येकी ०२ वेळा झाला आहे व त्याचे सरासरी प्रमाण ०.५८% आहे.
- १५७ सांकेतिक स्थळांचे ranking २३ असून त्या प्रत्येकाचा उल्लेख प्रत्येकी ०१ वेळा झाला आहे व त्याचे सरासरी प्रमाण ०.२९% आहे.

५.५.८ : विपणन व्यवस्थापन विषयात उल्लेख केलेल्या ग्रंथेतर साहित्याचे

विश्लेषण:

तक्ता क्र. ५५ : विपणन व्यवस्थापन विषयातील ग्रंथेतर साहित्याची अग्रक्रमयादी

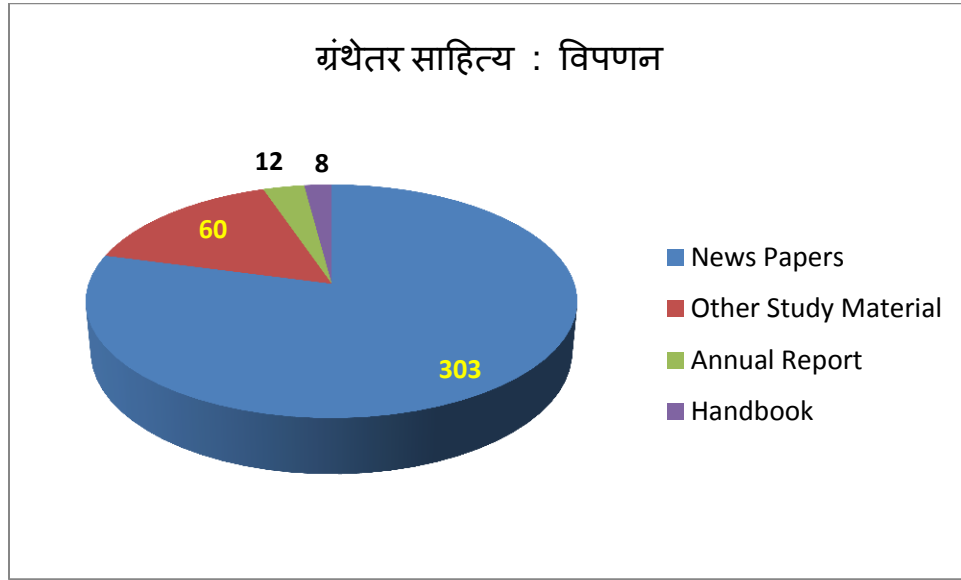
अनुक्र मांक	वाचन साहित्याचा प्रकार	वाचन साहित्याचे नाव	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमां क
१	News Papers	The Times Of India	६८	१७.७५%	१
२	News Papers	The Economic Times	५३	१३.८४%	२
३	News Papers	Mumbai Mirror	३५	९.१४%	३
४	News Papers	Business Standard	२७	७.०५%	४
५	News Papers	Mid Day	२५	६.५३%	५
६	News Papers	The Indian Express	२४	६.२७%	६
७	News Papers	Mint	२१	५.४८%	७
८	News Papers	Business Line	१९	४.९६%	८
९	Other Study Material	CNBC TV Channel	१९	४.९६%	८
१०	News Papers	DNA	१६	४.१८%	१०
११	News Papers	Business India	१५	३.९२%	११
१२	Other Study Material	CMIE Report	५	१.३१%	१२
१३	Other Study Material	Factsheet and Statement	५	१.३१%	१२
१४	Other Study Material	BSNL Customer Guide	४	१.०४%	१४
१५	Other Study Material	BSNL News Magazine	४	१.०४%	१४
१६	Other Study Material	HDFC Leaflets	४	१.०४%	१४
१७	Other Study Material	Bajaj Allianz News Track	३	०.७८%	१७
१८	Handbook	Handbook of Field Marketing	३	०.७८%	१७

अनुक्र मांक	वाचन साहित्याचा प्रकार	वाचन साहित्याचे नाव	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमां क
१९	Annual Report	JSW Annual Report	३	०.७८%	१७
२०	Handbook	Marketing Handbook	३	०.७८%	१७
२१	Annual Report	Maruti Suzuki Annual Report	३	०.७८%	१७
२२	Other Study Material	Pamphlets	३	०.७८%	१७
२३	Other Study Material	Tata Motos's Pamphlet	३	०.७८%	१७
२४	Other Study Material	AMF course book	२	०.५२%	२४
२५	Other Study Material	ICICI Bank Brouchers	२	०.५२%	२४
२६	Other Study Material	ICICI Prudential	२	०.५२%	२४
२७	Other Study Material	ICMR Mutual fund book	२	०.५२%	२४
२८	Annual Report	Liberty Oil Mill Annual Report	२	०.५२%	२४
२९	Annual Report	Nirmal Industries Annual Report	२	०.५२%	२४
३०	Other Study Material	Product Manuals	२	०.५२%	२४
३१	Annual Report	Tata Motors Annual Report	२	०.५२%	२४
३२	Handbook	The Small Business Online Marketing Handbook	२	०.५२%	२४
		एकूण	३८३	१००%	

तक्ता क्र. ५६ : विपणन व्यवस्थापन विषयातील ग्रंथेतर साहित्याची अग्रक्रमयादी (सारांश स्वरूपात)

अनूक्रमांक	ग्रंथेतर साहित्य	उल्लेख	टक्केवारी	क्रमांक
१	News Papers	३०३	७९.११%	१
२	Other Study Material	६०	१५.६७%	२
३	Annual Report	१२	३.१३%	३
४	Handbook	८	२.०९%	४
	एकूण	३८३	१००%	

वर्तुळालेख क्र. १० : विपणन विषयातील ग्रंथेतर साहित्याची अग्रक्रमयादी

विपणन विषयातील ग्रंथेतर साहित्याची अग्रक्रमयादी यातकत्यावरून असे लक्षात येईल कि,

- विपणन विषयातील प्रकल्पांमध्ये News Paper चा उल्लेख ३०३ वेळा झालेला आढळतो. त्याचे सरासरी प्रमाण ७९.११% असून ranking १ आहे.

- Other Study Material चा उल्लेख ६० वेळा झाला असून त्याची सरासरी १५.६७% इतकी आहे व ranking २ आहे.
- Annual Report चा उल्लेख १२ वेळा आढळतो त्याची सरासरी ३.१३% असून ranking ३ आहे.
- Handbook चा उल्लेख ८ वेळा झाला असून त्याची सरासरी २.०९% इतकी आहे व ranking ४ आहे.

ॡ.ॢ सलरलश :

संशोधन ही ँक सत्य शोधण्याची प्रक्रिया आहे. संशोधनाद्वारे समस्या समजून घेता येतात व समस्यांवर तोडगा पण शोधता येतो. माहितीच्या शास्त्रोक्त विश्लेषणातून तर्कशुद्ध निष्कर्षांपर्यंत पोहोचता येते. या प्रकरणामध्ये संशोधकाने माहिती प्राप्त करून त्याचे शास्त्रोक्त विश्लेषण केले आहे.

संदर्भ:

१) प्रा. डॉ. कुंभार, राजेंद्र. (n.d.). ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र संशोधन.

२) सुतार, धनंजय. (n.d.). ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र. ए. बी. एस. पब्लिकेशन्स.

(n.d.).

प्रकरण ६

निष्कर्ष आणि शिफारसी

६.१ निष्कर्ष

६.२ शिफारसी

६.३ पुढील संशोधनास दिशा

६.१ निष्कर्ष:

१. प्रस्तुत संशोधनात असे आढळून आले कि, विद्यार्थ्यांनी प्रकल्प अहवाल पूर्ण करण्यासाठी एकूण १७० ग्रंथांचा (वित्तीय व्यवस्थापन ७१ + मानव संसाधन विकास ४२+ विपणन ५७) वापर केला आहे.

२. विद्यार्थ्यांनी प्रकल्प अहवाल पूर्ण करण्यासाठी एकूण ११५ (वित्तीय व्यवस्थापन ४२ + मानव संसाधन विकास ३९+ विपणन ३४) National Journals चा वापर केलेला आहे. तसेच (वित्तीय व्यवस्थापन १२ + मानव संसाधन विकास १२+ विपणन १२) असे एकूण ३६ International Journals चा वापर केलेला आहे.

३. प्रस्तुत प्रबंधामध्ये सांकेतिक स्थळांच्या वापरावर (४२९ स्थळे) (WWW) विद्यार्थ्यांनी जास्त भर दिला आहे. तर त्या मानाने वर्तमानपत्राचा वापर कमी केलेला दिसून येत आहे.

४. प्रस्तुत प्रबंध संशोधनासाठी माहिती प्राप्त करत असताना असे आढळून आले कि विद्यार्थ्यांनी आपले प्रकल्प अहवाल पूर्ण करण्यासाठी इतर वाचन साहित्याचा देखील वापर केला आहे जसे कि, Annual Report (४०), Handbook (३८) इ.

५. प्रस्तुत संशोधनासाठी माहिती गोळा करत असताना असे लक्षात आले कि विद्यार्थ्यांनी ज्या माहिती साधनांचा वापर केला आहे त्याची सुचीय माहिती हि अपूर्ण स्वरूपात दिलेली आहे.

६. प्रकल्प अहवाल तयार करत असताना विद्यार्थ्यांनी सांकेतिक स्थळांच्या वापरावर जास्त भर दिला आहे त्यानंतर नियतकालिके, ग्रंथ व इतर वाचन साहित्याचा क्रमांक लागतो.

७. प्रस्तुत संशोधनात असे आढळले कि विद्यार्थ्यांनी आपले प्रकल्प कार्य पूर्ण करण्यासाठी इंग्रजी भाषेचा जास्त वापर केलेला आहे.

८. नियतकालिकांची सुचीय माहिती नसल्यामुळे प्रकाशनकालानुसार माहिती प्राप्त करता आली नाही. त्यामुळे नियतकालिकांची प्रकाशन काळानुसार यादी करता आली नाही.

९. प्रस्तुत संशोधनात असे आढळून आले कि google.com या सांकेतिक स्थळाचा वापर विद्यार्थ्यांनी जास्त केला आहे.

६.२ शिफारसी:

१. विद्यार्थ्यांना वापरलेल्या संदर्भांचा उल्लेख देताना मानकांचा (Style Manual) वापर करण्याची अट घालावी.

२. या प्रकल्पातून असे दिसून येते कि, वित्तीय व्यवस्थापन, मानव संसाधन, आणि विपणन या तिन्ही विषयाशी संबंधित विद्यार्थ्यांचे प्रकल्प आधुनिक घडामोडींशी संबंधित आहे याचा विचार करता ग्रंथालयांनी या विषयांशी निगडित जास्तीत जास्त Online/ E स्वरूपातील journals, books उपलब्ध करून द्यावीत.

३. वित्तीय व्यवस्थापन, मानव संसाधन, आणि विपणन या तिन्ही विषयाशी संबंधित ग्रंथालयांनी माहिती तंत्रज्ञानावर आधारित जास्तीत जास्त सेवांचा अवलंब करावा.

६.३ पुढील संशोधनासाठी दिशा :

याच विषयाशी अनुसरून शिवाजीराव जोधळे संस्थेतर्गत असलेल्या दुसऱ्या पदव्युत्तर अभ्यासक्रम असलेल्या कॉलेज मधील विद्यार्थ्यांनी सादर केलेल्या प्रकल्पातील उल्लेखांचा विश्लेषणात्मक अभ्यास केल्यास या अभ्यासातून व्यापक निष्कर्ष प्राप्त होऊ शकतील.

परिशिष्ट

संशोधकाने अभ्यासलेल्या वित्तीय व्यवस्थापन (Finance), मानव संसाधन (HR), आणि विपणन (Marketing) या विषयातील २००९-२०१४ या दरम्यान सादर झालेल्या प्रकल्पांची यादी:

वित्तीय व्यवस्थापन विषयात २००९-२०१४ दरम्यान सादर झालेल्या प्रकल्पांची यादी:

अनुक्रमांक	प्रकल्पांची यादी : वित्तीय व्यवस्थापन
१	Dentail Analysis on services Taskandcenvat for khose and khosepvt ltd
२	Analysis of working capital management of maruti& Suzuki india ltd
३	Consumer's perception toward ebanking with respect to HDFC & ICICI bank
४	Commercial banking
५	Investment plan & fund management at HDFC
६	Investment banking
७	Wealth management with special reference to "kotak Mahindra group"
८	Analysis of Indian automobile industry – maruti Suzuki & tata motors
९	Study of textile industries with financial analysis of donear industries ltd, Andheri , mudra lifestyle ltd, Andheri
१०	Mutual fund for Karvy Stock Broking Ltd, Lower Parel, Mumbai
११	A study of an overview of corporate finance
१२	Equity derivatives
१३	Equity research
१४	Study of Venture capital and it's Aspects
१५	A comparative study of ULIP plans offered by icici prudential
१६	Information of CNX midcap companies – guide atulrawal
१७	A direct tax ----Guide---atul sir
१८	A study of merger and acquisition in india and their impact on the operating performance and shareholders wealth
१९	Input of abc analysis for handling inventory with prior appraisal and post appraisal cost effects based on india oil data

अनुक्रमांक	प्रकल्पांची यादी : वित्तीय व्यवस्थापन
२०	Treasury management
२१	Management of nonperforming assets
२२	The study on the industrial practices for working capital management efficiency and its relationship with profitability of the company
२३	Sources of finance and financial performance analysis of Crompton greaves limited
२४	Icra limited credit rating agency of india
२५	Technical and fundamental analysis of equity
२६	Merchant banking in india
२७	Financial inclusion
२८	Study of mutual fund
२९	Study on ratio analysis
३०	Corporate restructuring analysis of tata tea tetleys acquisition
३१	Export finance
३२	Venture capital
३३	Foreign exchange market
३४	Nonperforming assets
३५	Currency derivatives
३६	Portfolio management services, Birla Sun Life
३७	Study of derivative products
३८	Equity and portfolio
३९	Working capital management
४०	Study of collateral analysis done by citi bank for financing working capital required of Color eyes
४१	Comparative study of risk & returning portfolios
४२	Comparative study on performance of equity scheme of reliance mutual fund
४३	Venture capital
४४	Rural banking policy in india
४५	Study of foreign banks in india
४६	Investment banking - with reference to JP Morgan
४७	Working capital management of the L& T
४८	Working capital requirement for partial fulfillment of the recruitment

अनुक्रमांक	प्रकल्पांची यादी : वित्तीय व्यवस्थापन
४९	A project report on comparative study of nonperforming asset of the thane janata sahakari bank and the nksb co-prative bank ltd
५०	A project report on the mutual funds in kotak Mahindra bank
५१	mutual funds performance evaluation of selected equity based funds
५२	A project report on merger and acquisition in banking sector in india.
५३	A project report on venture capital financing
५४	Fundamental analysis of automobile companies with reference to investment in share market
५५	Investment banking as a career opportunity with reference to JP Morgan
५६	Corporate banking
५७	Quantification of risk return perception a study of Bsesensex
५८	Assect liability Management of Tata steek
५९	Inventory marketing communication
६०	Inventory management of tata steel
६१	Analysis of working capital management of maruti Suzuki india ltd
६२	Awareness of merchant banking
६३	A comparative study of financial performance of ICICI bank & SBI bank
६४	Role of investment banking in post liberalization period consumer benefit of investment banking
६५	Query handling & investing service & consumer benefit of investing in reliance mutual fund (submission १५-१६ made kele)
६६	Financial analysis of Hindustan Uniliver limited
६७	A study of working capital management of Birla corporation limited
६८	Strategies for options trading
६९	Merchant Banking
७०	Analytical studies of Indian SWAP derivatives market
७१	Financial performance of top three steel companies
७२	Comparative analysis mutual fund schemes
७३	Roll of e-banking in rural area
७४	Impact of inventory management on profitability of firm
७५	Comparative study of two banks using a ratio analysis & trend analysis

अनुक्रमांक	प्रकल्पांची यादी : वित्तीय व्यवस्थापन
७६	Foreign exchange and risk management
७७	Deutsche banking with reference to investment banking
७८	A study of financial performance of icici bank using tool like common size analysis
७९	A study on equity stock analysis
८०	Financial performance of JSW steel coated products Ltd, Vasind, trend analysis
८१	A study on Indian power sector
८२	A study of working capital management in HCL Infotech pvt. Ltd.
८३	A study on financial analysis of automobile sector
८४	Analytical study on the volatility of securities to added n BSE sensex
८५	A comparative study of value creation in Indian pharmaceutical industry (cipala & Sunpharma)
८६	Corporate governance in IT sector
८७	Legal aspects of mergers & acquisitions
८८	Risk Management in a Broking firm

मानव संसाधन विषयात २००९-२०१४ दरम्यान सादर झालेल्या प्रकल्पांची यादी:

अनुक्रमांक	प्रकल्पांची यादी : मानव संसाधन
१	Training and development –in Power solution pvt ltd
२	Training and development in banking sector Indian bank
३	Training and development –in IT sector (Capgemini Pvt Ltd.)
४	Performance management
५	Performance appraisal system-in Abhyudaya Bank
६	Recruitment & selection in consultancy : Global hunt consultancy &TRP consultancy
७	Study on Recruitment & selection for temporary staffing a case study at Addeco flexion workforce solutions ltd
८	Recruitment process outsourcing
९	Performance appraisal-in KEC internationals limited, Worli, Mumbai.
१०	Recruitment & selection process- in PLG power ltd
११	Recruitment and selection : A paradigm shift
१२	Compensation & benefits –a case study
१३	Comparative study on employee glaxmithkline & Mayor organics pvt ltd, Thane
१४	Compensation management in D.G shipping government of india
१५	Study on performance appraisal in glaxomithkline ltd thane
१६	Innovation in hrm with Rashtritya Chemicals and Fertilizers (RCF)
१७	Promotion policies at Starlite Lightning pvt ltd, Nashik
१८	Emerging trends in Human Resource Management
१९	Strategic HRM key to business excellence
२०	Innovations in HRM practices with special reference to reputed public sector bank
२१	Talent management
२२	employee welfare
२३	Analysis of effectiveness of training program
२४	A study on e- recruitment and its benefits-case study approach
२५	A critical & trend analysis on absentecism of employees in organization
२६	Innovation in CRM with ITC
२७	A study of employees performance measurement
२८	The Changing Dynamics of Talent Acquisition

अनुक्रमांक	प्रकल्पांची यादी : मानव संसाधन
२९	Stress management in an organization
३०	Evaluation of performance appraisal system
३१	A study of welfare measures at
३२	New technology and employees reaction to change : a case study approach
३३	Training & Development in Metropolis India Pvt .Ltd
३४	Organization change with respect to technology
३५	A study of job satisfaction among employees
३६	Performance management System
३७	Training and Development in Auctel Products Ltd, Lower Parel, Mumbai
३८	Comparative study on training and development

विपणन विषयात २००९-२०१४ दरम्यान सादर झालेल्या प्रकल्पांची यादी:

अनुक्रमांक	प्रकल्पांची यादी : विपणन
१	Portfolio management services-for sharekhan limited
२	study of retail industry with respect to reliance fresh, Thane
३	Progress and prospects of event companies in Mumbai
४	A study of buying behavior of customer's in big bazaar in thane Mumbai
५	A study of promotional activities and its effects of sales with special reference to Maruti Suzuki automobiles ltd
६	Trends in internet marketing
७	An analytical study of chocolate industry in india with special reference to cadbury and nestle
८	An analysis of the factors affecting outlets in Mumbai
९	Sales promotion in the time sector
१०	A study of retailers opinion about dealers and their services for Balaji Walfers in pune city
११	Improvement in activation of score in red with special reference to Hindustan coca-cola beverages pvt ltd

अनुक्र मांक	प्रकल्पांची यादी: : विपणन
१२	Green marketing in Rural market-for relaxo footwear Hawaii
१३	Study of promotion strategy in automobile sector
१४	advertisiting and promotion of packaged drinking water special emphasis on bisleri
१५	Supply chain management at Velpack Pvt Ltd, Mahape, Navi Mumbai
१६	Radio advertising
१७	Study the importance of ambience in organized retail sector
१८	Customer behavior towards packaged drinking water bottles
१९	Advertising is effective than product government of India
२०	Customer satisfaction survey of HVL
२१	Third party logistics with preference to Prudent logistics solutions pvt ltd, Bhiwandi
२२	Market potential for ERP system Microlucid technology pvt ltd pune
२३	Launching of new product of rabeprazole- domperidone
२४	Sales promotion and marketing activities for TVS motor
२५	Consumer buying behavior regarding consumer goods(FMCG) of ITC
२६	Study of manufacturing and packaging of packaged drinking water industry
२७	Refining BTL marketing activities and Establishing a strong CRM
२८	Sales promotion in FMCG (soap market)
२९	To study customer perception of Airtel
३०	Strategic revolution in software marketing
३१	To study efficiency of media vehicles used for live musical concert
३२	Consumer buying behavior in electronic security system
३३	Internet advertising
३४	Sales promotion strategy used in retail industry
३५	Consumer buying behavior towards cellular phone in south Mumbai
३६	Effectiveness of advertising in real estate
३७	A study of consumer buying behavior in automobile industry maruti v state comparative analysis of Maruti & Tata
३८	Supply chain management of Asuwaldi Pharmaceuticals pvt ltd, Dombivli
३९	Comparative study of product & Brand strategy of HUL v/s P&G Shampoo's(bhojraj
४०	Customer relationship Management(Bhojraj
४१	A project on comparison of star and colors channel on television (Bhojraj

अनुक्र मांक	प्रकल्पांची यादी: : विपणन
४२	Comparative analysis of colgate versus pepsodent(virendrapatil
४३	Comparative study of KFC VsMcdonalds
४४	Competitors analysis & farmers experience of Poorva Chemtech products offering at Nasik of Maharashtra
४५	Integrated Marketing communication (IMC) of IDEA Cellular Ltd
४६	Sales promotion strategy for customer in retail industry big bazar
४७	Comparative study of google vs facebook, Thane
४८	Analysis of rural market case Amul
४९	Consumer buying behavior of detergent
५०	Marketing strategy on Raymond, Mumbai
५१	Business to business marketing in SKF Engineering, Chinchwad, Pune
५२	Promotional strategy of Piramal health care
५३	Customer satisfaction in retail sector on D-Mart
५४	CRM the New Marketing tool (Customer relationship management)
५५	A study on customer satisfaction on mobile telecommunication rural market
५६	Market analysis of tide detergent in Shahapur taluka
५७	Market analysis of thumbs up with special reference to shahapurtaluka
५८	Consumer buying behavior towards real estate in thane district
५९	Critical analysis of genmark Pharmaceutical's marketing strategies for dermatological product and Candid cream
६०	Consumer preference for Denim Jeans wear
६१	Awareness of mutual fund and its scope for India foline ltd
६२	Study of export Process

संदर्भ सूची:

- १) Abed, E.R.and Al-Absi, M.M. (2015). International Education Studies, ४(3). Retrieved from <http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1060864.pdf>
- ३) Bopapurkar, Prashant kumar. (2014, November 24). *A bibliometric analysis of citations of doctor dissertations in economics: a comparative study of universities of Madhya Pradesh*. Retrieved from <http://hdl.handle.net/10603/28725>
- ४) Brown, L.D and Gardner, J.C. (1985). Using Citation Analysis to Assess the Impact of Journals and Articles on Contemporary Accounting Research.(CAR). *Journal of Accounting Research*,23(1),84.doi:10.2307/2490908
- ५) Das, Lal and Bhaskaran, V. (2008). *Research methods for Social Work*. New Delhi.

ξ) Delaney, J.T.and Huselid, M.A. (1996). The Impact of Human Resource Management Practices on Perceptions Of Organizational Performance. *Academy of Management Journal*, 39(4), 949–969.

Doi:10.2307/25718

ϑ) Deshmukh, Prashant P. (2013, September 13). *Citation analysis of Ph.D.Thesis submitted to Punjabrao Krishi Vidyapeeth during 1990-1994*. Retrieved from

<http://shodhganga.inflibnet.ac.in/handle/10603/11178>

Ϙ) Dogan, M. and Hasanoglu, G. (2016). Content analysis of memory and memory-related research studies on children with hearing loss. *Education Research and Reviews*, 11(16), 1542–1559. Retrived from <http://www.academicjournals.org/ERR>

ϙ) Dongare,Sudesh Nasiket. (2016, March 31). *Citation analysis of current science journal*. Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University.

Retrieved from <http://hdl.handle.net/10603/84339>

१०) Lawrence, D. and Gardner, John C. Using Citation analysis to access the Impact of Journals and Articles on Contemporary Accounting Research (CAR). *Journal of Accounting Research*. (2010), 23(1), 84–109. Retrived from

https://www.jstor.org/stable/2490908?seq=1#page_scan_tab_contents

११) Kannappanavar, B U. (1981). *Citation analysis of doctoral dissertations in library and information Science accepted by the universities in Karnataka* Karnataka University. Dharwad. Retrieved from <http://hdl.handle.net/10603/94510>

१२) Khillare, Vijay Hanmantrao. (2015, December 26). *A comparative study of citation analysis among Five online journals in library and Information science a scientometric study*. Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University. Retrieved from

<http://hdl.handle.net/10603/84331>

१३) Drott, C. (1981). Bradford's Law: Theory, Empiricism and the Gaps

Between. Library Trends Summer. 41–52. Retrieved from

<https://www.ideals.illinois.edu/bitstream/handle/2142/7185/librarytrendsv>

30i1f_opt.pdf

१४) Mrs. K. V. Padmaja. (n.d.). *Citation Analysis Of Ph D Thesis In*

Economics. Sri Venkateswara University. Retrieved from

<http://hdl.handle.net/10603/106849>

१५) NA. (n.d.). वित्तीय व्यवस्थापन म्हणजे काय. In मराठी विश्वकोष खंड १७ (Vol. १७).

Retrieved from ·

[https://marathivishwakosh.maharashtra.gov.in/khandas/khand17/index.php/23-2015-01-15-05-42-45/10142-2012-07-27-06-16-](https://marathivishwakosh.maharashtra.gov.in/khandas/khand17/index.php/23-2015-01-15-05-42-45/10142-2012-07-27-06-16-00?showall=&start=2)

[00?showall=&start=2](https://marathivishwakosh.maharashtra.gov.in/khandas/khand17/index.php/23-2015-01-15-05-42-45/10142-2012-07-27-06-16-00?showall=&start=2)

[00?showall=&start=2](https://marathivishwakosh.maharashtra.gov.in/khandas/khand17/index.php/23-2015-01-15-05-42-45/10142-2012-07-27-06-16-00?showall=&start=2)

୧୫) Niruba sethukumari, S. (2015, July). *Mapping of scholarly literature in*

Tourism a bibliometric analysis. Manonmaniam Sundaranar

University. Retrieved from <http://hdl.handle.net/10603/90674>

୧୬) Phugnar, Prashant. (2014, May 24). *A citation analysis of doctoral*

dissertation in library and information science accepted by the

universities in Western India. Tilak Maharashtra Vidyapeeth.

Retrieved from <http://hdl.handle.net/10603/18612>

୧୭) Rajani R. (2005, November 16). *Research Approach and Citation*

Behaviour in English Literature. University of Kerala. Retrieved from

<http://hdl.handle.net/10603/70748>

୧୮) Rani, Asha. (2015, April 8). *Citation analysis of management doctoral*

dissertations submitted to the universities of Haryana punjab and

himachal pradesh. Kurukshetra University. Retrieved from

<http://hdl.handle.net/10603/38829>

२०) Somashekara, Y. L. (2015). *Citation analysis of Doctoral Theses a*

study of Doctoral Theses submitted to Universities of Karnataka.

University of Mysore. Retrieved from

<http://hdl.handle.net/10603/108443>

२१) Sudhier K G. (2006, May 20). *Citations of Ph D theses in Physics at*

the University of Kerala and the Indian Institute of Science Bangalore

An Informatics Analysis. University of Kerala. Retrieved from

<http://hdl.handle.net/10603/97587>

२२) Thoidingjam, Purnimadevi. (2015, May 14). *Citation analysis of the Ph*

D theses in social sciences accepted by Gauhati University during

1970 1980. Manipur University. Retrieved from

<http://hdl.handle.net/10603/41491>

२३) Udawant, Vinod Balaji. (2013, June 4). *Scientometric study of antimicrobial agents and chemotherapy journal*. Dr. Babasaheb

Ambedkar Marathwada University. Retrieved from

<http://hdl.handle.net/10603/84311>

२४) Varma, Avdhesh Kumar. (2014, December 22). *Citation patterns of documents in linguistics researches a statistical analysis of the*

literature. Retrieved from <http://hdl.handle.net/10603/31354>

२५) Varshi, Bhagaji Dashrath. (2013, January 17). *Citation analysis of social sciences doctoral thesis submitted to Dr Babasaheb Ambedkar*

marathwada university Aurangabad. Dr. Babasaheb Ambedkar

Marathwada University. Retrieved from

<http://hdl.handle.net/10603/84310>

२६) अनिल लांबा, &डॉ. ताटके वीरेंद्र. (९ नोव्हेंबर २०१४). बॅलन्स शीट व फायनान्स समजून

घेताना. Retrieved from

<http://www.esakal.com/NewsDetails.aspx?NewsId=47534936781187>

75293&SectionId=3

२७) कडवेकर, श्री. वि. (2007). विपणन व्यवस्थापन. डायमंड पब्लिकेशन्स.

<http://www.bookganga.com/R/20TB4>

२८) डॉ. जोशी, श्रीनिवास आणि इतर. (n.d.). मानवी संसाधन व्यवस्थापन. पुणे: प्रशांत

पब्लिकेशन्स. Retrieved from

<http://www.bookganga.com/Preview/BookPreview.aspx?BookId=542>

0144532138139830&PreviewType=books

२९) डॉ. नरखेडे, पराग आणि इतर. (n.d.). *Human Resource Management. V.*

Mart. Publications.

३०) डॉ. शाळीग्राम, अविनाश. (n.d.). अंतर्गत नियंत्रण व्यवस्थापन. नचिकेत पब्लिकेशन्स.

Retrieved from

<http://www.bookganga.com/eBooks/Books/details/550813576375600>

4759?BookName=Antargat-Niyantran-Vyavasthapan

३१) नाईक, अनिकेत. (१५ ऑगस्ट २०१३). मराठी बी. एम.एम. Retrieved from

<http://aniketnaik12.blogspot.in/2013/08/blog-post.html>

३२) प्रा. डॉ. कुंभार, राजेंद्र. (२०१५). ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र संशोधन.युनिव्हर्सल

प्रकाशन,पुणे.

३३) प्रा. डॉ. सौ. बिराजदार, शैला आणि प्रा. बिराजदार, विश्वजित. (n.d.). भारतीय

अर्थव्यवस्था. अथर्व पब्लिकेशन्स. Retrieved from

<http://www.bookganga.com/Preview/BookPreview.aspx?BookId=533>

3575337956776789&PreviewType=books

३४) लांबा, अनिल. (n.d.). बॅलन्स शीट व फायनान्स समजावून घेताना. रोहन प्रकाशन.

Retrieved from

<http://www.bookganga.com/Preview/BookPreview.aspx?BookId=499>

[5724466367200286&PreviewType=books](http://www.bookganga.com/Preview/BookPreview.aspx?BookId=4995724466367200286&PreviewType=books)

३५) वेचलेकर नचिकेत. (17 ऑगस्ट २०१५). वित्तीय व्यवस्थापन आणि मनुष्यबळ विकास. लोकसत्ता.

३६) वेचलेकर, नचिकेत. (२७ एप्रिल, २०१५). केस स्टडी. लोकसत्ता. Retrieved from

<http://www.loksatta.com/career-vrutantta-news/mba-case-study-1096417/lite/>

३७) सांगळे बाबासाहेब आणि इतर. (n.d.). विपणन व्यवस्थापन. पुणे: सक्सेस पब्लिकेशन्स.

Retrieved from

<http://www.bookganga.com/Preview/BookPreview.aspx?BookId=513>

[4874274553623735&PreviewType=books](http://www.bookganga.com/Preview/BookPreview.aspx?BookId=5134874274553623735&PreviewType=books)

३८) सातपुते चंद्रकांत. (२०१६). *Citation analysis of PhD thesis in pure sciences*

awarded by North Maharashtra Jalgaon. North Maharashtra

University Jalgaon. Retrieved from

<http://shodhganga.inflibnet.ac.in/handle/10603/70705>

३९) सुखादाने (तुरिले), छाया. (n.d.). विपणन व्यवस्थापन व तंत्रे. पुणे: प्रशांत पब्लिकेशन्स.

Retrieved from

<http://www.bookganga.com/Preview/BookPreview.aspx?BookId=516>

[4997364635811844&PreviewType=books](http://www.bookganga.com/Preview/BookPreview.aspx?BookId=5164997364635811844&PreviewType=books)

४०) सुतार धनंजय. (n.d.). ग्रंथालय आणि माहिती शास्त्र.

४१) सुतार, धनंजय. (n.d.). ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र. ए. बी. एस. पब्लिकेशन्स.

४२) सोनावणे सरिता. (n.d.). विपणन. Retrieved from

http://marathibmm.blogspot.in/2012/02/blog-post_03.html